

٤٤٤٧

موقوف من السيرة السلطانية
والبحر من بحر السيرة السلطانية
محمود خان ومهاجر عثمان
واسرة واما اسرة ملكه
حرره الفهرست راد المقتضى
الحرس السلطاني

بسم الله الرحمن الرحيم
منت خدایم و جل که طاعتش
موجب قربت و شکر اندیش
مزیذ نعمت من نفسی که فدا
میرود و مدحیات و چون بر می آید
مفسر ذات پس در شکر
و نعمت موجود است و بهر نعمی
شکری واجب
از دست و زبان که بر آید
کز عهده شکرش بدر آید
و جمله آن را و در شکر او قلیل
من عبادی السکون
بنده همان که ز تقصیر خویش
عذر بپرگاه خدا آورد
و ز سپهر او ار خداوندش
کس شوازد که بجا آورد
باران رحمت چسبایش
مهر جاریده و خوان نعمت پدیدش

مهر جاکشیده و پرده ناموس
نیکوکار از بکناه فاشند و طیف
روزی بکتابی که بنزد است
اگر کسی که از خزان غیب
بگردد و ترس او طیف خور داری
و ستار از کجای که محروم
تو که باد شمشیران بطرد آری
فواش باد صبارا گفت تا در
زمره کیستی که بر دود آید
ابر بهاری را فتنه بود اما نبات
نبات را در عهد زمین سپرد
و درخت را از اجلت نور و ریح
قبای سپرد و رقی در بر گرفت
و اطفال شاخ را بقدم و هم
رسم کلاه شکوفه بر نهاده
و عصا ز نایله بقدرت او
شد فایق شده و تخم خرمای
بتر پیش خشن با شوشند
ابر و باد و درخشان و فلک درگاه
تا زمانی که آری و فعلت بخوری
مهر از بهر نو پس که فرمان داد
شرط انصاف نهاده که فرمان
در خیرت از سپهر و کائنات
و نفع موجودات و رحمت عالمیان

و صفوت آدمیان و تتمه دوزمان و خلاصه کون و مکان مکرم
 مجتبی محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم **پیت شفیع** مطلع سپنه کریم
 قسیم نسیم و نسیم **بلغ العلی** بکمال کشف الدجایا
 صفت جمیع خصال صلو علیه و آله **چغم دیوار** امت را که دارد چون **شکلی**
 و پاک از نوح بحر از که باشد کشتی **با** **مر که** لایکی از بندگان کینه کا
 پریشان رو کار دست انابت به امید اجابت بدرگاه حق **جیل**
 علامه دارد ایزد تعالی بروی نظر نکند بازش بخواند **بازش**
 اعراض کند بازش بتضرع و زاری بخواند حق سبحانه و تعالی گوید
 یا ملائکتی قد استجبت من عبدی و لیس له فی فی یعنی که **تو شش**
 اجابت کردم و حاجتش را برآوردم که از بسیاری عاوزه های نده می شوم **مادم**
 کرم من و لطف خداوند **کا** **کننده** کرد دست و او شد **سار**
 عاقلان کعبه جلالتش تقصیر عبادت معترف و و اصنامان

حلیه جالشن تحیر منسوب که ماعبدناک حق عبادت و ما عفاک
 حق مغفرت **نظم** **پیت** کر کسی وصف او ز من پرسد
بی دل از پی نشان جلوه باز **عاشقان** کشکان معشوقه
 بر نیاید ز کسکان **آواز حکایت** یکی از صاحب **الان** **په**
 یکس مراقبت و برده بود و در بحر مکاشفت مستغرق شده
 آنکه که از آن حالت باز آمد **پیکه** از اصحاب بطریق انبساط
 گفت درین بوستان که بودی **ما را چه** تحفه آوردی کشت بخاطر **دادم**
 که چون بد زنت کلید **مسم** **امنی** پر گفتم **پایه** اصحاب را چون **برسیم**
 بوی کلم چنان **مست** کرد که **دادم** منم از دست **برفت** **پیت**
 اینج **سحر** عشق ز پروانه **پایه** **کان** **خست** **را** **پایه** **آواز**
 ای مدعیان در طلبش **نخیر** اند **کان** **ز** **ب** **ر** **نی** که خبر **بار** **نیاید**
 ای تر از خیال و قیاس **و** **کان** **و** **آواز** **پایه** **آواز** **پایه** **آواز**

مجلس تمام گشت و به آخر رسیدم **ب**ا تمجیدان در اول وصف تو مانده ام
 و در چهل سعدی که در افواه عوام افتاده و صیت نخش که در بسیط
 زمین رفته و قطب الجب حدیثش که همچون شکر میخورد
 ز قویش تاش که چون کاغذ زر سپهر بر کمال فضل و بلاغت
 او حل شود آن کرد بلکه خداوند جهان و قطب دایره زمان
 قایم مقام ملک سلیمان و ناصر اهل ایمان **ش**هنشاه ^{بعظم}
 ابابک اعظم مظفر الدین و الدین ابو نصر بن سعد بن زنگنه
 ظل الله تعالی فی ارضه رب ارض عنه و ارضه بعین قیامت
 نظر کرده و تحسین بلوغ فرموده و ارادت صادق بود ^{کاجرم}
 کاف و انام از خواص و عوام محبت او گرانیده کال الناس علی دین **ک**هم
 زیرا که گزاف بر من مسکین نظرت **ا**ثارم از آفتاب مشهور است
 که خود عمر سپه بابرین نبوده **ع**مر که سلطان سپید پست

کلّی خوشبوی در حمام روبرو **ر**سید از دست مجوس به دستم
 به کفتم که مسکی یا عبیری **ا** که از بوی و لاویز و پستم
 بکشم من کلّی ناپسند بودم **و** لیکن قتی با کلّی شستم
 کمال منشی در من اثر کرد **و** کرانه من همان حاکم که پستم
 اللهم متع المسکین بطول حیات و ضاعف ثواب حمید و
 حسنة و ارفع درجاته او دانه و دانه **ع**لی الله و مالک بنا
 القرآن من آیات اللهم آمین لکده و احفظ ولده لقد سعد الدنيا
 و ام سعد و ائده المولى بالوئ النصرة كذلك **ن**شأ الشیخ
 سید او علی و ^{ویرم اولی} **ظ**اهر ^{کلاه} از او
 موعظه و من نبات الارض من کرم البذر ایزد تعالی
 و تقدس خطه پاک به پیشت حاکمان عادل و بهت عالمان
 عامل تا زمان قیامت در امان سلامت نگه دارد **ش**
 اقلیم فارس را غم از آسید **م**نت **ت**ابیر پیشین بود تو ای سایه خدا

امروز کس نشان بد بر سیط خاک ماند آستان درت نامن رضا
برتت پاس خاطر چارگان و شکر بر ما و برخدای جهان آفرین خرا
یارب ز با و فتنه نکند از خاک خاک چندانکه خاک را بود و با در بقا
یکشب تا مل ایام که شسته می کردم و بر عمر تلف کرده تا سفید بخوردم
سراچون دل را به لباس آب دیده می نفتم و این ایات مناسب حال خود می گفتم
مردم از عمر سیر و تنفس چون که می گفتم نماند پس
ای که پنهان رفت و در خوابی کمر این پنج روز دریا پی
نخل انکس رفت و کار ساخت کوس رملت زنده و باز ساخت
خواب و شین و باید در حیل باز دار و پیاده را در پیل
مگر که اند عمامت نه نداشت رفت و مثل که بگری پر دست
و این که پخت همچنان بود و این عمارت بر سر نه و کچه
یا ز پا پا یاد است و دوستی را شاید این خدا

نیک و بد چون می بساید مرده خنک انکس که گوی نیکی بود
برک عیشی که ز خوشی دست کس نیاید پس تو پیش دست
عمر رفت و اقبال نمود اندک که مانده خواهد بود
ای تویی سر فرست در بازار برکت بر نیاید و ستا
مگر که مزروع خود بخورد و خویشتن وقت خرمش خوشه باید چید
پند سعدی بگوشت جان بشنو روم چنان است مرد باش و بر
بعد از تامل انی معنی مصلحت چنان دیدم که در شین حرکت بنم
و دامن از صحبت فراموشم و دفتر اکفتهای پریشان بشوم و من
بعد پریشان بگویم زبان بیه چکچه نشسته هم بکم
باز کسی که زبانش نشانه حکم تا یکی از دوستان که در کج او
انفس من بود و در حجب هم چلین رسم قدیم از دور در انداخته
نشاط و ملاعبت کرده و بساط مراغبست سر و جوابی که

و پیر از انوی بعد بزرگترم رنجیده نگردد و وقت قطعه
کنوت که امکان کشت است بکوی ای برادر لطیف و خوش
که فردا یک اصل درسد بکلم ضرورت زبان در پی
تا یکی از متعلقان منش حب و اقد مطلع گرداند که فلان
غم کرده و نیت بزم که بخت عمر معکف نشیند و خاموشی گزیند
تو نیز اگر توانی پیر خویش که و را و مجانبت پیش که کشتا بهر
غیظ و صحت قدیم که دم بر نیارم و قدم بر ندارم مگر آنکه که سخن
گفته شود بعبادت مالوف و طریق معهود که آرزو دستان
جمل است و کفارت پهن سسل و خلاف رای صواب است
نقص عهد اوله الالباب که از القار سیله زیانم با بعدی در کام است
زبان در دهان ای خردمند چیست کلید در کج صاحب ستر
چو در بسته باشد چندان که که جوهر فروشت یا پلوه

اگر چه پیش خردمند خاشی است بوقت مصلحت آن که در سخن که
و دین طیره عقلست دهم فرو بوقت گفتن و گفتن بوقت حکم
فی الجمله زبان از مکالمات در کشیدن قوت شدیم که یا و شوق
و ارادت صادق نمود پست چو جبک آوری با کسی در تیز
که از وی گزیرت بود یا گزیرت بکلم ضرورت سخن کشیم و تضح
سخنان بکوشه صحرای پرون فرستیم در فصل ریح که صولت
اگر میدید بود و زمان دولت و در سیده شعر پیراسن برک بر در شان
چون جامه عین یک بختان اول اردیبهشت ماه جلالت
بلبل گویند بر نیا بر قصبان بر کل سرخ از نم او قاده لای
چو عرق بر غدار شاه غضبان شب را بیستان با یکی از دستان
اشاق صحت اقامه وضع خوش و خرم و در خان و لکش در هم
تا کوئی خردمند بر خاکش نهد و عقد ثریا تا کشت در او نخت پست

روضه مایه سلسال **و** دوه سیم طیر ما هوزون
 این پراز لاله های رسکار نک **و** وین پاز نیوهای کونا کون
 بادور سایه درختانش **و** کسترانیده منه شرب قلمون
 بادادان که باز آمدن برای شستن غالب اند ویدیش دامن
 کل وریجان و سبیل و ضمیران **و** غم اورد و رعیت
 کرده کستم کل بوستان چپا که دانی تقایی نباشد و عهد
 وفاپی و حکما گفتند سرچناید بستانکی را شاید کشتا
 طریق چیت گفتم برای زینت ناظران و فصیح حاضران
 کتاب کلتان تصنیف تو انم کرد که باد خراز ابرورق او
 تظاهرنی باشد و کردش زمان عیش و پیش را بطیش خریف مبدل کند
 چه کاراید تکرار کل طبع **و** از کلتان من بر روی
 کل مبین نجویش باشد **و** وین کلتان همیشه خوش باشد

حالی که من این بکشم و امنی کل بر کینت و در دامنم او بخت که
 الکرم اذ او عده و فاصله در همان روز اشاق سپاس افتاد و در
 معاشرت و آداب محاورت و رلباسی که مشکل از آبکار آید
 مترسلاز ابلاغت پیغمبر آیدینه **و** الجمل منور از کل بوستان پستی
 موجود بود که کتاب کلتان تمام شد و تمام آنکه بحقیقت شود که
 که پسندیده آید در بارگاه شاه جهان پناه سایه کار پروردگار
 پروردگار و خرم زمان و کشف **و** انما عظم المویذ من السب **و** المنصور
 علی الاعضاء دولت القاهره سراج الملت الباهره **و** جال
 الانام منخر الاسلام سعد بن ابابکر عظم شمس العظم
 مالک رقاب الامم مولی ملوک العرب و العجم سلطان البحر
 و البحر و ارش ملک سلیمان مظفر الدین **و** بنو
 بن سعد بن زینک **و** ادام الله اقبالها و ضاعف جلالها

و بحمل ای خیر ما هم بگوشه لطف خداوندی مطالعه فرمایند قطعه
کرالقات خداوندیش بپارید **کهار خاچپشی و شمش از کجاست**
امیدست که روی ملال در **ازین بک که کستان جای بکست**
علی الخصوص که دپاچه بمانوش **بنام سعدی نصر سعد بن ریت**
ذکر امیر کبیر **پیشانی** بیکه عوس کمر من ز پی جالی
پیر بر نیار و دیده یاس **پیشانی** پای نجالت بر نزار و
زمره صاحب دلان **پیشانی** نشو و کمر اند که متجلی کرد بر یور
امیر کبیر عادل عالم مظفر **مضمر** ظهور طهیر **پیشانی** بر سلطت و شیرت
مملکت کهنه القهر **ملائمه** الغر **محب** الاتی **افش** راکل
فارس ملک الخواص **مبین** الملک **فخر** الدولت **والدین** غیلان
الاسلام **و المسلمین** **عده** الملوک **و السلاطین** **ابو نصر** **سید**
اطال الله عمره و اجل قدره و شرح صدره و ضاعف

اجره که مدوح اکابر آفاق است **و مجموع** مکارم اخلاق **نظم**
سر که در سایه عنایت اوست **کنش طاعت و دشمن است**
بر هر یک از سایه بندگان **و حو** **اشه** خدمتی **معین** است که
در ادای ان بر نیج از ان تهاون و تکاپل **روا** **از** **مرا**
در معرض خطاب آینه و محفل **عقاب** **مکبرین** طایفه درویشان
که سکر نعمت بزرگان **برایشان** واجبست **و ذکر** **چمل** **و اد**
خیر چنپن خدمتی در غیبت **اولی** **تر** که در حضور که ان
بتضع **نزدیکست** **و این** **از** **تکلف** **و در** **باجات** **مقرون** **و ادیت**
پشت **و تمانی** **فلک** **راست** **بدر** **آفرین** **تا** **چو** **توف** **نزد** **زاد** **ماور** **ایام**
حکمت محض است اگر لطف جهان **خاص** **کنده** **مصلحت** **عام**
وصف تر اگر کند **و زکند** **افضل** **حاجت** **مشاط** **نیت** **روی** **لازم**
در **تعمیر** **خدا** **ت** **تقصیر** **و شاعری** **که در** **مواظبت** **بارگاه**

خداوندی میرود و بت برانست که طایفه حکمای هند در
بوزر جهر سخن می گفتند به آخر جز این عیش ندانند که در
سخن گفتن بطلی است یعنی در تک بسیار میکند و مستمع را
مشطرباید و تا وی تفسیر سخن کند بوزر جهر بشنید و گفت
اندیش کردن که چگونه به پیشمانی خود را که چرا گفتم
سخن آن پرورده هر کس **پندش** آنکه بگوید سخن
مزن بی تا مل گفتار دم **آنکه** گوی و در کوی چش
پندیش و آنکه بر آور نفس **وزان** شپس کن که گویند بس
بنطق آدمی بهتر است از **دوا** اب از تو به که نکوی صواب
تکلیف در نظر اعیان خداوندی غرضه که مجمع اصل است
و مرکز علم است اگر در سیاق سخن دلیری کنم شوخ
کرده باشم و بضاعت مزاجات بخت غرور آورده باشم

و شب بفرز باز از جوهر میان جوی تیرزد و چراغ پیش آفتاب
پر تو بلی **لومست** راه بلند پروا من که الوند پست نماید
هر که کردن بد عوی افراز **دشمن** از هر طرف بد و تاز
سعدی ازاده ایست افتاد **کس** نباید بیک افتاد
اول اندیش و آنکه گفت **پای** بست است پس بوا
نخل ندیم **دربشان** شاهدم من ولی در کف
تقارز گفتند حکمت از که آموختی گفت از مانیان که
ما جای **پند** پای نهند قدم الخروج قبل الولوج مروت
پارزای و آنکه زن کن **پست** کرچه شاطر بود و خرو پس بیک
چیزند پیش باز و پین چپ **کر** به شیرت در گرفتن موش
یکد موشست در مصاف **یک** اما استماع است اخلاق
بزرگان که چشم از معایب زیر پستان پوشند و در آفتاب

برایم کمتر آنکه شد کلمه چند بطریق اختصار از نوادر و امثال
شعر و حکایات و سیرت ملوک ماضی رحمهم الله درین کتاب درج کردیم
و برخی از عمر کرانمایه را و خرج کردیم و موجب تصنیف کلمات این **پست**
بازد سالها این نظم و ترتیب **پست** زما سر زده خاک امشاده جای
غرض شش است که تا باز نماند **پست** که هستی را نمی یابیم تقاب
مگر صاحب دلی روزی حیرت **پست** کند در کار درویشان دعا **پست**
امعان نظر در ترتیب کتاب و تهذیب ابواب اچس از سخن را
صلحت دیدیم تا مرین روضه غما و خدیقه علیا را چون **پست**
بشت باب اشاق افتاد ازین جهت مختصرا تا بسلام
نه انجامد و بالله الوفیق باب اول در سیرت
پادشاهان باب دوم در اخلاق و درویشان باب سوم
در فضیلت قناعت باب چهارم در فوائد خاموش **پست** باب

پنجم در عشق و هوا **پست** باب ششم در صفات و سیرت
باب هفتم در تاثیر تربیت باب هشتم
در او آب حیات **پست** در این کتاب که ما را وقف خوشن
ز بهجت ششصد و پنجاه و شش **پست** در او انصیحت بود و گفتیم
حالت با خدا کردیم و ترتیب باب اول در سیرت پادشاهان
پادشاهی یکیش تن بکنایه اشارت کرد و چهاره در حالت بود
زبان که داشت ملک را دشام داد و مانع گفت که گفته اند هر که
از جان بشوید هر چه در دل دارد بگوید **پست** وقف ضرورت چو نماند گیر
است بگوید و شیر شیر **پست** ملک پرسد که چه بگوید یکی از
وزرای نیک محضر گفت که می گوید الکافطین الغیظ و العائین علی
الناس ملک را رحمت آمد و از سپهر خون او در گذشت و رزق
دیگر که خدا او بود گفت انبای خیر ما را شاید در حضرت پادشاهان

خبر بستی سخن گفتن این ملک را دشنام داد و پسر گفت ملک
 روی ازین سخن در هم کشید و گفت مرا آن دروغ پسندیده اند
 ازین راست که تو گفتی که از روی در مصلحتی بود و این بار خجاست
 و خردمندان گفتند دروغ مصلحت آمیز از راست فتنه آلوده است
 که شاه آن کند که او گوید - حیف باشد که جرنگو گوید
 بر طاقی نو این فریدون نوشته بود - جهان ای برادر نماند بس
 دل اندر جهان آفرین ندوبس - مکن تکبیر بر ملک دنیا و پشت
 که بسیار کن چون تو پروردگشت - چو آتشک فرست کن کنده جان پاک
 چه بر تخت مردن چه بر روی خاک - سمانا که بر خاک مردن هست
 که اندر دولت حسرت تحت است - کی از ملک خراسان
 سلطان محمود بکنکین را بخواب دید که جلد وجود وی بخت
 خاک شده که پیشانش که در چشم خانه کمی کردید و نظر میکرد

سایه حکم از تاویل این جواب و ماندند مکرر و بیست
 که بجای او رو و گفت هنوز گرانست که ملکش با گرانست
 بنام مور بریز زمین دفن کردند - که بستی سخن بروی زمین نماند
 آن پهلای را که سپردند زینا - خاشاکش خاشاک و گروا شش نماند
 زنده است نام فرخ نوشیروان - که چه بسی نماند که نوشیروان نماند
 خیر کن ای فلان غنیمت شمار - زان پیشتر که ملک برای پهلان نماند
 ملک زاده را شنیدم که کوتاه بود و حقیر و دیگر برادرش
 بلند بالا و خوب روی باری ملک بگرامیت در روی نظر کرد پس
 بفرست در یافت و گفت ای خداوند کوتاه خردمند به که نادان
 نه هر چه بقبامت بهتر تقویت بهتر که اثار نطفه و الفیل
 خفه اقل کمال طور و از لا غظم عند الله قدر او متلا -
 ان شنیدم که لا غوی دانا - گفت روزی به ابوالمنبر

گذشت

اسب تازی اگر ضعیف بود همچنان از طویل مزه
 پرنجید و ارکان دولت پسندید و برادران بجان پرنجیدند
 نام روشن گفت باشد عین و هنرش نهفته باشد
 در پیشگان بیکر خالیت شاید که پلک خفت باشد
 شنیدم که هم در آن روز بر دشمنی صعب روی نمود چون شکر و
 هم آوردند اول که که اسب رسید آن جهانیدان سر بود گفت
 بن من باشم که روز یک پنی شپ ان جنم کا در میان خاک و خون پنی
 کاکه خبک آرد بخون خیش بازی میکند روز میدان بیکه گیرند بخون شکری
 این کشت و بر سپاه دشمن زده شتی چند از مردمان کاری بیند
 چون پیش بر اند زمین خدمت بوسید و گفت
 ای که شخص منت حقیر نمود تا در شتی من نه پند
 اسب لاغریان بکاراید روز میدان بیکه گیرند بخون شکری

آورده اند که سپاه دشمن پیاس بود و ایشان اندک
 جماعتی انکس کر نیز کردند پسر نره نزد و گفت ای مردان
 بکوشید یا جا نه زمان پوشید سواران را بکفتن او تهور زیاده
 شد و یکبار حمله آوردند شنیدم که هم در آن روز بر دشمن
 یافت پدر پسر و پیشش بوسه داد و در کنار گرفت و هر روز
 پیش کرد تا به عهد خویش کرد برادران حسد بردند و هر
 در طعامش کردند خواهرش از غرقه بدید در یک بر هم زد پسر
 دریافت دست از طعام بکشید و گفت محالت که سر مندان پسر بدی
 مندان جایی ایشان بکنند پس نیاید بزیر سایه بوم
 و ز مهای از جهان شود معدوم پدر را ازین حال آگاه
 برادرانش را بخواند و گوشمالی بواجی و سر یک را
 اطراف بلاد حصه معین کرد تا و نشست و زاع بخت

نیم نایب که خرد مرد خدایه بند درویشان کند نیجه ذکر
 ملک و اقلیم که پادشاه پنهان در بند تسلیمی و کر
 طایفه دزدان عرب بر سپهر کوهی نشسته بودند و منتظر
 کاروان بتی بودند و رعیت بلدان از مکاید ایشان مرعوب و
 سلطان مغلوب حکم آنکه ملازمی منیع از قتل کوهی بدست آورده
 بودند و بلج، و ماوایی خود ساختند و بزرگان ممالک آن طرف
 در دفع مضرت ایشان مشاورت کردند گفتند اگر این طایفه
 هم برین نسق روزگاری مداومت نمایند مقاومت با ایشان مشع گردد
 درختی که اکنون گرفت پای پیروی شهنش براید ز جاک
 و روشن پنهان روزگار میسلی بگردنش پنج بر نیکی
 پیرمیشاید گرفتن نپل چو بر شد نشاید که شستن پل
 سخن بران مقرر شد که یکی رنجیس حال ایشان برکاشند و

فرصت نکاه میداشتند تا وقتی که در پی قومه رانده بودند و
 خالی مانده شایخند از مردان کار دیده بخت آزموده بهرستان
 نهاد و شعب حبیل پنهان شدند شبانگاه که دزدان باز آمدند سحر کرد
 و غارت آورده سلاح ارتش بکش دزد و غنیمت نهادند اول
 که بر سپهر ایشان باخت آورد خواب بود و خدایه پاسبان بکشت
 قرص خورشید در سیاهی شد یونس اندر دمان مامی شد
 مردان دلاور از کین بدربشده و دست یکان یکان گرفت
 بستند بامدادان همه را بهر گاه ملک حاضر آوردند ملک
 همه را بکشتن اشارت کرد اتفاق قادران میان جوانی بود
 که میوه غنم خوان شبابش نورسیده و از رکیان جوانی تمتع نیافت
 بود و زیری داشت ملک ویرا شفاعت کرد و گفت این پسر
 پنهان از باغ زندگانی بر نخورده توقع بکرم خداوندی داشت

که بخشیدن خون این سپهر بنده منت هند ملک روی ازین سخن
 در هم کشید و موافق رای بپسندش نیاید و گفت
 پرتو نیکان بکیر و سر که پنداشت تربت نا اهل را چون کمان بکشد
 نسل و تبار ایشان منقطع کردن اوست و پنج فساد ایشان
 بر آوردن پسند او از ترک اخگر که آشتن و آتش کشن و افغ کشن و
 کلاه دشمن کار خردمند نیست ابر اگر آب زند که بار د
 مرکز استخار پدید بخورد با فرومایه روزگار بسند
 کرنی بوریاشکر بخورد وزیر این سخن بشنید و طعنا
 کرتا پسندید و بر حسن رای ملک آفرین خواند و گفت ای خداوند آنچه
 فرمودی حسین جوابت اما بنده امیدوارست که منور طغلت و سیرت
 و غما و زنا و اوکلش است که نامین مولود
 و قد یولد سیط الفطرة فابوا آیه یهودیه و یضربان و یحسان

بابدان یار کشت سپهر لوط خامدان نبوتش کم ش
 سک احباب کشف روزی چند پی نیکان گرفت و مردم
 این بگفت و ندای ملک با وی یار شدند ملک از سپهر خون
 او در کشت و گفت بخشیدم اگر چه مصلحت ندیدم
 دانی که چه گوشت زان یارستم کرد دشمن شوان حقیر و پیر
 دیدیم که آب سپهر چشیده خرد چون شتر آمد شتر و بار بر
 فی الجمله سپهر را بناز و نعمت بر آوردند و استاد ادب را بتر
 او مضرب کردند تا حسن خطاب و رد جواب و آداب خدمت
 ملکش در آموختند و در نظر سمکتنان پسند آمد باری وزیر
 از شمایل او در حضرت ملک شمه می گفت که تربت عاقلان در واکر کرده
 جل قدم از غلبت او بد رفتی ملک را تبسم آمد و گفت
 عاقبت کرک زاده کرک شود کر چه با آد پی بزرگ شود

سالی و در برین اند طایفه آرا و باش محمد در پوشید و عهد
 موافقت بشد تا بوقت خدمت وزیر و دو پسرش را گشت
 و نعمتی سپاس بر داشت و در مغاره در دایان بجای پدر شست
 و عاصی شد ملک دست تیر بدندان گردیدن گرفت و گشت
 شمشیر نیک از آهن بد چون کجی که ناکس تیر پست نشود ای حکیم کس
 بار کن در لطافت طبعش حلاوت در باغ لاله رمید و در شوره زار
 زمین شوره سنبل بر نیارد در و تخم عمل ضایع کرد
 بکوی باید آن گردن چنانست که بد کردن بجای نیک مردان
 پسر تنگ زاده برادر پسر ای غلبه شکر عقل و کیا پتی
 و فهم و فراستی داشت رایه الوصف که هم از خردی آثار بر بر که
 در ناحیه او پیدا بود بالای پسرش زیموشی
 می یافت ستاره بلندی که الجبله مقبول نظر سلطان

اند که جمال صورت و کمال معنی داشت و خردمندان گفتند
 تو انگری بنیرت نه مال و نیر که بقتل است نه سال اینها خبر
 بروید بر نه و بنیایشی متهم کردند و در کشن او سعید پناه نه و نه
 دشمن چندی چو پسر بدان باشد ملک پسرید که موجب خصمی
 اینان در حق تو چیست گفت سایه دولت حاد او نه باد
 اندامی که نیاز از رم اندرون حسود را چکنم کوز خور برج است
 بمیه باری ای حسود کین بختی که از شقت آن خبرم که شوان
 شور بجان به آرزو هستند مشعلان راز و آل نعمت و جا
 سکره پند بر و شب بر چشم چشم آفتاب را چه کناه
 راست خواهی من از چشم چنان که در بهتر که آفتاب سیاه
 یکی از ملوک عجم را حکایت کنند که دست تطاول
 بمال رعیت در از کرده بود و جو رو ازیت افکار کرده

هکذا را را خفی
 نیشود الا بزاوال نعمت
 حد او بدی باد

تا بجای کسی که خلق از مکار و ظلمش بجهان رفتند چون رعیت کم شد
 ارتضاع و لایت نقصان یافت و خزینہ تنی ماند و شمشیر زور آورد
 سر که فریاد رس روز صیحت خواهد که در ایام سلامت بخواند ای کوش
 بنده خلق بگوش از تنوازی برود لطف کن لطف که پیکار شود خلق
 باری مجلس او شام ساز میخوانند در زوال ملکیت ضحاک و عهد فریدون
 ملک پرسید که فریدون کج چشم نداشت چگونه ملک بر او مقرر شد یکی از
 وزیران گفت چنانکه شنیدی خلقی بر او بتعصب گردانید و تقویت کردند
 و پادشاهی یافت گفت چون گردانیدن خلق موجب پادشاهیست
 تو مخلق را چه ارشاد می کنی مگر پادشاهی نیست
 همان بکر که بجان پروری که سلطان ملک کرد سپهر و ری
 ملک گفت موجب گردانیدن سپاه و رعیت چیست گفت پادشاه را
 کرم باید یا بر کردار و رحمت تا در ملکش این چنینند و ترا این نیست

بکنند و بر پیش سلطان کنی که نیاید زکر که جو پاپی
 پادشاهی که طرح ظلم افکند پای او را ملک خویش بکنند
 ملک را نپند وزیر ناصح موافق طبع مخالف نیاید و روی از خویش
 در هم کشید و بزندان می بردند و بی بر بنیاد که نپس عمان سلطان
 بنازعت برخاسته و بیعت و بیعت لشکر آراست و ملک پذیرا شد
 قومی که از دست تطف اول او بجان آمده بودند گردانیدند و تقویت
 کردند تا ملک از تصرف او بدر رفت و بر اینان مقرر شد
 پادشاهی گوید او را دستم بریزد دوست داشتن و دشمنی زور آورد
 با رعیت صلح کن و از پیکار خصم بزمین از آنکه شاه عادل را رعیت لشکر
 در پانزده بود و دامنش کشتی کشیده کرد و زاری در بناد و زاری
 انداختند و ملک را عیش از او منعقد شد که طبع نازک

آه ای که همه حسن خلق طبع پس از این
 جمع قیوم و وجه جنت نیست فانی منصور

پادشاه از آنکه این صورت بنده چاره ندانست حکمی در آن
 کشتی بود ملک را گفت اگر فرمان منی من بطریق او را خاموش
 کرد انتم گفت غایت لطف و کرم باشد بفرموده تا غلام را بدر
 انداختند و چند نوبت غوطه دادند پس پیش گرفته و پیش کش
 آوردند به دست در سکان کشتی در آویخت چون در آمد بکوشید
 بنشت و آرام یافت ملک را خوش آمد گفت درین حکمت بود
 گفت اول محنت غرق شدن ندیده و قدر سلامت کشتی ندانست
 و همچنین قدر عافیت که به اندک بپستی گرفتار ماند
 ای سیرت زانوی خوش نمایم عشق ملت که بنده یک شصت
 دوران بستی را در رخ بود او را از او زنیان پس که اعوان
 نوقت میان که پیش بر پاکه و چشم اظهار شن در
 سر فرار گفتند از وزیران پدر چو خط دیدی که بنده غرق ای گفت

خطایی ندیدم و لیکن مهابت من در دل ایشان پیکران بودیم
 که از بیم کردند خویش قصد هلاک من کنند قول حکما را کار بستم که گفتند
 از آن که تو رسد به سر ای حکیم سوکر ما تو چو صد برای حکمت
 نه بینی که چون عاجز شود برادر چنگال چشم ملک
 از آن مار بر پای راعی ترند که ترسد پیشش را که بپسند
 یکی از ملوک عرب رجوع بود در حالت پیری امید از
 زندگانی قطع کرده که ناگاه سوار از در در آمد و مرده آورد که
 فلان قلع را به ولت خداوند گشت ایم و دشمنان ایشان شدند
 و سپاه و رعیت آن طرف بجللی مطیع گشتند ملک نفس سپرد
 بر آورد و کشتن این مرده مرا نیست بلکه دشمنان مراست یعنی دشمنان ملک سپرد
 درین امید بسر شد در پنج عمر غریز که سرچ در دلم است از درم فرایند
 امید بسته بر آمد ولی نه پاینده ای که امید نیست که عمر که شسته با آید

کوس رحلت بکوفت دست ابل ای دو چشم و دایع سپر بکنید
 ای کف دست و ساعد و با دست تو دایع یکدگر بکنید
 بر سن افتاد مرگ دشمن کام آخر ای دو پستان بکنید
 روزگارم بشد بنا دایع من بگردم شما خد بکنید
 در جامع عشق بر بالین تربت حبیبی علیه السلام
 معکف بودم سکه از ملوک عرب که به پی انصاف و مشهور بود
 نمار گزار دو حاجت خواست درویش غنی بنده این خاک و تر
 آمان که غنی تر به محنت تازند گفت از آنجا که محنت درویش
 خاطر می همراه بکنید که از دشمن قوی از شما کم که هم بر عت
 ضعیف رحمت کن تا از دشمن قوی رخت نه پنی
 بازوان تو انا و تو سپهر خطاست نچه مسکین با تو ان بکنید
 بشد که برافت بکان غشاید اگر زبانی را پیش کشن که دست

مرا که شحم بی کشت و چشم نیکی داشت و مانع پیده نیت و خیال باطل است
 که گوش من برون آرد و دایع خلق و کر تو می ندی و در روز دایست
 بنی آدم اعضایی یکدگر کند که در او نشین ز یک جوهر
 چو عضو بی بدرد آورد در کار و کر عضو ما را اند قرار
 تو که محنت دیگران چسبی نشاید که نامت نهند آد پی
 درویشی مستجاب الدعوة و بعد از دید آمد
 بود و حجاج یوسف را خبر کردند بخوابش و گفت دعا که
 خیر و حق من کن گفت خدایا جان من تسنان گفت از بهر خدا
 چه دعاست گفت این دعا می خیرست ترا و جمله مسلم نماز است
 ای زبردست زیر دست آزار کرم تا کی بماند این بازار
 بچه کار آیدت جهان دار و مردست به که مردم آزاری
 ساریت کی از ملوک سپه انصاف پارسا پی را پر سب که از

عبادتها که ام فاضله است گفت ترا خواب نیم روز تا در آن نفس
خلق را نیازی - ظالمی را خفت دیدم نیم روز
گفتم این نقشه است خوابش برده آنکه خوابش بهتر از پادشاه است
چنان بد زندگانی مرده است یکی را از ملوک شنیدم که
در عشرت روز کرده بوده در پایان پستی می گفت پست
ما را بجهان خوشتر ازین گفتم که نیک و بد اندیشه و کس غم نیست
در ویشی بر من به سپرد ما خفته بود این بگفت
ای آنکه با قبال تو عالم گفتم که غمت نیست غم ما نیست
ملک را خوش آمد قصر از هنر دنیا ز راز روزگار فرود است
و گفت دامن به برای درویش کوش دامن از کج آورم که
جامه ندارم ملک را بر حال او رحمت آمد خلعتی بر آن خرید
کرد و پیش درویش فرستاد درویش آن ثواب را اندک روزی

کرد و پیش ملک آمد و گفت پست تو را در کف آزادگان بکیر مال
نه صبر در دل عاشق آب در غزال در حالتی که ملک را پروای
نبود حال وی گفتند ملک بهم برآمد و گفت برانید این که ای
شوخی چشم من باز که چندین نعمت به اندک روزی
خرید پست المال نقد مساکین است نه جمع شیاطین
ای که روز و شب شمع کافوری زود باشد کس شب دروغ نگوید
و از پناه است که گفت اند اصحاب فطش و حسرت که از دست
پادشاهان بر جز باید بود که غالب است ایشان به امور ملک متعلق است و تحمل
از دحام عوام میکنند **ش** حرامش بود نعمت پادشاه
که شکایم فرصت ندارد نگاه مجالی سخن تا ز پنی بر پیش
به پوه گفتن میر قدر خویش یکی از برای نیک محضر گفت ای ملک
مصلحت است که وجه کفایت و تفاریق مجری زند تا در

اسراف مکنده اما آنچه مودبی از زجر و منع مناسب حال ارباب
نیست یکی با لطف خود امیدوار کردن و بار از نویدی خسته خاطر کردن
بروی خود در اطعام باز شوآن ^{چو باز شد} شتی فرا شوآن
کس نپند که تشنگان چنان ^{بر لب آب شور} کرد آینه
هر کجا پیشه بود شیرین ^{مردم و مار و مور} کرد آینه
یکی از پادشاهان چین در رعایت مملکت پستی گوی
بختی که اشتی لاجرم دشمنی صعب روی نمود و پست دادند
چو دارند کج ز سپاسی در رخ ^{در نبع ایدش} صحت بدون تیغ
چو مردی کند وصف کارزار ^{چو دشمنش} باشد کارزار
یکی را از زنان با من دوستی بود ملا متش کردم گفت ^{چو دشمنش} است
و ما سپاس و منله و ماتق شناس که ^{چو دشمنش} اندک تیغه سالیان ^{چو دشمنش} زنده
گفت اگر بگرم معذور داری شاید که ^{چو دشمنش} اسپم بی جو بود و غزین

سلطان که نزر با سپاسی نخیل میکند با او بجان جو از روی نکرده
ز زده مرد سپاسی تا پسر نهند ^{و کرش} ز زده سپاسی پسر نهند در عالم
یکایت یکی از وزیران ^{و کرش} دل شد بجلقه درویشان ^{و کرش}
برکت صحبت ایشان در واکر کرد و جمعیت خاطرش دست داد
ملک با او دل خوش کرد و عمل فرمود قبول نکرد و گفت مغزونی که مشغول
آنان که کج عافیت نباشد ^{و ندان} یک و ندان مردم بشد
کافه بدیدند و قلم بکشید ^{و زدست} وزیران حرف گیران
ملک گفت مرا این ^{و زدست} مار اخرو مندی کاسی که پیر مملکت
راست کشاید ای ملک خردمند کافی نباشد که پستین کار تر در ده
سای برمه مرغان از آن شرف ^{و زدست} که استخوان خود و جان و نیاز
سیاه گوش را گفتند ترا صحبت شیرین اختیار افتاد ^{و زدست}
تا فصد صیدش می خورم و از شر و شمشان ^{و زدست} در پناه دو

زندگانی می کنم گفتند اکنون که بطل حیاتش در آمدی و شکر
نقش اعتراف کردی چرا تو یکباره در حلقه خاصیت ^{نیایی} و از
بندگان خلعت شمار گفت هنوز از بطش ^{اوست} این سیستم
اگر صد سال کبر اتش فزود اگر یکدم دروافت بسوزد
افتد که ندیم حضرت سلطان زریا بدو باشد که پس برود
گفته اند از تلون طبع پادشاهان بر چند بایده که وقتی بسلا
برنجند و اگر وقت بدش نامی خلعت دهند و گفتند ^{اصحاب وقت} اندک
منه بایست و پیکر حکیمان ^{تو بر سر قد خویشتر باش و وقار}
بازی فطرت بند میان بگذار ^{تو کی رفیقان شکایت}
نما ساعد پیش من و رو که کفایت اندک دارم و عیان بسیار
و طاقت باز فادارم بارم و زوالم اندک به تعلیمی دیگر متکلم
دارم و موت که زندگانی کنم پس از نیک و بد من خلاص نباشد

بگر نه گفت و کس ندانست که است ^{بسن جان طلب اند که برو کن گم است}
باز از شجاعت اعدا بنویسم که بطعنه در شاهی من نهند و سعه مرا در
عیان عدم موت حمل کنند ^{پسین این پی حیت را که مرکز}
نخواهد دید و روی نیک بنی ^{تن آسان کند خویشتن را}
زن و فرزند بگذار و بختی ^{و در سیاحت کنگه دانی چیز}
دارم اگر بجای شما جتنی معین شود که موجب جمعیت خاطر باشد
عمر از عهد شکران بیرون شوانم اندک هم ای برادر عمل پادشاه
دو طرف دارد امیدمان و نیم فخلوف رای خردمند ^{است}
بدان امید در پیم افشادن ^{کس نباید بخبانه درویش}
که خراج زمین و باغ به ^{یا بتبش و غصه راضی شو}
یا بکرنند پیش ز غبنه ^{گفت این موافق حال من نکمشی}
و جواب سوال من بنام و ردی نشنیده سر کخیات و زردش از حساب

رستی موجب رضای خدایت کس ندیدم که کم شد از ره راست
و حکما گویند چار کس از چهار کس تیرسد جریب از سلطان و از پادشاهان
فاستق از غماز و رومی از محبت از که حسابا کت از محبتش بیاید
کمن فراخ روی در عمل اگر خواجه که وقت رفع تو باشد مجال دشمن
تو پاک باش و در ای را از کس پاک رند جامه ناپاک کا زران بر
کشم حکایت رو با دست سبب حال تست دیدن دشمن از ان اثمان
و نیز ان کی که گفتند آفت که موجب محنت گفت کشیدیم
که شتر را بجز می گیرند گفت ای صوفیه شتر را با تو چه است
و تر با شتر چه شایسته گفت خاموش که اگر حسودان بغرض
گویند که فلان شتر است و گرفتار ایم که را غنیمت بخلیص من باشد
و ما از عاق او رده باشند ما را کزیده مرده باشد را
چنین محفل است و دیانت و تقوی و امانت متعشان

و مدعیان گوشه نشین اگر آنچه سیرت تست بخلاف آن سیرت
کنند در معرض خطاب پادشاه افتی در آن حالت که بحال
مخالفت باشد پس مصلحت آن است پیغم که ملک قناعت لحوث کمی
ریاست گوپی که حکما گفته اند بدیدار منافع چهارست
و کردار می سلامت در کنارت رفیق این سخن شنید و روی در هم
کشید و سخنان رنجش آینه گفتن گرفت که این چه عقل و کیاست
و غنیم و در است قول حکما و در است آمده که گفته اند دوست
انت که در زندان بکاراید و اگر نه در سپهره مدد دوست نماید
دوست شمارا که در غمت نند لاف یاری و برادر خواهد که
دوست ان نام که گیرد دوست در پریشان حالی و در راه که
دیدم که متغیر می شود و بیعت من بغرض می شود و نیز یک صبا
و دیوان فتم سابقه معرفتی که در میان ما بود صورت حال کجاست

سایه بکاری مختصرش نصب کردم چندی برین بگذشت لطف
طبعش بدیدند و حسن تدبیرش پسندیدند کارش از آن در گذشت
و به تئیه بزرگ و ممکن گشت همچنین نظم سعادت در ترتیب بود تا بروج
ارادت رسید مقرب حضرت سلطان و مقصد علی گشت چون
بدانستم بر سلامت حالش شادمانی کردم و گفتم
که کار بسته نشود دل شکسته آید که آب چشمه حیوان درون بکلیت
نشیند و ترش از گشتن بام که کجی تلخ است ولیکن شیرین دارد
در همان وقت مرا با طایفه اشاق تنفر که افتاد چون از زیارت
که باز آمدم آن شخص را دیدم که دو منزل به استقبال من آمد
ظاهر حالش را دیدم که پریشان و در نیات و درویشان بود
که گفتم چه حالت گفت ایچنانکه کوفتی طایفه حسد بردند و بنیادم
مسوب کردند و ملک دادم بلکه در حقیقت آن استقصاء نمود

و یاران قدیم و دوستان حمیم از کلمه جو کشتن خاموش شدند و
نیاساید شام از طبه عود بر آتش که چون غنبر بود
بزرگی بادیست بخشد کی کن که دانه تانیفتا نه زو
یکی از حبیبی پی تدبیر نصیحتش آغاز کرد که ملوک پیشین
نعمت را به سیع انداخته اند و برای مصلحتی نسا داده اند
دست ازین حرکت کوتاه کن که واقعا در پیش است و
دشمنان از پس نباید که بوقت حاجت فرومانی تو
اگر کجی کنی بر عامیان بخش رسد مگر خدا پی را بر نیچی
چرا نشانی از سر یک جوی سیم که کرد اید ترا امروز کجی
ملک روی ازین سخن درهم آورد و او را نه حرف نمود و گفت
خداوند تعالی مرا مالک این مملکت کرده است و باید است تا بخونم
بخشتم نه پاسا بم که نگاه دارم شهر قارون ملک شد که جز خانه کجی

نوشیروان نموده اند که نوشیروان
 عادل را در سکار کاسی صید جت او کباب کردند و مک
 از علما و کپی بر ستافت که نمک آرد کشت نمک قیمت بستان
 نشود و ده خراب نکرد و کشت از نقد نمک چه خلل زاید شود
 کشته بنیاد مسلم در جهان اندک بود است مگر که ابد بر مژ
 سحاب بر غایت رسید و اگر زبان رعیت ملک خورد
 بر او زند علما و او درش از پنج پنج پیخته که سلطان ستم روا داد
 زند لکریانش را مرغ و سیخ و ظالمی را شنیدم که خانه
 بیت خراب کردی و خانه سلطان آبادان کردی و پنجر
 از قول حکم که کشته اند مگر که خدای غریب بسپارد و تا
 دل خلق بدست آرد خداوند سبحان و تعالی همان خلق بکار
 دمار از کارش بر آورد آتش سوزان بکشت با پند

آنچه کند و دود دل پستمند سپر خلد حیوانات و جانور شیر
 و کمترین حیوانات خرد و با شاق خراب کشت یک شیر مردم خوار پست
 سکیکن خرا کردی پی نیز است چون بار پستی کشت غریب
 کاوان و خزان بار بردار و آرد و میان مردم آزار
 باز آمدیم بکایت وزیر ظالم ملک را طرنتی از دایم احلا
 او سر آینه معلوم شد در سخن کشید و به انواع عقوبت
 حاصل نشود رضای سلطان تا خاطر سبک کان خوب
 خواستی که خدای تربخش با خلق خدای کن کمویی
 آورده اند که یکی از پستیدگان بر پیر او بکشت و در حال
 او قاتل کرد و کشت و مگر که قوت بازوی منتهی
 بسلطت بخور و مال مردمان کانی تو ان بخلق فروردن استخوان
 و کی گم بر و چون بکشد و نماند پستکار بد روزگار

بماند بر دولت پایدار ... مردم آزادی را شنیدیم که
 نسکی بر صایحه زود در پیش را مجال اشقام نبود سنک را نکاه
 می داشت تا زمانی که ملک بر خوشی گرفت و در چاه کرد و در پیش
 اندر آمد و سنک در پیش گرفت گفتا کویتی و مرا این سنک
 چرا زوی گفت من فلانم و این فلان سنکت که در طلاق تاریخ
 بمن زوی گفت چندین روز کار کجا بودی گفت از جامت اندیشه کردم که
 در جامت دیدم فرست نیستیستم ... ما سراسی را چه نپیختی یا
 عاقلان تسلیم کردند اختیار چون بداری ما خن درنده تیز
 بآبادان آن که کم گیری پستیز ... سر که با چو لاد بازو پخ کرد
 ساعد سیمین بود را رنج کرد ... باش تا دستش بند در و کلا
 پس بکام و استان مغش را ... کسی از ملک را در پی
 پادشاه که اعاده ذکر آن موجب نیست طایفه از حکمای بنیان

زمره آدمی که چندین صفت موصوف باشد بفرمود طلب
 کردند دست آن پسری یافتند بران صورت که حکما گفت بودند
 پدر و مادرش بخواند و بنمست بکراخت و کرد اندیشه و قاف
 فتوی داد که خون سپک از رعیت ریختن سلامت پادشاه
 رار و ابا باشد جلا و قضا کشتن کرد پس پسر را سوی آسمان
 کرد و تبسمی کرد ملک پرسید که درین حالت چه جای خندیدنت
 گفت تا ز فرزندان بر پدران و مادران باشد و دعوی پیش
 قاضی برنده و داد از پادشاه خواستند اکنون رو مادر بعلت
 حطام دنیاوی مرا بجن در سپردند قاضی بستم فتوا داد و
 سلطان مصالح اندر هلاک من دید بخیر خدای عز و جل نیایی نمی یابم
 پیش که بر آورم ز دست فریاد ... هم پیش تو از دست تو میجویم
 سلطان از این حکایت دل بستم بر انداخت و در دیده بگریه

وگشت ملاک من اولیتر از خون پیکانی ریختن سر و چشم می پوشید
 و دیگر گرفت و نعمت پی اندازد بخشید و از او کرد و گویند
 در آن بنفشه شفا یافت ... پنهان در فکران چشم که گفت
 پلانی باری برب دریایی سیل ... زیر پایت گردانی حال مور
 همچو حال تست زیر پای سیل ... کی از بندگان عمر و لیث
 که رنجیده بودند در حبس رفتند و باز آوردند و وزیر را بآب
 غرضی بود بکشتن وی اشارت کرد باری دیگر حسن فعل
 دیگر بندگان رواند از بند پیر در پیش عمر و بر زمین نهاد و گشت
 سر و بر سر هم چون توشندی رواند ... بنده چه دعوی کند حکم خداوند است
 اما بوجوب آنکه پرورده این خانه دامن خودم که در قیامت
 بخون من گرفت آبی اجازت فرماید تا وزیر را بکشم
 بقصاص او بفرماید خون مرا ریختن تا من بکشم تا

ملک را خنده گرفت وزیر را گفت چه مصلحت می بینی گفت
 ای خداوند جهان از بند خدا این شوخ دیده بصدقا
 کور پدر خلاص کن و آزاد و فرمای تا مرا در ملک
 گناه از منست و قول حکمای معتبر که گفته اند
 چو کردی با کلوخ انداز پیکار ... پیر خود را بنادانی شکستی
 چو تیر انداختی بر روی دشمن ... حذر کن کا در آماجش نشستی
 ملک زوزن را خواجده بود کریم النفس و نیک محضر
 که ممکنا ز او مواجده خدمت کردی و در عنایت نیکویی
 اتفاقا از حرکتی در نظر سلطان ناپسند آمد مصادره فرمود
 و عقوبت کرد و پیر ننگان بسوابق نعمت او معترف بود
 و بکسران مرثیه در مدت شیکل او رفیق گردیدی و زجر
 معاقبت رواند آشنایی ... صلح باد دشمن اگر خواهی هر که گرتا

در قضاوت کند در نظرش تحسین کن سخن آفرید من می گذرد و نوی را
سخنش لایحه خواهی نهش شیرین کن آنچه مضمون خطاب ملک بود
عهد بعضی بیرون آمد و بقیستی در زندان بساندگی از
ملوک آن نویحه در خفیه پیغامش فرستاد که بملک آن طر
قدر انچهان بزرگوار می دانست و پی غیبتی کرده اگر رای غیر
احسن الله خلاصه بجانب ما الشفاعت فرماید در رعایت خاطر
مرحومه تبارک و تعالی کرده شود و اعیان این مملکت بیدار
منفرد اند و جواب این حرف مشطرا خواهد برین وقوف
یافت و از خطر اندیشید در حال جوانی مختصر چنانکه مصلحت
بر قضاوتی رفته نوشت و ره آن کرد که از متعلقان و اقرب
شد و ملک را اعلام داد که فلان را که جس فیه بوده با ملک
این نواحی مراسله دارد ملک جسم برآمد و کشف این خبر

قاصد را بگرفت و رسالت بخواند نوشته بود که حسن ظن
بزرگان پیش از فضیلت ماست و تشریف قبولی که فرموده
بنده را امکان اجابت آن نیست بکلمه که پرورده نعمت این
و به اندک تغیر خاطر باو بی نعمت پی وفا پی شو اگر و بیت
از آنکه بجای تست مردم کرد عذرش نه از کند بعمری پستی
ملک را سیرت حق شناسی او را پسندیده آمد و خلعت
نعمت بخشید و عذر خواست که خطا کردم و ترا پی خطا پی
جرم سازم گفت ای خداوند بنده درین حالت مرا خداوند
خطا پی نی پند تقدیر خداوند سبحانه و تعالی بود که برین
برسید بدست تو اولیتر که سابق نعمت بدین پشیده داری
ایادی مکرومی که حکما گفتند قضاوت کرد که زنده است زنده خلق مرگ
که راحت رند خلق زنده است از خدا و ان خلاف دشمن بود

که دل مرد در تصرف است
کر چه تیر از گمان سپهر کذر
از گماند از پند اهل خرد
یکی از ملوک شنیدم که

متعلقان اسمی گفت هر سوم فلان را چند آنکه مست مضای
کنید که ملازم درگاه است و مترصد فرمان و دیگر خدمتکاران

مشغولند و در ادای خدمت مهمل و صاحب دلی
فریاد و غرورش از نهادن بر این پرسیدند شجوه دیدی گفت بندگان درگاه

تعالی همین مهمل و در ادای
بنیم بر این در روی کند بلطف نگاه
مهری در تبسول فرمانت

ترک فرمان و لیل حرمت
هر که سیاهی رانسان دارد
پیر خدمت بر آستان دارد
ظالمی را کای کشند

که بنیم در ویشان خریدی بچیف و بنواکران دادی
بطرح صاحب دلی برو کذر کرد و گفت

ما رمی تو که هر که را به پستی برآورد
یا بوم که هر کجا نشینی بکنی
زوزت از پیش میروید با
با خداوند عجب دان

زور مندی مکن بر اهل زمین
کرد عجب بر آسمان زود
حاکم از کشتن او بر نچند و روی از نصیحت او در هم کشید و بر او

الشفات نکرد تا شپی که آتش مطیع در انبار میریش افشاد
و سایر املاک او بسوخت و از بستر زمش خاکستر گشت

نشاند اتفاقا همان شخص بر او بگذشت دیدش که
بایاران او سمی گفت ندانم که این آتش از کجی در

پیرای من افتاد و کشت از دود دل درویشانست
خدر کن زود و درو نهایی ریش
که ریش درون عاقبت سپهر کن

بهم بر مکن تا تو انی سپهر
که آسمی جهانی جسم بر کند
بر تاج کجین و نوشته بود
چه سالهای فراوان عمر ما می

که خلق بر سپهر بار زمین بخت
نخاکد دست بدست است ملک با
بدستهای دگر هم چنین بخت
رکایت یکی در ضعف کشتی گرفت
سر آمده بود و سید و شصت بند فاخر بدستی و هر روز
بنوعی از آن کشتی گرفتاری مگر که شش خاطر شنایک از ساکنان
میل پیش داشتی سید و پنجاه و نه بندش در امونت مگر
یک بند که در تعلیم وقع انداختن تا خیر کردی نه ایله پسر درو
و صنعت پسر آمد و سپه در آن زمان با او امکان بقا و
بود تا بخدی که پیش ملک آن روز کار گفت بود که استاد
فضیلتی که بر منت از روی بزرگیت و حق تربیت و اگر نه
بقوت از او کمتر نیستم و صنعت با او بر آیم ملک را
این سخن دشوار آمد و نه بود تا مضار کند مقامی تر
کردند و ارکان دولت و اعیان حضرت و زو از نمایان

روی زمین حاضر باشند پسر چون پیل است اندام
بصدمتی که اگر کوه روپین بودی از جای بکندی است
دانست که جوان از و بر ترشت بقوت بران بند غیب
از روی پنهان داشته بود با او در آویخت پسر دفع آن
بهم بر آمد استاد از زمینش ده دست بالای پسر برده فرو
گرفت غریب از خلق بر خاست ملک فرمود تا استاد را خلعت
و نعمت دادند و پسر را زجر و ملامت کردند که با پرورد
خویش و محوی مقامت کردی و بر سر نبردی گفت ای
پادشاه روی زمین و قیقه مانده بود و همه عمر از من
دریغ میداشت امروز بدان و قیقه از من غالب
گفت از بهر چنین روزی که بزرگان گفتند که دوست
چندان قوت ده که اگر دشمنی کند تواند نشیند

که چه گفت آنکه از پرورده خویش جدا دید
یا تو فاخو و بنود در عالم **یا** یکم کس درین زمانه نکرد
کس نیا یوخت علم تیر ازین **یا** که مرا عاقبت نشاید نکرد
یا درویشی و بیکوشه صحرایی شسته بود پای **و شاهی**
بر او بگذاشت از آنجا که فراغ ملک قناعت سبزی را
واللغات نکرد سلطان از آنجا که سطوت سلطانانی است
برنجید و گفت این طایفه خرقه پوش اشغال حیوانند بملیت
دارند و آدمیت ندارند وزیر نزد یکش آمد و گفت ای
درویش سلطان روی زمین گذار کرد چرا حسدستی
بکردی و شرط خدمت بجای نیاوردی گفت سلطان را
بگویی خدمت توقع از من **یا** اگر که توقع نعمت از تو دارد و یکم بگذاشت
ملوک از بهر این عیت اند و رعیت از بهر طاعت ملوک

پادشاه پاسبان درویش است **یا** که چه نعمت بقدم دولت است
که سفند از برای چوبان نیست **یا** بلکه چوبان برای خدمت است
یکی امر و زکامان سپه **یا** دیگری راول از مجاهدت ریش
روز یکے چند باش تا بخورد **یا** خاک نمهر سپه خیال اندیش
فوق شایسته و بندگی بر جا **یا** چون قصای نوشته آمد پیش
کر که خاک مرده بکشد **یا** نماید تو آنکه از درویش
ملک را گفتن درویش استوار آمد و گفت از من متناهی
بکن گفت آنکه ذکر بازه رحمت من پیشی گفت مرا پندی ده گفت
در باب کنون که نعمت مستبد است **یا** کین دولت و ملک میرود دست
یکی از روزا پیش ذوالنون مصری رفت
سمت خواست که روز و شب بخدمت سلطان مشغول و بچرخ
امیدوار و از عقوبتش ترسان ذوالنون بگریست و گفت

اگر من ارخدا می خواهم چنان تیرسیدی که تو از سلطان از جمله
 صدیقان بودی **پست** کرنی بودیم راحت و رنج
 پای درویش فلک بودی **پست** کردی وزیر از خدا تیرسیدی
 چنان که فلک ملک بودی **پست** پادشاهی کشتن
 پی کناسی فرمان داد گفت ای ملک بموجب خشی که ترا برشت
 از ارخدا و محوسه کین عقوبت بر من بیک نفس براید و بزه
 آن بر تو جاوید ماند **پست** دوران تقاضا و محاسبه
 تلخی و خوشی و زشت و زیبا **پست** پنداشت پست که شتم بر با کرد
 در کردن او بماند و بر ما بگذشت **پست** وزیر از نو شیروان
 عادل در می از مصالح مملکت اندیشه می کرد و سر یک از
 ایشان را که کوند رای میزد و ملک چنان تیرسیدی که
 بوزیر جمهر رای ملک اختیار کرد و وزیران در نهانش

رای ملک را چه فرستید دیدی بفرستیدین حکیم گفت خوب
 آمد اجناس کار معلوم و رای ممکنان و شیت است که خدا
 اید یاز بعثت است با بعثت مملکت او از این شیم از نعت **پست**
 خلاف رای سلطان **پست** بخون خویش باشد دست بستن
 اگر خود وزیر که بدست این **پست** بیای گفتن انیک ماه و پیر
 شیا دی کیسوان بافت یعنی علویت و با قافله
 حجاز به شهری درآمد و گفت که از حج می ایتم و قصیده
 پیش ملک برد که من گفت **پست** ام نعمتی سپارش داد و اگر ام
 فرمود تا یک از زندامانی حضرت پادشاه که در آن سال
 از سفر دریا آمده بود گفت **پست** او را عید انچه در بصره دیدم
 معلوم شد که حاجی نیست و یکدیگر گفت **پست** پدرش نصرانی
 بود و در مطنیه او چگونگی شریف باشد و شعرش در مدح

انوری یافتند ملک بفرمود تا بر تنش و تنه کند تا چندین
دروغ در هم چسبست گفت ای خداوند روی زمین یک
سخن دیگر بگویم اگر راست نباشد بهر عفویت که فرمایی سپه او را
بجویدت گفت غیبتی کرت ماست پیش آورد
دو پناه است و یک کجی دروغ اگر راست میخوانی از من شو
جهان دیده بسیار گوید دروغ ملک را خنده گرفت و گفت
این سخن راست تر تا عمر اوست نکست فرمود تا اینجا
مأمول اوست میادانند تا بدل خوشی از پنجا بروم و مایت
کمی از پسران مرون الرشید پیش پدر اید خشم الهوده که
فلان پسر منک زاده مرادش نام داد مرون جلبای
حضرت را گفت جزای چنین کسی چه باشد کی اشارت
کشش کرد و دیگر بربان بریدن دیگر می معبادره و بیفتی

مرون گفت ای سپه کرم کن و عسفنوش کن و اگر شویانی
تو نیز دشنام ده بخت آن که اشقام از حد بگذرد
که انکار ظلم از طرف ما باشد و دعوی از قبل خصم است
نزدت آن نیز دیکت خرمند که با پس و مان بکا جوید
پلی مرز آپس است از روی تحقیق که چون خشم آید شن باطل گوید
باطایفه بزرگان در کشتی نشسته بودم زور
در پی مانع شد دو برابر کرد اپی افتادند یکی از بزرگان
ملاح را گفت که پیکر این مرد و را تا بخری که چاه زیارت
به هم ملاح در آب افتاد و تا کی بر ماندن آن دیگر هلاک
شد گفت یقین عمرش نمانده بود ازین سبب در کشتی
او تا خیر کرد و در آن دیگر تعجیل ملاح بخندید و گفت آنچه
تو گفتی یقین است و دیگر میل خاطر بر ماندن او پشتم

بود که وقتی در پایا پی مانده بودم اورا دیدم بر اسیتری
 نشسته مرا دید مانده بر نشاند و از دست دیگر تازیانه بخوردم
 بطفلی که شتم صدق الله العظیم من عمل صالحا فلنفسه ومن
 اساء فلنفسها **پشت** تا توانی درون پس مخراش
 کماندین راه خارها باشد کار درویش و مستمند برادر
 که ترا نیز کارها باشد **پشت** دو برادر بودند یکی
 خدمت سلطان کردی و دیگری بزور بازوی خود مان جوهری
 باری این که تو آنکر بودی آن که درویش بودی گفت چرا خود
 سلطان نیکی تا از شغل کار کردن بپای گفت تو چرا کار
 نما از ذلت خدمت رنمایی پای که خردمندان گفتند اندمان
 نو نوران بختن بکه که شمشیر زین بختن **پشت**
 بدست من شست کردن تمیز **پشت** باز دست بر سینه پیش امیر

عمر کمانه درین صفت **پشت** تا چه خورم صیف و چه پو شست
 ای شکم خیره بنای بی **پشت** تا کنی پشت بخدمت **پشت**
 کسی مرده پیش نوشی روان عاقل آورد که فلان
 دشمن ترا شنیدم که خدای عزوجل بر داشت کشت هیچ شنید
 که مرا بکذاشت **پشت** اگر بمرود و جانی سادمانی **پشت**
 که زندگانی مانیز جاودانی نیست **پشت** که روی از ملک بخت
 کمپری در مصلحتی سخن می گفتند **پشت** ایشان بود خاموش **پشت**
 کشتش چرا با ما درین بخت سخن منی کو پی کشت وزیران **پشت**
 مثال اطباء اند و طبیب دارو نه بد جز تقسیم **پشت**
 بنیم که رای صوابت برابر سپان سخن گفتن نباشد **پشت**
 چو کاری پی فضول من **پشت** مراد روی سخن گفتن شاید
 و کریم که ناچنا و چاه **پشت** اگر خاموش شنیم گناه **پشت**

دلا - مرون الرشید را چون ملک و دیار مصر مسلم شد
 بخلاف آن طاعنی که مغرور ملک مصر بود و دعوی خداست
 کرد این مملکت را بنحیثی دهم سیاسی بود کونید عقل و درایت او
 بجایی رسیده بود که طایفه خراش مصر شکایت او کردند که منته
 کاشتم و ملخ خورد و بعضی دیگر باران بوقت که آمد تلف شد گفت
 پشم بایستی کاشتن **بیت** اگر روزی بدانش فرو رود
 ز نادان شک روزی تر نوی **بیت** بنادانان چنان روزی سازد
 که صد دانا در حیران **بیت** بخت و دولت بکار دانی نیست
 خبر نباید آسمانی نیست **بیت** کیمیا گر بقبضه مرده بخت
 بداند خراب یافت کج **بیت** یکی از ملوک را که کینه
 چینی او رند خواست تا در حالت مستی با وی جمع شود و نعت
 کرد ملک در خشم شد و او را بسیاری بخشید که لب بالایش از

۲۹
 پزه پنی که شده بود وزیرین مکر سپان فرو شد مستی که خمر
 از طلعش رسیدی و عین القطر از بقلش بکندیدی **بیت**
 تو کو پی باقیات زشت روی **بیت** بر خمت و بر یوف نکوی
 یا چنانکه ظریفان گفتند **بیت** شخصی بچنان که بنظر
 کر زشتی او خبر توان داد **بیت** آنکه بنعلی نغوز باسد
 مردار به آفتاب مرد **بیت** آورده اند که سیاه را
 در آن مدت نفس طالب بود و شوت غالب مهرش بچند
 و مهرش رداشت باید ادا **بیت** که ملک کنیزک راجست و نیا
 حکایت بگفتند خشم گرفت **بیت** فرمود که سیاه با کنیزک استوار
 ببندند چون شکشان بقعر خندق اندازند **بیت** که از روز
 نیک محضر روی شفاعت بر زمین نهاد و گفت سیاه چاره
 را درین خطا پی نیست که سایر بنده گان نوابش خدا و

متعجب گشت اگر مصلحت او شپتی تاخیر کردی چشیدی
 مراد را از قیمت کینه دلداری کردی گفت خداوند روی زمین نشیند
 تشنه سوخته در شپش رو شوی : تو پسندار که از پهل دمان نشد
 ملکه کرسنه در خانه خالی رسید : عقل باور گشت که رمضان اندیشد
 ملک را این لطیف پسنداد و گفت سیاه تو بخشیدم
 دست سلطان و کرجا پسند : چون بگریز در اوقات درینج
 تشنه دل نخواهد آب حیات : کوزه بشکسته از دمان بویج
 وزیر را گفت کینه زرا چکنم گفت کینه سیاه بخش که نیم خورده
 او را شاید : سرگز اورا بدوستی پسند
 کرده و جای ناپسندیده : تشنه دل نخواهد آب حیات
 نیم خورده دمان کسندیده : سکن رویه را پر
 که یاز مشرق و مغرب بچکر گشتی که ملوک پیشین را غزین

ملک و لشکر پیش ازین بودست و چنین قحمتی نشد که ترا
 گفت بعون خدای عزوجل هر مملکتی را که بکرشم رعیتش را نیا از روم و
 نام خربسکو پی نبردم : بزرگش نخواهند اهل خرد
 که نام بزرگان بنشستی بود **باب دوم در اخلاق**
 در میان کما : کمی از بزرگان گفت پارسای
 چکوسی در حق فلان عابد که یکدان در حق می به طعنه ننهد
 گفت گفت بزرگامش نی نیم عیب و در باطنش غیب نمیدانم بیت
 مگر که راجا پارسا پسند : پارسا دان و نیک مزدگار
 وزدانی که در نهانش جیت : محب را درون خانه چکا
 درویش را دیدم سپهر آستان کعبه نباده
 و می گفت یا غفور یا رحیم تو دانی که از طلولم جوی آید
 عذر تقصیر خدمت آوردم که ندارم بطاعت استظهار

عاصیان از گناه تو بپسندند . ظالمان از عبادت استغفار
عبادان جز اطاعت خواهند و باز گمان به باطنی است من نبه
اسید آوردم نه طاعت بدریوزه آمده ام نه بتجارت اصنع
بی مانت اهد . بر در کعب سایه دیدم
که می گفت وی کرپشتی خوش . من گویم که طاعتیم نپذیرد
قلم عفو بر کاشم کش . **بیت** شیخ عبدالقادر گیلانی
رحمه الله علیه دیدم در حرم کعبه روی در حصی نهاده
می گفت ای خداوند بخشای و اگر مرا نیست موجب عقوبتم
روز قیامت مرا ناپا بر گیر تا در روی بیکان شرمنا شوم
روی بر خاک عجز می گویم . مرا سر سحر که باد می آید
بی که مرا فراموش نکنم . سچت از بنده یا دمی آید
کمان . عزمی بخساید پارسای در آمد چنه اندک حسرت

نیافت و لنگ شد پارسا را خبر شد کلیمی که بران خفته بود در راه
انداخت تا محروم نرود . شنیدم که مردان راه خدا
دل دشمن از اندک دزد شک . ترا کی معیبه شود این مقام
که باد و ستایش خلافت جنگ . حقیقت مروت حاصل صفا
چه در روی گفتن اندر قفا . پنهان زنی که در پست عیب گیرند
و در پیش میزند . در برابر چو کوفه سلیم
در قفا همچو کرک مردم . مرا که عیب اگر آن پیش تو آورد
پنهان عیب تو پیش اگر آن ببرد . **بیت** شیخ چند از زندگان در سیاحت
شوق بودند و شکر یک راحت و رنج خواستم تا مرا فقت کنم
مواظت نکردند گفتیم این از کرم و اخلاق درویشان است
روی از مصابت مسکینان یافتن فایده و برکت در رنج دادن
بعید که من در نفس خویش این تیره و قوه و سپهرت می شناسم

شاطر نه بار خاطر ان لم اکن راكب المواشي اشع لکم حامل الغنایه
 کچی زان میان کشت ازین سخن که شنیدی دل تنگ مدار که درین
 روزها دزدی بصورت درویشان آمده بود و خود را در سنگ
 صحبت مشغول کرده بود چو دانند مردم که در جایت
 نویسنده داند که در جایت ^{نشانت} وزیران که راه سلامت حال درو
 گمان فتنه پله نبردند و بسیاری قبول کردند
 صورت حال عارفان و لغت ^{اینقدر} ریس که روی در خلقت
 در عمل کوشش و سر جو خواسی پوش ^{تاج} بر سپهر و علم بر دوش
 ترک دنیا و شهوت و ^{پس} پارسا پی نه ترک جامه و بس
 در کشاکش دم دبا بد ^{بر} نمخت سلاح و جبک چه سود
 روزی تابش فتنه بودیم و شبانگاه بپای حصار
 خفته که دزد سپه یو فقیق ابریق رفیق برداشت که بطلان

میر و بنات میرفت ^{پارسا} بن که خرقه در بر کرد
 جامه کعبه را جل خرقه کرد ^{چند} آنکه از نظر درویشان جا
 شد بر برجی بر رفت و در پی بزدید تا روز روشن شد آن شب
 تا یک مبلغی راه رفته بود و رفیقان بکناه خفته ^{دان} مابدا
 همه را بقلعه بردند و نبردند و نرند آن کردند از آن تاراج ترک
 صحبت کردیم و طریق غارت گرفتیم که السلامه نیی الوده
 چو از قومی بچه پی دانه کرد ^{نه} که منزلت ماندند به راه
 شنیدستی که کاوی در علف ^{بی} لایه سمه کاوان را
 کشتم پارسا و منت خدای غر و جل که ازین برکت درویشان
 محروم ماندیم اگر چه از صحبت و حیدافتادم بدین حکایت
 که کشتی مستفید شتم و امثال این مرا همه عمر بکار آید
 یک ناله ترا شنیده در چله ^{بر} بخد دل مو شمنه ان پله

اگر پر که پر کنند از کلاب : سکی در روی افتد کند منجلا
کایت زاهدی همان پادشاهی شد چون بطعام
کمر از آن خورد که ارادت او بود چون نماز بر خاسته شد
از آن کرد که عادت او بود تا طین صلاحیت در روی زیاده کند
ترسم ز پس بکعبه ای اعزای : کین که تو میر و تی بر تانت
چون بتمام خویش آمده سفره خواست تا شالو کند پس
داشت صاحب فراست کشت ای پدر باری در مجلس سلطان
طعام چنان خوردی گفت در نظر ایشان خیری خوردم که بکار آمد
گفت نماز که کرده ای هم قضا کن چیزی نکرستی که بکار آید
ای سزا نهدا ده بر کف دست : عیبهار گرفته زیر بغل
تا چه خواهی خریدن اینی : روز در ماند کی بسیم و خل
یاد دارم که در ایام طفولیت متعبد بودم و شب

خیز و مولع زاهد و پرهیز کار شبی در خدمت پدر رحمة الله
بودم و هر شب دیده بر منم زدم و مصحف غریز در کنار فرستم
و طایفه کرد ما خفته پدر را گفتم از اینان یکی پدر بر نمیدارند
که دو کلاه بکار انداختن خواب غفلت برده اند که کوی
نخستند که مرده اند گفت جان پدر تو نیز اگر بختی بهتر از آنکه
در پیستین خلق اوقتی : زنی مدعی ز خویش را
که دارد پرده پذیرد در پیش : کرت چشم مند اینی نبشت
که پیشی چکس عاجز ترا خوش : کایت کی از بزرگ کارا
اندر می پستوندند در اوصاف جمیلس مبالغه می کردند
پسر بر آورد و گفت من سمانم که حوز را بهتر دانم :
کفایت از من باین بعد بجا پس : علانیتی ندانم نذر بر باطل
شخصم چشم عالمیان بنظر : و زینت باطنم سپر خجالت فکنده

طاووس را نقش و نگار می خدای ^{خلق} تحسین کند و او خجل ارشت پانی ^س
سایت یکی از ضلحای لبستان که مقامات او در دیار عرب
ندگور بود و اگر امارات مشهور بحسب جامع و مشق در آمد و کنار بر
کلماته می ساخت پایش بلغرید و بحوض آب انداخت و
بشقت از آنجا که خلاص یافت چون از نماز پیر و خستند
یکی از اصحاب گفت آن چیست گفت یاد دارم که شیخ ^{روی}
آب در بای معرب رفت و قدش تر نشد امر و زچ شد
درین مثلتی آب از هلاک چربی نماده شیخ درین فکر
زمانی فرو رفت و پس از تامل بسیار پیر او را ^{گفت}
شنید که خواجه عالم صلی الله علیه و سلم گفت یه
مع الله وقت لایست فیه ملک مقرب و لایبی مرسل
که ^ع علی الدوام وقتی چنین فرمود کبر بر بل و می کایل و

دیگر وقت بحضه و زریب در ساحتی مشاهد ^{مشار} الابرار من ^{التجلی} والا
می نمایند و می نمایند و دیدار من پایی و پرنی ^س سکنی
بار زده شش و آتش مایه می کنی ^{اشاد} من اموی نیه و سیده
غیبتی شان اطل طریقاً ^{یو} یوچ ناراشم بطیفه برشته
لذاک ترانی محراب عرافیت ^{کمی} پس از آن که کرده
که ای روشن روان پیر خرد ^ز زمره شن بوی پیرامین شنیدی
پیر در چاه کف نشنیدی ^{گفت} احوال مارتق مایست
همی سپرد و دیگر دم نهانست ^{کمی} بر طارم اعلی نشستم
کمی بر پشت پای خود پیغم ^{اگر} درویش یک حال ماند
پیر دست از ده عالم بر قیادی ^{در} جامع بعلبک و قی
کلنه می گفتم بطریق و عطف با جمیع افسرده دل مردم راه
صورت یعنی بنده دیدم که نفسم در همکیر ده آتشم در منم

اثر نمی کند در هیچ آدمی تربیت پستوران و آینه و آری
محل کوران و لیکن باز در معنی و سلیقه سخن در اردو
این که سخن اقبالیه من جمل الوری سخن کجایی رسانیده میگویم
پایه نزدیکتر از من بر است : انیت شکل که من از روی دورم
چکنم با که تو انکت که او در کنار من و من مجرم
من از شراب این سخن مست و فضال قح که در دست که
رونده در کنار مجلس گذر کرد و در آخر در او اثر کرد و نمره
زود که دیگران موافقت او در خروش آمدند و خادمان مجلس
کشم ای سجان بعد دوران با خبر و حضور و نزدیکان بصر دور
فهم سخن چون کند مستمع : قوت طبع و ز سکام مجوب
فصحت میدان ارادت سپار : تا بزند مرد سخن کو بی که
شی و سپایان از پنجه اپی پایی فرستم نبود به نام

و شتر با ترا کشتم دست از من بدار پیت پای سکین پا و پنجه
که تحمل پتوده شد بنجته : تا شود جسم فرب لاغر
لاغری مرده باشد از سختی : کشتم ایدل راه حرم از پیش و حرمی
اگر رفتی بر روی اگر رفتی مرده : حشمت زیر بغیلان راه باو
شب رحیل و لیکر جان باید : پاسایی را بر کنار دریا
دیدم که زخم پلنگ داشت و هیچ دار و پندیت مدتها
در آن رنجور بود و شکر خدای عزوجل گفتمی پرسیدند شکر
می گوئی گفت اکمل بصیرتی گرفتارم نه بصیرتی
که مرا از اربکشتن و ان باغ غریز : تا ماکو پی که در آن دم غم جانم
کو بزم از بند سکین چه کند صادر : که دل از زده شد از غم غم
در رویه راضی و رقی پیش آمد کلیسی از خانه با
بزرگدین حاکم فرمود تا دستش بگریزند صاحب کلیم شفت

اگر که من اورا بکل کردم کشت بشاعت تو حد شرع نگذارم
 کشت آنچه فرمودی راستت و لیکن سرکه از مال وقف چه
 بذرو و قطعش لازم نیاید و الفقیه لایک سرچ درویشان راست
 وقف محنت جانست حاکم دست از بوداشت و ملاست
 کردن گرفت که جهان بر تو شک آمده بود که در دنی مکرین^{الا}
 از خانه چنن باری گفت ای خداوند شنیده که گویند خانه^{دوستان}
 برو ب و در دشمنان بگو **مطلع** چون سختی در بانی تن بجز اندر
 دشمنان از پست بر کن و دشمنان از پست^{سختی} بکنی از پادشاهان
 را گفت بپشت از مایه می آید کوفت پنی و قبی که خدای او فاش کنم **مطلع**
 سروده که در خوشن براند^{از} از آنکه بخواند بر کس ندواند
 بکنی از جمله صالحان خواب دید پادشاهی را در^{بخت}
 و پارسایی را در و درخ پر سپید که موجب و جات این بپشت

سبب در کات ان مردم بخلاف ان معتقد بودند خدا که این
 پادشاه بدوستی درویشان بشت اندرست و این پارسا
 بتقرب پادشاهان در و درخ^{شر} و لقت بکار آید تسبیح و رفع
 خود از علما می نگویید که و حاجت بکار برکی داشت نیست
 در شش صفت باشد و کلاه تری^و پارسا و پارسا
 کاروان حجاز از کوفه بر آمد و همراه باشد و معلوم
 نداشت خرامان همه رفت و این می کشت بپشت
 نبه اشتری سوارم بشتر بزیارم^و نه خداوند عیت ز غلام شیرام
 غم موجود و پریشانی معدوم دارم^و نفسی میر غم آسوده و عمر مسکین دارم
 شتر سوار می کشش ای درویش کجای می روی بر کرد که سختی بپشت
 نشیند سخن و قدم در پادشاهان بر رفت بخت محمود رسیدیم تو مکرر
 اجل فرزند درویش گفت ما نمی شناسی و لیکن تو بر دی بختی^{بخت}

شخصی بمش بر سپهر گریست : چون روز شد او بمرد و پمار بر بست
ای بسا اسب تیز رو که بمرد : که غر لنگ جان بنیرل بر
بس که در خاک تن در ستاز : و فن کردیم و زخم خورده مرده
پادشاهی عابدی را طلب کرد اندیشه کرد که دارد
بجزم تا ضعیف شوم مگر اعتقادی که دارد و حق من بایکینا
که دارد و قاتل خورد و بمرد : که چون پستی به شمشیر
پوست بر پوست بود و چو پارس : پارسایان روی در مخلوق
پشت در قتل می کنند از : چون بنده خدای خویش خواند
بایک که بجز خدا نداند : کارهانی در زمین بنیان
از ان زدند و مال بسیار و نعمت پستی یاسن بودند باز کمان
زاری کردند و خدای پند را شمع آوردند فایده نبود
چو فیروز شد و زویر روان : چو غنم دارد از گریه کاروان

لغمان حکیم اندران کاروان بود : یک کفش از کاروانیان
مکرانیان را نصیحت کنی و موعظه کنی تا طر نه از مال بابت
که در بیع باشد چندین نعمت که ضایع شود گفت در بیع هر کلمه حکمت که
بایشان بگویند بشنوند : آهنی را که موریا ز بخورد
شوان بر دازد بصیقل زنک : با سیه دل چه گفتن و غط
زود میخ آسین در سنگ : بر روز کار سلامت سکسان ریا
که حیر خاطر مسکین بیا بگرد : چو سایل از تو بزاری قلب کند چهره
بد و گزشت مکر زور بشا : چنانکه مرا شیخ اجل
ابو الفرج الحوزی رحمه الله علیه ترک سماع منمودی
بجمله عزلت اشرار کردی عنوان شباهم غالب اند
مواو پس طالب ناچار بخلاف رای مرتبی قدم بر رفتی و از
سماع و مجالست خطی گرفتی و چون نصیحت شیخ یاد آمدی گفتم

تقاضی بر بانشید بر شانه دست : محبت گرمی خور و مغذ و در دست

ماشی کج تو یه بریدم که بسیار مطر پی دیدم مطلع
که پی رک جان یه کله نند شاز : نامه شراز آوازه مر که پدراوارش

کاسی گشت حریفان از در که شش یکه برب که خاموشش : سپ

یا چو الی موت الاغانی و سپها : داشت معنی ان بکت نطیب

نیزند یکه در سماعت خوشی : مکر وقت رفتن که دم در کشته

چون در آوازه آمد ان بر بط پیر : که خدا را که شتم ابر بزه ای

ز پشم در که شش کن نماندم : یادرم بکشتای پیر و شوم

فی الجبل پان خاطر باران بواقت کردم و شپنجی مجساده بر و آوادم شعر

مذون پاک پی هست کام بردا : نمیداند که چند از شب که شبت

درازی شب از من پس بار : که یکدم خواب در شمش نکشتت

بامداد ان بکلم تبرک و ستاری از سپر و نیاری انکر کجادم

پش معنی نهادم و در کنارش گرفتیم و بسی شکر گشتم یا ران آرا

من در حق او خلاف عادت دیدم بر خفت عظیم حمل کرد چکه

زان میان زبان دراز کرد و گفت خرقه شایخی چنین مطر

دادن که عمرش یه در کف نبودت و قواضه در

مطری و رازین خجسته پیر : کس دوبار شش ندیده در کجای

راست چون بکشت از دهن زجا : خلق را موی بر بدن برجا

منع ایوان ز مایه او بر : مغز ما بر و حلق حو به

کشم زبان مصلحت به که کوتاه کیکنی که مرا کرامت این شخص ظاهر

که مرا کچفت ان واقف کردانی تا من شهم تقرب کنم

و بر مطایبی که کردم استغفار گویم گشتم پلی شیخ اجلم رحمه

علیه بارها تبرک سماع فرموده است و مو غلبه بلین کرده و در مع

من بیکم امشب بخت میمون و طالع سهایون دین بقع

کرد تا بدست این تو به کردم که پخت عمر کرد سماع و محسالت کردم

آواز خوشی که کام و دهان لب شیرین

وزیر و عشاق صفایان حجاب

خفایت لغت از گفتند که حکمت از که آمد ختی کشت از دبان

که سر چه از ایشان پسند از فضل ان چیز کردم

که گویند از سپید باز چه حریفی

و که صباب حکمت پیش نهادن

کایه عابدی را حکایت کنند که شبی ده من طعام بخورد

و تا به نغمه قوتان در دست از کردی صاحب ولی شنید گفت اگر نم

نمان بخوردی و بختی سپار ازین فاضله بودی

اندر و از طعام عالی دار

تبی از حکمتی به علت آن

بخشایش الهی کم شده را در مناسی چراغ تو رفیق

فراراه داشت تا بجلقه اهل تحقیق در راه پیم قدم درویشان

و صدق نفس ایشان نمایم اخلاق بجایه سبیل کشت است

از سواد و نویس که تاه کرد و زبان طایع غیاث پنهان در از که بر فاعده

وزیر و صلاحش پی معقول

و لیک می توان از زبان مردم

پیش هر طریقت بر او ایشاد که شکر این نعمت چگونه کرد

بتر از آنی که همی نپندار نیت

عجب جو یان من مسکین اند

که به بدخواستم بنشینند

بکه بد باشد و نیکت گویند

در حق من بکانت و من در عین نقصان روا باشد که اندیش

برم و تیمار خورم	انی پست برین حسین حیرانی
والد اعلم اسپه زاری اعلای	در بسته بروی خود مردم
سما عین نکست ترند مارا	در بسته چه سود و عالم العین
دانای هستان اسکارا	پیش پیکر ارشاد کله

کردم که فلان بفساد من کو اسی اوست گفت ببلش خیل کن

تو یک روشن باشی تان کمال	بقصص گفتن نیاید بحال
چو آئینک بر بط بود ستیقم	کی از دست بطرب خور که شمال

یاد دارم که شبی در کاروانی همه شب راه رفتیم و سحر بکنار رفته شتوریده در آن سفر همراه من بود غره برآورد و بیابان گرفت و یکفن آرام نیافت چون روز شد کشتش این چو حال بود گفت ببلانرا ایم که بنایش در امد بود از درخت و کبکان که کوه و عوکان

در آب و بهایم از پیش اندیشه کردم که مروت نباشد که همه در سحر باشد و من غفلت خفته پست ووش مرغی بصبح سینه مالید عقل و صبرم برده طاق و سو کی از دوستان مجنصل را مکر آواز من پید بکوش گفت با وزنداشتم که ترا باک مرغی چنین کند و شو گفتم این شرط آدمیت نیست مرغ تپس کوی و ما خاموش دکان و وقتی در سپهر جاز با طایفه جوانان صاحب دل هدم هدم قدم بودیم و قشما ز فرم بگردندی و محقق از پتی چید یکفن شدی و عابد برسل مکر حال درویشان تا بر سیدیم بیگانه نی مالال کو چک سپاه از نیجه عرب مبراد و آوازی برآورد که مرغ از هوا در آمد و عابد دیدم که برقص در آمد و عابد را پنداشت و راه سپاهان و رفت کشتیم ای شیخ در حیوانی اثر کرد و در توقف و تکی کشت

انی چ گفت مرا آن بلبل سحرآ : تو خود چه آوسی که عشق بخیری
 شمع شمع عرب خوش بخت طرب : که ذوق نیست ترا که ز طبع جایی
 و عند جوب الناضرات الی الحمی : پس عضون البان لاجل الصلب
 بگرش سرچینی در حرویت : ولی داند درین معنی که گوشت
 نه بلبل بر کشت تسبیح خواست : که سرخای پیمش ز باغیت
 یکی از ملوک عرب مدت عمرش سپری شد و قیام مقام
 داشت وصیت کرد که بامداد آن نخستین کی که از در ^{اند} ^{اشفاق}
 ای تاج شامی بر پروی هند و مملکت بدو تفویض کنند
 اول کسی که درآمد که ایی بود که تابی می عمر اولقه انداخته و رفت
 بر دلق و خست ارکان دولت و اعیان حضرت وصیت
 ملک را بجای آوردند و صفای قلاع و خراین بدو تسلیم کردند
 مدنی امور ملک را راند تا بعضی امراء دولت کردن از ^{عست}

او چندند و ملوک از هر طرف بنارعت برخاستند و بمقامت
 لکد آراستندینه الجملد سپاه و رعیت برآمدند برین از طرف ^{بلای}
 از قبض تصرف او بدرزفت درویش ازین واقعه چست
 خاطر می بود تا سپی که از دوستان قدیمش که در حالت درویشی
 قرین او بود از سفری باز آمد و در چنان مرتبه دیدش
 گفت مت خدای غر و جل که کلفت از خار برآمد و بخت بلند
 رهبری کرد و اقبال و سعادت یاور می تابیدین پای
 رسیدی که ان مع العسر سیرا شعر مسکون و کاکشت و کاه ^{حشمت}
 درخت و قف بر من است و وقف ^{شد} : گفت ای یار عزیز تغزیم کن که نه
 جای تنیت است آنکه که تو دیدی غنم ماننی داشتیم
 امروز شوشن جهانی دادم : اگر دنیا نباشد در دنیایم
 و گریاشد به شش بانی ندیم : حجابی زین درون آشوب نیست

که رنج خاطر است از دست و پست : مطلب کرد تو اگر می خواهی
 جز قناعت که دولتت هستی : اگر غنی ز زر بدامن افشاند
 تا نظر در ثواب وی نیکنی : اگر ز بزرگان شنیده ام سپا
 صبر درویشی که بذل غنی : اگر بریان کد به ام کوری
 نه چون پای ملج باشد ز مور : ابو مرید رضی الله عنه سرور
 بخدمت رسول الله صلی الله علیه و سلم آمدی گفت یا ابو مرید
 ز غبار و دوحب امروز میا تا بخت زیاده شود صاحب دل
 کشت بدین خوبی که رفت است شنیده ام که کسی او را بدو پستی
 گرفت گفت از برای آنکه همه روزه می توان دید مگر در
 که بخت و محب بوب نزدیک مردم شدن چو نیست و لیکن بخت آنکه
 بس که خوشی تن را سلامت کنی : کسی از بزرگان از ابی الف
 در شکم چیدن گرفت و طاقت ضبط آن نداشت بی اختیار

صادر شد گفت ای دوستان مرا درین حرکت که کردم اختیار نمود
 برین نیت که راحتی بود من رسید شامم بکرم معذور داید
 شکم ندان ما دست ای خردمند : رند از پیش عاقل باورند
 چو با اندر شکم چو نه و مل : که با اندر شکم باریت برل
 حریف ترش روی با سارکا : چو خواهان شدن شش پیش دار
 کایت از صحبت یاران دشمن ملامتی بدیده بودی
 پایان نهادم و با حیوانات انس گرفتم ما و قوی که اسیر فوک
 شدم و در خندق طرابلس با جودانم بکار کلن شدی
 از و سامی حلب که سابقه میسان ما بود کرد و مرا شناخت و
 گفت ای فلان این چه حالست گفتم چو بگویم
 همیکه خیم از مردمان بکوه و پست : که از خدای بخود بردمان برد
 قیاس کن که چه عالم بود آن ساعت : که در طویل نام مردم باید خست

پای در بخت پیش وستان ۱ بگر با سپکاگان بوستان
 بر حالت من رحم اور ووده وینارم از قید خلاص گردوبان
 بکلب برو و ختری بکاح من در اور و بکا پن صد دینار
 مدتی را بد خستید خوی تنیده روی و ناسار کار بود و پی و مان
 زبان درازی کردن گفت و عیش را منقص داشتن پیت
 زن بدور سپهر ای مرزگو هم هم درین عالمست دوزخ او
 زینهار اوست من بذر نهاله وقت زینهار عذاب النار
 باری زبان طعن دراز کرد و گفت تو آن نیستی که پدر من
 مرا از فرکت باز خرید گفتم پی من آنم که پدرت از قید فرکت بد
 دنیا خرید و بدست تو بصد دنیا گرفت ساخت شعر
 شنیدم که سفندی را بزرگه ۲ را نید از دهان دست کرکان
 شکم کار و در طمش سالیه ۳ روانی که سفند از وی سالیه

که از چکال کر کم در رو بود ۴ چو دیدم عاقبت خود کرک بود
 ۵ پیکر کی از پادشاهان عابدی را پرسید که عیالان داشت
 اوقات عزیز چون بیکدزد گفت همه شب در میان جات بود
 روز در بند اخراجات بلکه امضون شار ت عابد معلوم
 کشت فرمود تا وجه کفایت او معین ازند تا با عیال از دل او
 پیت ای گرفتار و پانی بند عیال ۶ دیگر آسودگی منبخیال
 غم فرزند و برک جا و وقت ۷ بازت آرزو سیر در ملکوت
 میر و واقف می سازم ۸ که شب با خدای پروازم
 شب چو عقد نماز می بندم ۹ چه خور و بادا و مندرندم
 ۱۰ یکی از معبدان شام در شپه زندگانی کرد
 و برک در خان خوروی پادشاهی حکیم زیارت بنزدیک افت
 گفت اگر مصلحت بینی بشه اندر آتی ما برای تو مقامی سازم

که فراغ عبادت ازین به معیشت شود و دیگران از برکات کوشیده
 کردند و بصلاح اعمال شما اقدام کنند زاهد را این سخن قبول
 نیامد و روی ترافت یکی از وزیران گفتش با پس گفتار
 ملک را روا باشد که چند روزی به شکار در آیی و کیفیت مکان
 معلوم کنی پس اگر صفای وقت ترا از صحبت اغیار که در
 باشد اختیار باقیست آورده اند که عابد شب به آمد و تستان
 پیرای ناص ملک را برای او پذیرفتند مقامی دلگشای روان بسیار
 کل پذیرفتن عارض خوابان به بندش همچو زلف محبوبان
 پنهان از نسیب برده عجز شیز ناخوره به طفل
 و انامین علیها کلان ر علق بالشیخ الاخضر نارینه
 ملک در حال کنیز که خبر و پیش او فرستاده و فی الجمله مع
 الجال لطیف الماعتدال ملک الناس مع الت العطشا

و هو الساقیری لایسته دیده از ویدنش مکشتری سیر
 پنهان گرفت است عابدان طبا مهای لذت خور
 گرفت و لباس نظیف پوشیدن و از فواکه و مشوم و حلاوه
 تمتع یافتن و در حال غلام و کنیز نطفه کردن و خردمندان
 گشته اند زلف خوابان زین پر پای عقلت و دایم مزاج زیرک
 بحقیقت هم امروز تو دایمی نیی الجله دولت وقت مجموع بزوال
 چنانکه شاعر گوید ~~مرکز است از نعتیه و پر~~
 وزیران و روان پاک نفس چون بنیای دون فرود آمد
 بعسل و ربان پای مکیس بار دیگر ملک بیدین اور
 منو عابد را دید از میان خستین گردیده و پیرخ و سفید برده
 و فریه شده و بر بابش زیا کبیه زده و غلام پری پیکر
 بروح طاه و سپه بالایی پیر ایستاده ملک بر سلامت عاقل

شادمانی کرد از سروری سخن گفتند تا ملک اینجام سخن گفت
که چنین که من و طایفه دوست دارم در جهان پسندارد پس
علما و دیگر زاهد و وزیری است فیلسوف جهان دیده حادق
با او گفت ای خداوند رومی زمین شرط دوستی است که با هر دو طایفه
کنی عالم را از ربه تا دیگر بخواند و از ابد از افسری تا باز بداند شعر
خاتون خوب صورت پاکیزه روی ^{از} نقش و کار و خاتم فیر که به
نام است دیگرم باید که خواند از ابدم شاید
تا به این مطابق این سخن با پشامی ای همی پیش از گفت اگر
انجام این کار بداد من را بدین درم زاهد از جسم چون
حاجت من را و تشییش خاطر من رفت و فانی نذرش بود
شبه لازم است که از بنده کان خاص کیسه درم و از باز ابدان
شود که کنه غلامی عاقل بود و حشیا رمد روز بگردید و شایگان

باز آمد و در چهار باب و او پیش ملک بزمین و گفت
نیایتم ملک گفت این چه حکایت است آنچه من می دانم درین
چهار صد زاهد نه گفت ای خداوند جهان یک زاهد نیست
و آنکه می ستاند زاهد نیست ملک بخندید و زیاده از گفت چند
مراد حق خدا پرستان ارادت و اقوال این شوخ دیده را عا
انگارت و حق بجانب است زاهد که درم گرفت و دنیا
زاهد تر از و کیست بدست آرزو کمالی از علمای راجع را پر
چلو پی در زمان وقف گفت اگر بهر جمعیت خاطر می ستاند حلا
اگر جمع از بهر مان می شنید حرام ^{نمان} نمان از برای کج عبادت گرفته
صاحب لایق عبادت برای ^{نمان} در ویشی بقایه رسید
که صاحب ان بقعه کریم النفس و طایفه از اهل فضل و
بلاغت و صحبت او هر یک ناله و لطیف می گفتند و در ویش

راه پابان کو گفت بود و مانده و ز او ش تمانده سپک زان
میان بطریق طرافت گفت ترا هم سخنی بساید گفت درویش
گفت مرا فضل و ادب نیست و چیزی نخواهد ام یک پت از من
قناعت کنید ممکنان رغبت گفتندش کبوی گفت
من کرپند در برابرم سفره نماند همچون غنیمت بر در حسام زمان
یاران کرپسکی و عجز او بدانشد سفره پیش آوردند صا
دعوت گفت ای یار زمانی توقف کن که پرستار انم کوفته
بریان می سازند درویش پرور دو بخندید و گفت بت
گفته بر سفره من کوباش که رسد رانان پت کوفته است
بیت پارسای گنت پری را چکنم که خلایق رنج اندرم
از بس که زیارت می آید و اوقات مرا از شد و ایشان
آتش و ش می باشد گفت آنچه در ایشان اند ایشان را و امی

و آنچه بود اگر اند از ایشان چیزی نخواه که دیگر کرد تو نکرد و ندان
که که پیش رو شکر اسلام بود کافرا ز بیم توقع برود و مادر چن
حکایت فیتی را گفتد هیچ ازین سخنان مکن و لایر کلان
در من اثر نمی کند بحکم آنکه نمی پسندم مرا ایشان را سینه
موافق گفتار آید اما فرون اناس پس بالبر و شون انفسکم
ترک دنیا بدم آموزد خوشین سیم و وصل اندوز
عالمی را که گفت باشد و بس هر چه گویند بیکه اندر کس
عالم اکسین بود که بکنند که بگوید بخلق و خود بکنند
عالم که کامرانی و تن بروری روز خوشتر بگفت که از سیری کند
پدر گفت ای پسر بگرد این دنیا باطل نشاید روی از نصیحت
ما صحت کرد اندین و علم را بصلالت منسوب کردن و در طلب
عالم معصوم از فواید علم محروم ماندن همچو نایب که شوی

مر که پیوده کردن آینه از دست خویش تن را بگردن اندازد
 و بگوید ای صاحب دلان زور از ناپسی را وید بسم برآید و در
 خشم رفت و باد و در و مانع انداخت گفت این را چه حالت
 گفت فلان کپس و شامش و او گفت این فرومایه نزار من سنگ بر
 و طاقت حسنی نمی آورد و پیت لاف پیر تنجه و دعوی مردی کند
 عاجز نفس فرموده چه مردی چه پیر **کرت** از دست برآید و تنی شیرین
 مردی آن نیست که مشی زنی برده **اگر** خود بر درویشان پل
 ندوست آنکه در وی مردی نیست **بنی آدم** پرست از خاک است
 اگر خاکی نباشد آویخته نیست **بزرگ** را پر سیدم است
 اخوان الصفا گفت کینه آنکه مراد خاطر یاران بر مصالح خود مقدم
 و عکس گفته اند برادر که در بند مراد خویش است نه برادرست خویش
 همراه که شایب کند در غیر است **دل** که بندگان است دوست

چون بود خویش را داشت مقصود **قطع** رحم بهتر از موت و چپ
 یا و دارم که بچه مدعی درین پیت بر قول من اعتراض کرد و گفت
 حق سبحانه و تعالی در کلام مجید از قطع رحم نیست فرموده است
 و نموده ذوی القربی و اینچه تو گفته عکس است گفت غلط کردی
 که موافق قرآنست و آنجا که **علی** ان تشرک بے مالیس لک
 به علم فلا تطعمها **نزار** خویش که بچانه و جدا باشد
 فدای مکتب بچانه کاشا باشد **میر** مردی لطیف در **نزار**
 دختر که را بکشت و زنی **مرد** که پسند دل خیال بکند
 لب دختر که خون از آن بکشد **باید** او ان پدر چنان دیدش
 پیش و اما در وقت و پر سیدش **کای** فرومایه این چه دند است
 چند خاپی لبش است **بزار** است نکشم این گفتار
 نزل بکند از جوار بر و **خوی** بد و طریقتی که نشست

نه خبر بوقت مرگ از دست **باز** فقیهی و ختری نیابت
 زشت روی داشت و بجای زمان سپیده و با وجود نعمت و چهار
 بنا کحت او رغبت میکرد **طبع** زشت باشد و پت و دپا
 که به بر عود پس ناز پس **نه** بلکه حکم ضرورت عقد
 نکاحش با صریحی بست آورد که حکمی در آن تاریخ از پیش
 آمده بود که دیده کوران روشن میکرد فقیه را گفتند اما
 راجع ابلج کنی گفت ترسم که پنا شود و دختر را طلاق **طرح**
 شوی زن زشت روی با پنا **که** پادشاهی سید استحقاق
 در طایفه درویشان نظر کرد و پکے زان میان بفرست
 دانست ادب و شرط خدمت بجا آورد و گفت ای ملک
 درین دنیا اگر بچش از تو کمتریم پیش خورشید و بکر **بر** پنا
 بهتر انشاء الله تعالی **که** اگر کشور خدای کامراست

اگر درویش حاجت مند است **در** دران حالت که خوانند این **ان**
 بخوانند از جهان پیش **ار** کفن **چو** خست از مملکت برست **خ**
 که اپی خوشتر است از پادشاهی **که** **یت** ظاهر درویش چاند زشت
 و موی سرده و حقیقت **ان** زنده و نفیس مرده **و**
 نه آنکه بر در و عوی نشیند از **طریق** و کر خلایق کند شن **بیک** پند
 که کر ز که فرو غلطه آسیا **که** نه عارفست که از راه پند **خ**
 طریق درویشان زکرت و شکر و خدمت و طاعت و شای
 و طاعت و توحید و توکل و تسلیم و تحمل هر که بیفت
 موصوفت بحقیقت درویش است و اگر چه در قیاس **ا**
 نه مزه کردی مو ابر پستی پی نمازی سو پس بازی که روز **تا**
 در بند شوت شب و شبهار و زکند در خواب و غفلت
 بخور و سرچ در میان **اید** و بگوید سرچ زبان **اید**

حیات دو امیرزاده در مصر بودند چکے علم آموخت و ان دیکر
 مال اندوخت عاقبت اکہ علم آموخت علامہ جهان شد و ان مال
 اندوخت غیر مصر شد پس اکہ تو اکمر بود چشم حقارت در فقیہ نظر
 کردی و کشتی من بسلطت رسیدم و او بچنان در محنت و مسکت
 مانده است گفت ای برادر شکر نعمت باری غاسم بچنان بر من
 افزون شد که میراث پیران یافتیم یعنی علم و تریا ^{عون} وراثت
 رسید یعنی ملک مصر ^{پست} من ان مورم که برپایم بمانند
 نوز نورم که از دستم بمانند ^{کجا} شکر چمن نعمت کرارم
 که نورم دم از اسے ندانم ^{کجا} درویشی را شنیدم که در
 آتش فاقه سیمینوت و خرقه بر ارقو سید وخت و لیکن خاطر
 خود میگردی گفت ^{شعر} زبان شک شاعت کنیم و جاره ^{دلق}
 که با محنت خود که باریت خلق کسی گفتن نشسته که فلان ^{درین}

شهر طبع کریم دارد و کرپے عیم میان خدمت ازادگان ^{میتو}
 بر در و طعناشته اگر بر صورت حایکے که تراست مطلع کرد پس
 خاطر عزیز از ایش دارد و غنیمت شمارد گفت خاموش شو
 که در پستی مردن پسے بک حاجت بکے بر دین
 هم رقعہ نخستین و الزام کج ^{کجا} کر خبر جابر رقعہ بزواجکان ^{تو}
 حقا که با عقوبت و دوزخ برابر ^{کجا} رفتن پای مردم مسایه ^{در}
 کایت یکی از ملوک عجم طسپی حادق بخدمت حضرت ^{مصطفی}
 صلی الله علیه و آله و سلم فرستاد سالی در دیار عرب بود کچے
 تجربه پیش روی نیار و دو معالجه از وی درخواست پیش ^{بغیر}
 صلی الله علیه و سلم آمد و کله کرد که مرین ندره را برای معالجه
 اصحاب بدینجا فرستاده اند و درین مدت کچے الشقای مکر و ماحد
 که بر بند معین است بجای آورد رسول صلی الله علیه و سلم ^{مرد}

این طایفه را طریقه است که تا اشتها غالب نشود طعام نخورند
و هنوز اشتها باقی باشد که دست از طعام باز دارند حکیم گفت
انیت موبت تن در پستی زمین بوسید و برقت شمر
سخن آنکه کند حکیم افغان یا سپهر اکشت سوی لقمه دراز
که زنا کشتن خلل زاید یا زنا خوردن شریک آید
لاجرم حکمتش بود گفتار خور و نشتن در پستی آید
است از دوشیر با بکان حکیم عرب را گفت که در روز
چه مقدار طعام باید خوردن گفت صد مثقال گفت اینقدر
چه قوت دهی گفت نه المقدار یک و مازاد علی بن قاف
حامله یعنی اینقدر را برابر پای میاید و چه زیاده کی برین قال
نورده ای زیستن اگر کردی به تو معقت که زیستن از خوردن
نورده و درویش خراسانی ملازم صحبت یکدیگر سفر کرد

یکی ضعیف بود که سرد و شب افکاردی و یکری قوی که سرد
روز سه نوبه طعام خودی قضا را بر سرش می سرد و بجا می
گرفتار اندازد سرد و راجح اندازد و در خانه به کل گرفتارند
بعد از دو هفته معلوم شد که پنهان اند و در خانه گشاده
دیدند قوی مرده و ضعیف جان سلامت برده مردم
درین عجب ماندند حکیم گفت خلاف این اگر می بودی
ان بچه بسیار خوار بود و طاقت کرپسکی و پی نوبه داشت
بختی هلاک شد و آن یکم خوشن ار بود و رعادت خود صبر کرد و بخت
چو کم خوردن طبع شد چو بختی پیشش آید سهل گزید
و کرتن پرورست اندر فرزند چو شکلی پسند از بختی میزد
شورش کم دم بدست من مصلحت بود روز مایستن
حکایتی از حکم پسران می کرد از بسیار خوردن

که سیری مردم را رنجور کند گشت ای پسر که خلق را بکشت
 تشنه که طرغیان گفت اند سیری مردن که اگر سکی خورد
 گشت اندازه که در که خداوند فرموده کلو و اشربوا ولا تسرفوا شعر
 نچندان بجزر که دمانت برآ نچند آن که ارضع جاش برآ
 با که در وجود طعام است عیش رنج اور و طعام که پیش از قدر بود
 سرکش که خوری تکلف زیان کند و زمان جنگ ویر خوری کلک بود
 رنجوری که گشت دولت چه میخواهد گشت که دلم خیر چه نخواهد
 معده چه پر گشت و دلم در دشت سود ندارد همه اسباب است
 بقالی را در پی چند بر صوفیان که دانه بود در واسط
 همه روزه طلب کرده و سخنهای درشت گشتی اصحاب از تقنت
 او خاطر خسته سپوند و از تحمل جاره بنود صاحب نیل
 میان بود که نفس را طعام دهد و از آن میان اثر است از بقالیت

ترک احسان خود او سیر : کاستمال نهاییه بوابان
 تمنای که گشت مردن به : که گفت اخای زشت قصابان
 جوانمردی را در جنگ تمام رجز جستی مولکان ریز
 گشت فلان بازرگان نوشن دارد اگر بخواهی باشد که اربغ
 ندارد چنین گویند که بازرگان خیل منسوب بود مستمع
 کربجانی ناش اندر سفره بودی : آفتاب : تاقیامت روز روشن کنش می
 جوانمرد گشت خواهم ده یا نه و اگر ده منفعت کنایه
 چرا که یاسه خواستن از روز مری شنده است شعر
 مرچ از دوزمان بشت خواتی : در تن افزودی از جان کاستی
 حکما گفت اند اگر حیات فروشند نه المثل آب برو
 مرد و دانا خرد که مردن بعلت به که زنده کانی به دولت پس
 اگر خصل خوری از دست خود : به از شرینی از دست شری می

یکی از علما خزانه بسیار بود و کفایت اندک داشت یک
 بزرگان که در حق او معتقد بودند گفت روی او توقع او در جسم
 و تعرص سوال از اهل ادب در نظر سقیم آمد
 زینت روی ترش کرده پیش پا عزیزه مرده که عیش و نینج کرده اند
 بجایستی که روی باز روی خندان بود فزون بند و کارش ده پیشانی
 آورده اند که در وظیفه او زیاده کرده و ارادت بسیار از او کم
 کرده اند پس از چند روزی مودت معهود برقرار نید گفت شکر
 پس المطاع حسن الذل لمبها : القدر مشب و القدر مخصوص
 مانم افرو د آب رویم کاست : پی نواپی باز دلت جواست
 است درویشی را ضرورتی پیش آمد که شکر ویرا که فلان پیش
 و او و تقیاس اگر بر حاجت تو واقف کرده و تا ما که در قضای
 توقف رواندار گفت من او را ندانم شخصی گفت منت هر چه

کم بتش گرفت تا بمنزل آن شخص را آورد و یک را دیدن و
 و شد شسته بر کشت و نخ بخت کس که کفش کرد و یک گفت
 عطای او بقیای او بخشم : میر حاجت بند یک شش
 که از خوی بیش فرسوده کرد و حساب : خشک سلیله با سکنه
 در غمان طاقت درویش از دست رفته بوده و درهای آسمان
 بروی زمین بسته و فریاد اهل زمین آسمان بوته
 مانند جانور از خوش و طیر و ماهی : که بزرگ نشانی مرا انقباش
 عجب که دود و دل خلق جمع می شود : که ابر کرده و سیلاب دیده باران
 در آن سال منخشی دور از دوستان که سخن در وصف آن
 ادبست خاصه در حضرت بزرگان و بطریق اسمال
 که شستن نم نشاید که طایفه بر عجز حمل کنند برین وقت اختصار
 کنیم که اندک دلیل بسیاری و شستی نمود از حروار

کر ترکت ان محنت را **ه** تری را در سباید کشت
چند باشد چو جبر نباشد **ب** آب در زیر آوای درشت
چنین شخصی که یک طرف از نعمت او شنیدی در آن سال نعمت
بپای داشت شکستناز اسیم و زردادی و مسامحه از سفره
نهادی گویید درویشان از جو ز فاقه بجان آمده بودند انکست
اگر اندشاورت بمن آوردند پند از نو وقت باز دم و کفتم
نخورد شیر نیم خورده شکست **ب** و بر سختی پیران در فاقه
تن به چپا کی و کر شکست **ب** بنده دست پیش سفید
گرفزیدون شود نعمت و ملک **ب** پی منرا به چکس شمار
پرنیاز اسبچ زنا اهل **ب** لاجورد و طلاست بر دیوار
حاکم طایپی گفتند از خود بلند نمیت تر کس
ویند یا شنیده گفت روزی چهل شتر حبت امیران

قربانی کرده بودم و ایسا که شش صحرای برون بر دم و ستره نم
نار کپنه را دیدم پشته فرا هم آورده کفتمس بهمانی
حاکم جرانروی که خلع بر بساط او کرده اند گفت
سر که نان از عمل خویش خورد **ب** منت حاکم طایپی نبرد
حاکم انصاف داد که من او را از خود برتر دیدم بهمت
جو انمردی **کتابت** موسی علیه السلام در ویته را دید
بر مسکی بر یک اندر شده گفت یا موسی عاکن یا خدای عو بل
کفانی **ه** که از پی طاقی بجان آمده ام موسی علیه السلام
عا کرد و برقت پس از چند روزی که بازار از دست اجات
مرا را دید گرفت از خلق و خلق بر او کرده موسی گفت این
حالت گفتند خمر خورده است و خضوت کرده و کس
مقتول ساختن کفون قصاص نموده اند که بزرگان کشته اند شعر

کر بیکین اگر پرداشتی ، شخم کجشک از جهان برداشتی
عاجز باشد که دست قوت یابد ، بر نیزه دست عاجزان یابد
حضرت موسی علیه السلام بر حکمت جهان آفرین قرار کرد و بجا
نویس استغفار و لو بسط الله الرزق لعباده لبغوا فی الارض
ما ذا احاطوا بمغورنی الخطر ، حتی ملک فلیت النمل طیر
سخله چو جاه اندوسیم فرش ، سیلی خواها بچقت پیش
ان نشیدی که حکیمی گفت ، مور همان که نباشد پیش
بدر را عمل سیارت لیکن پیر که پست است ،
اکس که تو اکر ت نیی کردی ، او مصلحت تو از تو بهتر داند
اعیان را دیدم در حلقه جوهریان بصره که حکایت
سمیکه که قی در پابان راه کم کرده بودم و از او با من
نمانده ان هلاک نهاد و نگاه کردم که دیدم نهاده پرزده

که هرگز ذوق و خوش شادی ان فراموش کنم نپاشتم کدم
بریان کرده است باز آن مخفی نویسی که معلوم کردم که مر و ایت
در پابان جنگ و یک روان ، تشنه را در دهن در چاه
مرد پی توشه گفت در پاسبان ، بر کمر بند او چه زر چه خرف
کتابت اعراپی در پابان از غایت تشکی می گفت ،
یالت قبل مستی افور پستی ، خرمیایم رکتی و اطل اطل افری
کتابت سمین در قارع بسیط ساقی کم شده و قوش
آخرا ده و در می چند در میان داشت بسیار بگردید و راه
جایی نبرد و به سختی هلاک شد طایفه رسیدند و درها
دیدند پیش درویش نهاده و بر خاک افتاده و شسته
کریمه زر جعفری دارد ، مرد پی توشه بزرگوار کام
در پابان فقیر کردند را ، شلغم بخت به که شکره خام

۳۰ مکر از او زمان نسلیده ام و روی از
 کردش آسمان به من کشیده ام مگر وقتی که پام بر بند بود و استعانت
 پامی پوشش اشتتم جامع کوفه در ادم و لکد پکے را دیدم که
 پانی داشت سپاس نعمت تو بجای اوردم و بر پی کشته صبر کردم
 منع بریان بچشم مردم سیر : کمتر از برک تره در خوان است
 اکر را دستگاه و قوت نیت : شلغم بخت ترخ پر یاست
 که ایسی مول را حکایت گفتند که نعمتی فراوان آید و
 یکی از پادشاهان کفلس پنهانید که مال فراوان و پیکران
 داری و مارا همی ست اگر مارا بر نیستی و تکمیری کنی چون ارتضاع
 رسد و فاکر ده شود و شکر نعمت گفت شود و گوشت ای خداوند و
 زمین لایق قدر و بزرگواری انجمن بادشاهی باشد که دست
 بمال جویند که پانی آلوده کردانه که جو جو را که پانی فرا

آورده باشم شکست غم نیت که به ترتیب دهم شعر
 مکر آب چاه نصرانی ز پکت : جو و مرده می شوپی و پاکت
 قالوا عجبت من کسلک لیس نظار : قلت انت به شقوق البرز
 شنیدم که پسر از فرمان ملک باز زد و حجت آوردن گرفت و
 بچشم آغار کرد ملک بفرمود تا مسمون خطا بیای تو بخ
 زجر پشخلص کردند : بطافت چو بر نیاید کاه
 پیر به چهره کشتنا چار : مکر که برخویشتن نجشاید
 که بخشد برو کسے شاید : باز کانی را شنیدم که صد
 و پنجاه شتر بار داشت و بنده خدمتکار جمل داشت شبی در
 جزیره کیش مرا بحجرت خوش برد و شب سیر میدار سخنها
 پریشان گفتن که فلان ابن از م تبرکستان است و فلان صنام
 هندستان و این متبال فلان زمین است و فلان شیر فلان

ضمان گاه گفتی خاطر سیر کند ریه دارم که سوای شش
بازگشتی نه که دریای من بر بشوش است سعدیا سفری دیگر
در پیش است اگر آن کرده شود با پی عمر خویش کنش چشم
کشم آن کدام سفر است گفت که گویای خواجهم زدن پن
چرا که شنیدم که قیمتی عظیم دارد و از اینجاکا سه چینی بخرم
و بروم آرم و از اینجا پسای روسیه هند و فولاد هند
بجلب و آنگونه چلی من و برویسانی پارس و از آن پس کار
ترک کنم و بگانی بنشینم به انصاف ازین ماخلیسا چندان
گفت که پیش ازین طاق نماه گفت ای عی جاکایه کن
از آنها که دیده و شنیده کشم ان شنیدستی که در اقصای
بار سالاری پشاد است و کشت چشم شک دنیا است را
یا شاعت پر کند یا خاک کو مال داری شنیدم که

بخل چنان معروف بود که حاتم طای پس کبرم طاهر حاش دنیا
آراسته و خست نفس چله در روی بچنان ممکن با بجا پس که
مانی بجانی از دست ندادی و کرد ابو سریره بلقعه خواستی
و سک اصحاب کهفت را استخوانی پنداختی نیی الجله
خانه او کس ندیدی کشاده در و سفره او را چه
درویش بجز بوی طعاش شنید مرغ ازینان خوردن او را بچند
شنیدم که بدریای از مغرب اندر راه مصر بر کوفته بود
خیال فرعون در سپهر حق ادا کرد القرق بادی مح الف کرد
کردگشتی بر آمد با طبع ملولت چکند سر که نثار
شرطه سده و قی بود لایق کشته دست بد عابر آورد و فریاد
فایده کردن گرفت و اغار خواندن آیه و اوار کبواست
العلک دعوا محمد صلین له الدین کرد و شعر

دست شمع چسبیده محتاج را : وقت و عابر خد اوقت کرم در
از زو سیم راحتی برسان : خوشین هم تنگی بر کیم
دان که این خانه از تو خواهد : خشی از سیم خشتی از کیم
آورده اند که درویش در مصر قارب بسیار داشت به پاتنه
مال او تو اگر شدند جامه های کهن بیک او بدیدند و هر دو
بریدند هم در آن هفت کی دیدم از ایشان برباد پاسبان
و غلامی در پی دو ان : هر که کرم مرده باز کردید
بمیان قفسه و پیوند : رد میراث سخت تر بود
وارثان از دمک نه شان : بسا بقدری که میان ما بود
استینش که ششم بستم : بخورانی یک سیر سپهر
کان بکن بخت کرد و نمود : صیاد ضعیف را
قوی به ام افتاده بود قوت حفظ ان داشت ما

بره بی غالب آمد و دام را از دستش در ربود
شد غلامی که آب جوی آرد : جوی آب و غلام بر
دام سر بار بیست آورده : ماسی آب رفت و دام
دیگر صیادان در رخ خورند و ملا متش کردند که چنین صید
در امت افتاد و نه انستی نگاه داشتن کشت ای برادران
چه توان کردن مرار روزی نبود و ماسی را بچنان روزی بود
کای : صیاد پی روزی بیست در دجله کبیر و ماسی پی
اجل و مشک نمید : دست و پای بریده مترار پا
بکشت صاحب دلی برو کرد و کوف سبحان الله مترار پا
که داشت چون اجلس فرسید از پی دست و پا پی
توانست که بختن پست : چو آید پی دشمن جان سپار
مید و اجل پای اسب روان : در آن دم که دشمن سپاری

کمان کمان نشاید کشید تا ای پهلوی را دیدم سیمین طلعت
در بر تو بازی مرچک و ز پر و قفسی مصری بر سپر کف چکونه
پنی این و پسی معلم برین سیوان لا یعلم کفتم شعر
قدشانه بالورپه تاره عجمی جلاله خوار خوار
بر آدمی شو انکشت ماند این جوان مکر زاده و ستار و شش و نش
بگرد و در میان ملک و پستی که هیچ چیز نه پنی حلال و خروش
کافیه در روی که اسی گفت شرم نداری که دست از
برای جوی سیم پیش لپم دراز پی کمی گفت
دست دراز از پی یک جیسیم به که نیرند به اسپه و نیم
کافیه مش زنی را که نیک از دستش الف بفعان ده
بود و خلق و نه از دستش بجان رسیده سکایه شین
بر و اجازت خواست که عزم سفر دارم مگر بوقت بازام

و دامن کانی چک آرم شد کس شواند گرفت دامن و دست
کوشش بنیاید است و به برادر ^{وی کو} اگر بجز سپر و پت صد منبر
منه کار نیاید جوخت به با ^{پس} گفت ای پرنواید سفر
بسیار است از زنت خاطر و جرم نافع و دیدن عجب است
شعیدن غراب و تفرج بلدان و محاورت خلان و تحصیل جان
و ادب و مزید مال و کسب و معرفت یاران تجربه و ورکاران
سالکان طریق گفت اندیشه تا به کان و خانه در کرد
سرگرای عام ایست نشوی برو اندر جهان تفرج کن
پیش از آن روز که جهان بر ^{پس} گفت ای سپر منافع
سفر چنین که گفتی سیار است و حاصل پی شمار و لیکن مسلم
طایفه راست نخستین بازرگانی که با وجود نفعت و کمشت
و علایمان و کمین زان دارد و لا ویز و خدمتکاران چاکم که

هر روز به شش روی و شش تنگامی مردم تفریح کاهی از نعم دنیا متنع شد
منعم بکوه و دشت و پیاپی بخت
هر جا که رفت خیمه زد و خوابگاه ساخت
و از آنکه بر مرد جهان نیست دست
در از او بودم خویش غمیت فاشا
و دم عالی که بنطق شیرین و قوت فصاحت و مایه بلاغت مر
که رود بخدمت او اقدام نمایند و اگر ام کنند شمر
و بعد مردم و اما مثال از و طلا
که هر کجا که رود قدر قوتش آید
بزرگ زاده نادان شکر گوشت که در دیار غریب نشاند
منوم خوب و سکه که درون صاحب دلان بخبالت او میل
که بزرگان گفتند اندکی پس جان از بسیاری مال و کوسید
روی زیاده هم و طمانی خسته است و کلیه درهای بسته لاجرم
صحت او همه جایی غنیمت شناسند و خدمتش را منت دانند
شاه آنجا که رود حرمت و غایت پیش
و برانند پیشه شرف و مآثر خوش

پرخا و وسوسه بر او را تو صاحبی
که غم این سرشت از قدر تو می غنیم
گفت خاموش که هر کس که جالی دارد
هر کجا پایی بند روی از دستش
چون در سپهر و انقیاد و دلیری
اندیشه به پدر از روی بیچ بود
او که سرست که صدقش در میان
از قیام را همه پس مشرب بود
چهارم خوش آوازی که بجزیره و آو و دیه آب از جریان مرغ
از طیران باز دارد پس بوسیلت این فضیلت دل شاقان
و از باب معنی بقاومت او رغبت نمایند و به انواع خدمت کنند
سمعی الی الحسن الاعاچی
من فی الذی حسن المعانی
چه خوش باشد اسک زرم خرم
که بکوش حریفان صبح
به از روی زیادت آوارش
که از خط نفیست و این توج روح
نیم ماکیزه پیشه وری که بیع باز و کفانه حاصل کند
روی از بهر زمان ریختن نکرد و چنانکه خردندان گفتند اند

گر بگری رود از شش خوش محبت و خستی بکشد پند دو
و رنج را پیفت از مملکت کرسنه خفته ملک نیروز
چنین صفها که پسان کریم ای فرزند در سفر موجب جمعیت
حاضر و واسطه عیش و طرب و اکمل ازین جمله که گفتیم
نصرت بخیا باطل در جهان بود و دیگر پیش نام و شان نزد
مرا که گردش کردن کین او بر خاست بغیر مصلحتش روبری کنایم
که برتری که در آشیان نخواهد یافت قضا می بر بخش تا بسوی آید و نام
پس کشت هر چه کشتی ای پدر در رفتی اما حکم را چگونه مخالفت کنیم
که گفتند از زرق اگر چه مقصود است به اسباب حصول آن
تعلق شرط است و بلا اگر چه مقدر از ابواب آن قول احتراز واجب نیست
زرق هر چند بی گمان برسد شرط عقل است بستن از راه
و زرق پس بی اجل نخواهد بود تا تو مرد در دامن از راه

درین صورت که منم با پل دامن زخم و با شیر خج در کفتم پس مصلحت است
ای پدر که سفار کمترین پیش طاقت چنانچه ندارم
چون مرد بر قنار جای مقامش دیگر چشم خورده افتاد جای است
شب بر تو امیری بسیار می رود درویش هر کجا که شب آمد پیرای
این کجاست و پدر را وداع کرده و رفت خواست و روان شد و با خود گفت
مرا که کس که بخش نباشد بکام بجای رود کس نداند نام
همچنین رفت تا برسد بکنار آبی که پسند از صلابت او بر تنگ
همی آمد و خوشش با بفرستک میرفت العقد مصلحت
سکین آبی که مرغ آبی در آید کثیرین موج آسایسک از کنارین
که روی مردمان را دید هر یک بقراعت در معبر شسته و زخ سفر
بسته جوان است عطش بسته بود زبان شارب کش و چند اکمل زاری
یاری نکردند ملاح پیروست از نو بجنده بگردید و گفت

ز زندهاری شویان رفت درون از دریا
 به زورده مرده چه باشد ز زکی مرده
 جو از اول از طعن طمع جسم برآمد خواست که از واشت کام کشد
 کشتی رفت بود آواز داد که اگر بدین جامه که پوشیده ام قناعت
 کنی درین نیست طمع طمع کرد و کشتی را برای جابه بازگردانید
 بدو زو شره دیده میباشند در آرد طمع مرغ و مایه بر تپه
 چنانکه ریش و کرپانشن بدست جوان افتاد و بخود در کشید و
 پی محابا گرفتار گرفت یارانش ارکشتی بدو آمدند که هم نشسته
 هم چنین درشتی دیدند پیش بدو انداختند چاره داشتند که با او بجای
 گرایند و بدو کشتی مساحت نمایند که کل مدار آب صدق
 چو پر خاشن منی تحمل بسیار که اسل بند در کارزار
 شیرین زبان و لطف و حوچه توانی که پله بپوشی کشته
 بعد از ماضی قضاوند و بوسه چند بفاق بر سپر و پیشانی و پس

او را به کشتی در آورده و روان شدند مابرسیدند به پستونی
 از عمارت یونان که در آب ایستاده بود و طمع کشت این ستون را
 خلی مست سکه از شما که دلاور ترست باید که بدین ستون
 در رود و حطام کشتی بکیر و تعمیرات کنیم جوان بغرور دلاور
 که در سپرداشت از خصم دل از زده نیندیشید و قول حاکم که
 کشته اند مرا که را رنجی بدل رسانیدی اگر در عقبش صد راحت برساند
 از پادشاهان یک رنجش امین باش که پیکان از جرات
 بدو آید و از آن در دل ماند چه خوش کشت بجانشان خیل
 چه دشمن خراشیدی امین باش مشو امین که تنگ دل کرد چه
 چون دوست دلی به یک آید شک بر پای مصارعین
 که بود که مصارعین شک آید چند آمد نفقه کشتی بساعت
 بچند و بیالای پستون رفت ملاح زمام ارکشت در کلمات و رفت

جوان سختی دید روز سوم خوابش گریان گرفت و بر آب انداخت
بعد شب باز وز می دیگر بجا رفت و از خوابش رفته اندک نماند
بود که درختان حوزدن گرفت و پنج گیاهان بر آوردن آن
قوت یافت سپهر در پیا بان نهاد و میرفت تا مشه و پی طاقت
شد بر چاه رسید دید قوی که کرده شربت آب پشیزی
همی آشامیدند جوان از آب شیرین بود و مر چاه آب طلب کردند
و به بچار کش رحمت نیاوردند دست تقدی در اگر دینگر نمیشد بضرور
شمنی چند فرو گرفت مردمان طلب کردند و پی محابازند و مجروح ساختند
پیش چو پشند بر نرسید را با همه شدی و صلابت که اوست
مور چکان را چو بود اتفاق شیرین را بدار اند پوت
از انجا رفت و شب با کاه بکلم ضرورت در پی کار و انفتا
تا بر رسید بمقامی که از دروان در خطره بودند لرزه در کارو ^{انسان}

آشاده بچکه دل بر هلاک نهادند جوان گفت اندیشید دارید که
بسی در میان شما نم که به شهاب پناه مرد را جواب بپسم و دیگر
جوانان هم باری این بگفت و مردم کار و پی دل ملایف او
کردند و از راه و آبش پی نیار ساختند جوان از آتش معده
بالا گرفت و عنان طاقت از دست رفته از پیر شهاب لقمه
چند تناول کرد و دومی چاه آب در پش آشامید تا دیو دروش
پار سپید بخت پر مردی جهان دیده در آن کار و ان بود گفت
ای یاران ازین بدتر و شما اندیشناکم نه چند اکم از دروان
چنانکه حکایت کنند که عوی را در می چند کرده اند بود
بیش از شوش لوریان در خانه شهاب خوابش نمی برد
از دستان پیش خود آورد تا وحشت شهابی بیدار او
منصرف کند شبی چند در صحبت او بود چند اکم بر در رهش

اطلاع یافت ببرد و بخور و سفر کرد و باده و ان عرب را دیدند که گریه
 حال مکران در مسای ترازد و بر و گشت لا و الله بدو رفته بود
 که گزاین زمار نشینم نماند انستم آنچه حضرت است
 زخم دندان دشمنی تبرست که نای چشم مردم است
 چه دانید اگر این هم از جمله دزدان باشد که به عیاری در میان
 مانع شده است تا بوقت فرصت یار از اجنبه کند مصلحت است
 که مرا و را بگذاریم و برانیم و برویم و بماند از اندیشه پیر استوار اند و هما
 از دست در دل گرفتند و رخت برداشته و جواز اخفت شد
 آنکه خبر یافت که آتش بر دگفت بتافت پیر را و کاروان
 رفته و یحیی پسر و پسر بگردد و راه بجایی نبرد و پسر و پسر
 وی بزناک نهاده و ال بر ملاک نهاده و این بخت مصلحت
 درشتی کند بر غریبان که کز نا بوده باشد بغیرت است

مسکین درین سخن بود که پادشاه پیری بصید ارشکریان دور
 افتاده بود و بالایی پیر او رسید و ایستاد و مال می شنید و زنهش
 نظر کرد و صورت طاهر پاکیزه و صورت حاشن ریثان رسید
 که از بکامی و بدین جای که چون افتاده ای او آنچه بر سرش رفته بود
 بر ملک زاده عرض کرد ملک زاده را بر حالت تباہ رحمت است
 نفع و نعمت داد و معتمدی با وی همراه کرد تا او را بپوشه خوش
 رسانید پدر بدیدار او شد و مان گشت و بر سلامت حاشن شکر گفت
 شبانه آنچه بر سر او رفته بود از حال گشتی و جو رملاج و رو پشانی
 بر سر چاه و عذر کار و اینان در راه باید پسر چه گفت گفت
 ای پسر بگفت هنگام رفتن که تهنیت ساز دست دلیری بسته است
 و پنجه مردی شکسته زد چه خوش گشت آن تهنیت ساز شود
 جوی زرتیر است و من زور پسر گشت ای پسر مرا بپوش

نهری کچے برنداری و تاجان رخ خطر نپے بردشمن ظفر نیل پای
 و تادان پریشان کچے خرمن برنداری نه پنی که باذک مایه رچے کبر
 پخصیل رات کردم و بر تنپے که خوردم مایه عسل آوردم شر
 کرچه پرون زرزق توان جزو در طلب کاهلی شاید کرد
 خواص کرانذیش کند کام همک هر که کند در کرانیا یکپ
 آسایسک زیرین متحرک نیست لاجرم تحمل بار کران سیه کند
 چه خورشید شمرزه اندر غار بارافتاده راه قوت بود
 تو که در خانه صید خواهی کرد دست و پات چو عنکبوت بود
 پد کشت ای پسر ترا درین نوبت ملک یاور می و اقبال رهبر
 که صاحب دولتی در تو رسید و بر تو بخشید و بر حالت تو رحم کرد و شفقت
 نکرد و چنین اتفاق نادر افتد و بزنادر حکم شو اگر در هزار تابین
 طمع دیگر باره ولع کردی **ایست** صیاد نه بار شغایه بر

اشد که پچه روز نهکشن بدردن **ایست** چاکه کپی از ملوک فارس سینی
 کرانیا بر اکشترین بود حکم تفرج باشد چند از خاصان بصلای
 شیر پرون رفت فرمود تا اکشترین بکند عضد نصب کرد
 مامر کس که تیر از حلقه اکشترین بکند از اکشترین اورا باشد
 اشفافا چهار صد تیر از محکم در خدمت او بود **خط**
 کردند مکر که دکه بام را باطلی که بسیار که از هر طرف تیر
 انداختی باد صبا تیر اورا بکشد اکشترین بکند رانید و خلعت
 نفعت یافت و خاتم بوی ارزانی داشت پس تیر و کمان را بست
 مراوراکشد چو چنین کردی گفت تا رونق بر جای بماند **پست**
 که بود که حکیم روشن راه **ایست** بر نیاید درست تیر
 کافه باشد که کوچه نادان **ایست** به خط برهوت زند تیر
 درویشی را شنیدم که به غاری در شپته بود **ایست**

جانیان بسته بود و ملوک و اغنیاء در چشم هست او شوکت
 و پستی نموده بود هر که بر خود دستوالکشا تا نیز دنیا بند بود
 از بکزار و پادشاهی کن کردن سپه طمع بلند بود
 یکی از ملوک آن طرف اشارت کرد که توقع بکرم و اخلاق مردان
 چنین است که بکمال با ما موافقت کند شیخ رضا داد حکم
 آنکه اجابت دعوت سنت است دیگر روز ملک بعد از قدش رفت
 عابد از جای برست ملک را در کنار گرفت و تلمظ کرد و شناسا
 گفت چون چاپ شد یک از اصحاب پرسید شیخ را که چندین ملا^{طعت}
 مروز شاه را کردی خلاف عادت بود گفت نشینده و گفت
 هر که را بر براط بنشستی واجب است که بعد از معش بر خاست
 پشت کوش تواند که همه عمر نشسته و آواز دف و چنگ و
 دیده شکسته تماشای باغ بی کل و نسرین به سپهر آرد و باغ

ورنه و پاشش آگنده پر خواب توان کرد جز زیر سپهر
 ورنه و دهر بخواب پیش دست توان کرد در آغوش خوش
 وین حکم بی هنر هیچ صبر ندارد که بسازد هیچ
 باین بچهره آرام و زنده ای تمام **سپه حکایت** یکی را از
 دوستان کعظم اشاع سخن گفتن به غایت آن غنی بسیار است
 در غالب اوقات که در سخن نیک و بد اشفاق افتد و دیده
 دشمنان خبر بدی نیاید گفت دشمنم آن که زیند غریب
 و اخو العداوت لایم بصالح الا و یلزم کذاب اثر
 منیر چشم عداوت بزرگتر است کلمت سعدی در چشم دشمنان خاست
 نور کیتی فروز چشمه موافق زشت باشد پیش دیده که
 حکایت باز کاستی را هزار دینار خسارت افتاد بر را
 کوش نباید که این سخن بگوید در میان نهی گفت ای پدر فرمان

تراست مگویم ولیکن جو اسم که مرا از فایده ان مطلع کرده است
 که مصلحت در زمان داشتن صحت گفت از برای اکه تا در
 پریشانی زسد که نقصان مال و دیگر ثبات دشمن و مسایه
 که انده خویش با دشمنان که لاجول کونید شادی کن
 که است جوانی خردمند از سن فضایل خط و افرو داشت و طبع
 ما فرزند اکه در محافل دانشمندان شستی زبان بستی باری پیش
 کشت ای پیر تو نیز حرفی بگو کشت ترسم از آنچه ندانم و شرمساری برم
 شنیدی که صوفی میگوید زیر بغلین خویش پنجه چند
 استیش گرفت پیر نسکی که پانعل بر پستورم بند
 که است عالمی معتبر را با یکی از ملاحد لغهم الله مناظره است
 و بخت با او بر نمی آید سپر پندانت و برکت که کشش تو با
 چندین فصل و ادب که داری پانی نیی بخت بر نیاید می گفت

علم من تان است و حدیث پنجم علی الصلوة و السلام
 و سخن شایخ و او به اینها معتقد نیست و نمی شنود و مرا شنید
 که فرایه بپ کارایه مطلع هر کس که بقرآن و غیره زور
 ان جوابش بود اید که جوابش ^{است} جالبینوس المپی را
 وید که دست در کرپان دانشمندی زده و چهره می کرد
 کشت اگر این و انا بودی کاروی بدیچا ز سیدی شد
 دو عالم را نباشد کین و سکا ^{است} بدانا می ستیزد با سبکبار
 اگر نادان بوشت سخت کوی ^{است} خردمندش نرپه دل بوی
 دو صاحب دل نکند از دمو ^{است} هم ایدون سپر کشت و آرم
 و کر بر مرد جانب جاها نند ^{است} اگر ز بخیر باشد بکلمانند
 یکی رازش خوی و او شمام ^{است} تحمل کرد و گفت ای خوب فرجام
 بترانم که خواهی گفتن آن ^{است} که دانم عیب من چو من نه آن

سجاول ابل در فصاحت بی نظیر بنام او اند بکلمه
بر سر جمع سایه سخن کشته مکر ز کردی اگر همان افتادی بعبادت
دیگر بکشتی و از جمله آردان حضرت ملوک پیکر اینست پیت
سخن کرد چه دل بند و شیرین پند او از تصدیق و تحسین بود
چو بیکار گفستی مگو باز پس که حلاو چو بیکار خور زنده پس
حکایت کی از حکما شنیدم که می گویند که هر کس که بجهل
خویش اقرار کرد دست مکر او پس که چون دیگری در سخن باشد همچنان
تمام نکند آفا کند سخن را پیرست ای خردمند و بن
میاور سخن در میان سخن خداوند تدبیر و فوسک و روش
بگوید سخن تا به پند خویش حکایت شی چند از بندگان سلطان
محمود گفتند من مینوی را که سلطان امروز ترا چه گفت
فلان مصلحت گفت بر شاهم پوشیده نباشد که شد و پست و

ملکی آنچه با تو گوید به امثال مار و اندازد و گفت با عتقاد که
و اند که باز گویم پس چرا پند می شنید نه سخن که برای یکدیگر اهل شایسته
بشاه سپهر خویش را شاید باست بهر پاسه خویش بازی مکن
چو گوید ملک با تو پنهان سخن حکایت کی از شعر پیش امیر دزدان
رفت در قلب رستان و شناسی گفت فرمود تا با جامه او بر کنند
و از ده بدر کردند مسکین بر بستر بهر مایه رفت و سکان
در قفای او افتاده خاست تا نسکی بر دارد و سکا زافع
کنند بخت بد و عاجز شد و گفت این چه حرام زاده مردمانند
سک را کشاده اند و بخت را بسته اند امیر از غنای خود بدید
نکند یک گفت از من چیزی بخواه گفت جامه خود می خواهم
امیدوار بودم که بیکسان مرا بخت تو امید نیست بدستان
سالار دزدان از رحمت او بفرمود تا با جامه اش بازی داند

و بقاء پستین بره مزید کرد و در پی پذیرد اشک ثابت
بمنجی بخانه بود و در آمد مردی بپایان دیدن بازن شسته بهم انگار
کرده و شام داد و سقط گفت و فشه و آشوب رجاست ضا
ولی بر آن واقف شگفت **مطلع** تو براج فلک چه دانی صیت
چون بدانی که در پیرایت کیت **حنا** خطیبی کریم
خود را خوش آوازند اشتی و فریاد پیوده داشتی گفته چنان
غریب الپن در پرده الحان اوشت یا آینه ان اکر الا صوت
لصوت الحیر در شان او تار و زری بکے از طبای ان اعلیم
بالکه حد اوته با او داشت پر پیش او آمده بود و گوش
دیده گفت چنان در خواب دیده ام که ترا آوازی خوش
بودی و مردمان از نفس تو در راحت بودند خطیب **امیر**
پندیشید و گفت این مبارک نو است که مرا عیب

واقف گردانیدی معلوم شد که آوازی ناخوش دارم و دم
از نفسم در رنجند تو به کردم که ازین خطبه بخانم مگر بهشتکی
از صحبت دوستان برنجم **کاخلاق** دم حسن نمایند
همین هنر و کمال منید **خارم کل** و یا پسین نمایند
سکود شمن شوخ چشم ناپاک **تا عین** مرا بمن نمایند
کایت یکی در مسجد بنجار تطوع با یک نمازگشتی که مستمعان
از ان نصرت کردند می صاحب مسجد امیری عادل بود و کونا
که دل آرزو شو گفت ای جوانمرد این مسجد را نمودن قدیم
که هر یک پنج دنیا رسید اویم ترا ده دنیا رسید **سیم** تا جای دیگر
روی و برین اتفاق کردند بعد از مدتی پیش امیر آمد گفت
ای خداوند بر من حیف کردی که بده دنیا را از این بقعه به کرد
که در بقعه گرفتارم میت دنیا رمی به و منند و قبول نمی کنم

امیر بخندید و گفت ریتها که نستانی که بر چاه دنیا رفته شوند که بدستند
 از انجات روانه سازد **مسلم** پیشه پس نخواست زوخی خارا کل
 چنانکه با ملک درشت و نخواست **مسلم** است در عقد مع و شرای خانه
 متر و بودم جویدی مرا گفت آخر من که خدای این محترم خاک من
 وصف این خانه دانم دیگر که معلوم کرده باشد بخیر که هیچ عیب ندانم
 گفتم بخیر این که تو میسایه او **پیش** خانه را که چون تو میسایه است
 ده درم سیم کم عیار ارز **لیکن** امیدوار باید بود
 که پس از مرگ تو سوار ارز **مسلم** بت ناخوش او آری سبک
 بلند قرآن میخواند صاحب **لی** برو که زکر و گفت ترا چند درم
 مشاهده است گشت میچ گفت چریه خوانی گفت که از سبزه بخوانم
 گشت از بحر هند انخوان **کر** تو که آن دین نطخ خوانی
 پیری رفته مسلمان **پیش**

حسن بمندی را گفت سلطان محمود چندین بنده صاحب جمال
 دارد که هر یک بدیع جهانی اند وزیر بتانی چگونه افتاد
 با هیچ که ام از ایشان میلی و محبتی ندارد و چنانکه با ایاز **اورا** که
 زیادتی چینی نیست گفت چه بدل فرو آید در دیده کونامید **مسلم**
 هر که سلطان مرید او باشد **کر** همه بکند نکو باشد
 و آنکه را پادشاه پند ارز **ککش** از خیل خانه نواز
 کسی بدیده اسکارا اگر نگاه کند **شان** صورت یوسف و زبانه
 سحر کچشم ارادت که کچنه در **فرو** شیت نای چشم کروپی
مسلم گویند خواجه را بنده مادر الحسن بود ماوی سپل موت
 و دیات نظری داشتی مایکی از دستان گفت در ریخ اگر این بنده
 با حسن و دیاشی که دارد زبان زبان **در** این و پی ادبی نه داشتی
 گفت ای خداوند چون **وستی** می افرا کردی دیگر تو قیامت

مدار که چون عاشق و معشوقی میان مالک و مملوک بجزا است
 خواجه بایده پزی رخسار چون در اید سیاه و سفید
 بیغیب کر خواجه حکم کند وین کشد باز باز چون بنده
 کجاست پارسا پس را دیدم بخت شهنشاه که قمار نه طاقت صبر
 یار ای گفتار از من از پرده پروان افتاد چند آنکه ملائمت دید
 و غامت کشیدی ترک کردی کشتی شکر کو تیرم زدانت دست
 وز خود بزنی به تیغ و تیرم غیر از تو ملا و ملجاس نیست
 هم در تو کریم ار کریم باری ملاست شکر دم و کفتم
 که عقل نصیحت را چه شد که نفس خست تو غالب از مایه دور بکرت
 فروشد و پیر راورد گفت شعر هر یک سلطان عشق اندامند
 قوت بازوی تقوی را محصل پاک دامن چون زید چاره
 کا و فتاده تا کرپان در ملکی را دل از دست شود

ترک جان گفت و مطلع نظرش خط زماک بود و در ورطه
 بملک زلفه که مصورش می که بکام اید یا مرغی که بدام اید مسام
 چو در چشم شاه نماید زرت و زرو مال بکیان نماید برت
 یاران نصیحت گفتند این خیال محال از سپهر بر کن خطی هم بد
 سودا که توفاری اسیرند و پای در زنجیر بناید و گفت قطعه
 دوستان کو نصیحت مکنید که مرا توبه برارادت اوست
 جنگ جویان بزور پنجه و گفت دشمنان را کشند و خوبان است
 شرط نودت نباشد کفتم باندیشه جانان دل از جان بر گرفتن شعر
 آنکه در عین خوشن بایست عشق بازی دروغ زن بایست
 سر نشاید بدوست ره برک شرط یار است در طلب مرد
 کردست و پاک استیش کرم و زنیروم بر استانش میرم
 متعلقا شکر در نظر در کار او داشتند پندش و اندیشه شکر نهاد و می کرد پست

وروا که طیب صبر منیر یابد وین نفس حریص شکر می یابد
 ان شنیدی که شاه می هفت باول از دست داوود میگفت
 ما ترا قدر خوشترن باش پیش چشمش چه قدر من باشد
 آورده اند که ان شاه زاده که مطمح نظر او بود خبر کرد که چون
 بر پیر این سیدان هر روز مداومت میکند خوش طبع و شیرین
 و سخنهای لطیف و کلماتی مدیح می گوید چنین معلوم میشود که دل
 او آشفته است و در پیر شوری و در جگر سوزی دارد و پیر دانست
 دل او سوخته است و این که دیلا انگیخته او مرکب نار کباب
 او را نه عاشق خون دید که شاه نزدیک او غم آمدن را بگریست گوش
 اکس که مرا بگفت باز آه پیش ما که دلش سوخت برکش خوش
 چنانکه ملا طفت کرد و پیر سیدش که از کج پای و چپ نامی و صفت
 دانی و قهر بموت چنان غیث بود که محب ان نفس دشت بگفتن سید پست

اگر خود صفت سبع از بر تو آید چه آشفته الف از پی نه آید
 ملک زاده که گفت از روی ملائمت که چرا با من سخن بگوئی که من هم
 درویشانم بلکه حلقه بگویش ایشان سپهر راورد و بگفت
 عجبت با وجودت که وجود من نماند تو بگفتن اندر آبی و مرا سخن نماند
 این بگفت و نعره زد و جان بحق تسلیم کرد و کایت کی استعلا
 کمال بهتی بود و معلوم از اینجا که با حسن شیره او سپید داشت زحری
 که با دیگر مستعملان که می رحق او رواند آشتی وقتی که او را
 خلوت در یافتی گفتی نه از اینجا تو مستعظم ای هشی رو
 که یاد خوشیستم در ضمیر می آید نه زویدنت شوانم که دیده بر بندم
 و راز مت بله منم که پیر می آید نه باری پیر گفت اینجا که در
 آداب رسم نظرداری در آداب نفسم نیر مامل فرما بے تا
 تبدیل ان سیه کنم گفت ای پیر این سخن از دیکری پرس که ان

مراتبست جز هنرمی نهم چشم بد اندیش که بر کنده با
عجب نماید مندرش در نظر و در منبری داری مفتاد چپ
دوست نه چند پیران یک سزد کایت شنی یاد دارم که یاری غریز
از در و راه چنان خود از جا رستم که چراغ به استین کشه شد
سکوت آمد از ختم که این دولت اگر بجا نبشت عتاب آغاز کرد که مرا
بیدی چراغ را بکشتی بچ معنی گفتم گمان بروم که اقباب بر آمد و
دو بتم به خاطر رسید پست چون کرانی به پیش شمع آید
خیزش اندر میان جمع کیش و شکر خنده ایت شیرین لب
استینش بگیرد شمع کیش کی از دوستان که زما
ندید بودم گفتم کجا بودی که مشتاق بودم که مشک به بک ملولی
دیرامی انی کار پست نه زودت به سیم دامن زارت
مشتوقه که در دیر پسندد آخر کم از آن که سیر میند

یک نفس که برایت یار عبا بسی نماند که غیرت وجود من شد
بخنده گفت که من شمع جمع ای سجد مرا از آن که پروانه خوشین کشد
دانشمندی را دیدم به محبت مستلا شده و رازش از
بر ملا افتاده جو فرادوان بر روی و تحمل سپکران کردی بای
بطا شمس گفتم دانم که تراد رودت این منظور عظمی و بنای
برزلی نیست با وجود چنین معنی لایق قدر علمای نماند خود را
کرد ایندن و جو رسیده ادبان برون گفت ای یار غریز دست عتاب
و امن زور کارم بدار که بارها درین مصلحت که تو پنی اندیشه کردم
جفا می او سهل تر می آید که صبر از دیدن او و حکم که نیکه دل بر
نهادن آساست که چشم از مشاهده بر گرفتار پست
سکر کنی او بسزنا ید بره که جفا می کند بیاید بر
سکر به لطفم نه خود خواند و به قهرم راند او اند

در غنجان جوانی چنانکه دانی وافتد با شاه
پیر و قد کلرخ پیری داشتیم حکیم آنکه خلق داشت مطمع
آنکه نبات عارضش آب حیات میخورد در سرش که کند نبات میخورد
اشفاقا بخلاف طبع از وی حرکتی بدیدم که از این پس ندیدم
و امن از وی در کشیدم و مهر بر جیدم و گفتم
بر و هر چه می بایدت پیش گیر تا پیرمانداری پس خویش که
شیدمش که میرفت و می گفت پس شب پره که وصل آفتاب نخواهد
قیمت بازار آفتاب نگاه این بگفت و سفر کرد و پریست
او در من اثر کرد گفتم بازای و مرا بکش که مشت مرد
خوشت که پس از تو رسد گانی کردن اما بشکر نعمت باری غایب
پس از مدتی باز آمد خلق و او و دی متغیر شده و جمال بود
بزیان آمده و بر سپر زندان چون کردنی شسته و رونق

باز از شناسگسته و متوقع که در کنارش گیرم کنار گرفته گفتم میت
مازه بسیار اوقات زرد شد و یک منه کاشن پادشاه
چند خرامی و تکبیر میکنی دولت پاریست تصور کن
پیش کی که رو که خیزد ارتقا نماز برو کن که طلبکار است
سبزه در باغ کشته اند شست و اندام پس که این سخن گوید
کردت بجان دشتی میخوردش بکند اشتهای باقیات که بر آید
که بیت یکی را پس پند از شعر قانع بعد از که پیر چون لطیف
و خوب و نازک اندام است در شتی کند و سختی گوید و چون سخت
زشت و درشت شد چنانکه نباید ملطف کند و دوستی نماید
امردا که که خوب و شیرین تلخ گفت از درشت خوی بود
چون بریش آمد و بلشت شد مردم آمیز و مهر جوی بود
کامین طوطی را بازار غ در قفس کردند از قفس شاه سپید نمود

همی گشت این طاعت مکررست و نیات ممنوع و منظر معلوم شایان موزون
علی الصباح بروی تو سر که بر خیزد صبح روز سلامت برو مسایا
بد اختری چو تو در حجت تو بایستی و لی چنین که تو پی در جهان کجا با
عجب اکه زانغ از محب اورت طوطی کبان آمده بود و ملول شد
و لاجل کفایت آن که در شکرستی نمی مالید و پشتهای شایان
کمید که می مالید و می گشت این چو نخت کمونت و طالع و اگر کون و ایام بود
لایق قدر من استی که باز انی در دیوار باغی رقصی و گشتی و باغ
پار سار ابرس انجیر در حدت که بود هم طوطی زندان
تا چه که کرده بودم که روز کارم بقوت این سلک صحبت چنین
خود را می باغبانفت در ای چنین بد و بلا مبتلا گردانیده است
کس نیاید بسپای دیوار که بران صورت نکار کند
سر ترا در شبت باشد جای مردمان روز خستیار کند

این ضرب المثل بدان آوردم تا بدانی که صد چند آن که وانا
را از نادان نفدت نادانرا از نادان و شست
ز راهی در مساع زندان بود و زان میان گشت شاهی
که ملولی ز مادرش منتهین شد که تو هم در دهان تالنج
جمعی چو کل و لا کبسم پسته تو نیزم خسک در میاشان
چون باد میخالف و چو پیر ما چون نشسته و چون بخت
سکایت رفیق و اشتم که سالها با هم سفر کرده بودیم و
خزده و پیکران حقوق صحبت ثابت شده آخر بسبب اندک
آزار خاطر من رواداشت و دوستی ما پری شد و تا این
دلبستگی از هر دو طرف بود حکم اکه شنیده ام و پیش
سخنان من در مجمع میخواندند که کار من چو در آید بخت
مک زیاد کند بر جرات ریا چو بودی از پیر لعلش ستم

چو استین گریبان دست محبوبان
تو طایفه دوستان زلف
این سخن بلکه بر حسن سیرت خویش آفرین کرده بودند و او
در آن جمله مبالغه کرده بود و بر فوت صحبت قدیم
خورده و بخطای خویش اعتراف کرده معلوم کردم که از
طرف او هم رغبت مستاین فرستادم و صلح کردم شعر
نماراد مسیان غمد و وفا
چو جفا کردی و بچندی نمودی
چکار از جهان دل در گویم
چه دانستم که برگردی برو
منورت گریه صحت باز
کز آن محبوب تر باشی که بودی
سایت یکی رازن صاحب جمال در گذشت مادر زن فرستاد
بعلت کاوین در خانه ممکن بماند مرد اما در محب اورت
بجان بچندی و حکم مذاق از محاورت او چاره بستی طایفه
از دوستان پرسیدن اندیشه که کشش چگونه در فراق

یار عزیز گفت ما دیدن زن بر من شو از پی لیدی که دیدن زن است
کلن تیاراج زفت و خار بنام کنج برداشته و مار بنام
دید به تمارک پستان دید خوشتر از روی دشمنان دید
و احیست از هزار دوست بهتر تا کی دشمنت نباید دید
کایت یاد دارم که در ایام جوانی در کوچه گذردم
و نظر براه روی در نموزی که خروش دمان بگوشانیدی
و هموش مغراپش خوانش سوزانیدی از ضعف بشریت
تا با افتاب نیاوردم التجا بسایه دیواری بر دم مترقب که
حرمت از من بیرون آپی فروشانند که نمی طلعت دلیر
خانه روشایی بتافت جای که زبان فصاحت از پند
صباح او عاجز شدی چنانکه در شب تاریک صبح برآید یا
آب حیات از طلعت بدراید قدحی برق آب در دست

در آن رخت و بکلاب بر آن خسته زانم بکلاب مطب کرده بود
از کل روی خود در آن چکانده نیی بجمله شراب از دست بکار
بر گرفتیم و بخوردم و عمر عزیز از سپهر گرفتیم دست
ختم آن فحشه طالع را که چشم بر چپین روی قد سر مباد
ست می پدید کردیم شب است ساسی روز محشر مباد
۱۰۰ بیت سالی محمد شاه خوارزم رحمة الله علیه را با خطا
بجت مصلحتی صلح افتاد بجامع کاشغر در آمدم سپری را دیدم بخوبی
در رعایت اعتدال و نهایت جمال که در امثال او گویند خود
معلمت بد شو چه و لیری است جفا و ماز و عتاب و شکری است
من آدمی پنهان و خوی و قد و رو ندیده ام مگر این شو و از پیری است
مقدّم خود خوشی در دست داشت و میخواند که ضرب زید
عمر اکشتم ای پسر خوارزم شاه و خطا صلح کردند و زید و عمر را

چنان باقیست بخندید و مولد م پرسید که شمع خاک شیر گرفت
از خندان بعدی چه مادی داری پستی مناسب زید و عمر و پسر
بخواندم کشتی به اندیشه فرو رفت و کشت غالب شمارا و درین
زبان فارسی است اگر بگوییم بفهم مبتدی نزدیکتر باشد شمع
طبع ترا تا مو پس بگو کرد صورت صبر از دل فامو کرد
ای دل عاشق بدام تو صید مایه مغشول و تو با عمر و زید
بامدادان که عزم سفر کردم کپس ارکار و انش گفت بود
که فلان بعدیت دوان آمد و مطلق و تاسف جور و ک
مدت چرا نکشتی تا من شکر قدم بزرگاز میان بختی
با وجودت زمین آوار نیاید منم گفت چه شود که درین بقعه چند
روزی پاسی و بر آسایش از حد رسیدیم گفتیم شوانم کجاکم است
بزرگ که دیدم اندر کوسه شاعت کرده از دنیا باز عار

چرا گفتم بجهت از دنیا که باری از دل خود برکشاید
بگفت اینجا پری رویان نغز چو گل بسیار شد پلان طغری
بگفتم این بوشه چند پروروی کید کردیم و ادع کردیم
بوسه دادن بروی یار چه بود هم در آن لحظه که روشن بدو
سپید کوی و ادع یاران کرد روی ازین نیمه پندخ و زان
تو خرقه پوشی در کاروان حجاز همراه ما بود چه
از راه عرب مرا و راصد و نیار بخشید و زوان بر کاروان
و جلد مان بردند بار کافران که یوزاری کردند و فریاد پیاده نمودند و طاع
کر تصرع کین و کفر یاد داد و روز باز پرس نخواهد داد
گفتم مگر این معلوم ترا و نیزه کشت پیله برود و لیکن مرا
بان الهی چنان نبود که بوق مصارق خسته دل باشم
نباید بتن اندر خیر کس دل که دل داشتن کارت شکل

گفتم موافق حال منت ای کفستی که مراد عهد جو پانی نط
بود و صدق مودت تا بجای پی که قبل چشم جمال او بود
و سود و سپر مایه عمر وصال او پست مگر ملائکه بر آسمان و کز بهر
بکس صورت او در زمین نخواهد بود بدو پستی که خزانست بعد از تو
که هیچ نطفه جز او آدمی نخواهد بود تا ناکهان پای وجودش بکل اطل
رفت و دو و فراق از دو دمانش برآمد روزی بر سپهر خاکش
مجاورت کردم و از جمله ایسات که می گفتم که این بود پست
سکاش کاز روز که در پای تو سد خار ^{اطل} دست سیتی بزی تیغ ملاکم بر
تا درین روز جهان مقبوض شدی هم این بنم بر سپهر خاک تو که خام بر
اسکه قرارش نکرشی و جواب تا ماکل و نرسن نشانندی تخت
سکر دشمن سیتی کل رویش تخت خاربتان بر سپهر روشن است
بعد از مفارقت او غم کردم و نیت خرم که بقت از

ز کلاهین فروش مو پس از نور دم و گردن بکالت کردم
 و در شرف چوین و سیم ازین ^{و جیل} بیکر امروز از فراق یاری محرم چوین
 بود در میانیک بودی که بودی ^{موج} صحبت کل خوشی بدی که نشی شوی خا
 بیت یکی از ملک غریب حدیث لیلی و محبتون و شوی حال
 او گفتند که با کمال فضل و بلاغت پس در پایان نهاده است
 ز نام عقل از دست داده بفرموده تا حاضر آوردند شرف چوین بدید ملک
 کردن گرفت که در شرف انسان چه خلل دیدی که غوی حیوان
 سر کشی و ترک عشرت مردم می گفتم ^{بکاش} آنان که عیب گفتند
 رویت ای دلستان دیدی ^{تا} تا بخیلای ترنج در نظرت
 پی خبر پستخا بریند ^{تا} تا حقیقت معنی بر صورت دعوی
 کواه ام ملک را در اول آمد که جمال لیلی مطلق کند بفرموده تا ویرا
 طلب کردن و در احیا عیب بگردیدند و بدست آوردند و پیش ملک

در صحن پیرا چه بداشتند ملک در میان است او نظر کرد و شغنی سیه
 عام باریک اندام دید و ز نظرش قشع آمد بکلمه که کمترین خدام
 حرم بکمال از و پیشتر بودند و زینت پیش مجنون بفرات در
 یافت گفت ای ملک از در کج چشم مجنون جمال لیلی را
 شاه به باید کردن تا پیش شاه ^{او} او را بر تو تکیه کند شر
 تر از در در من رحمت نیاید ^{تا} رفیق من کی هم در دبا
 که با او تکیه میگویم شب و روز ^{تا} دو نیمم را بسم خوشتر بود
 تن در پستانرا نباشد در دریش ^{تا} خبر به دردی بگوید در درویش
 گفتن از زبوری حاصل بود ^{تا} پاکلی در عمر خود ناخونده شیش
 تا ترا در دی نباشد همچو ^{تا} حال ما باشد ترا افسانه پیش
 سوز من با دیگری نسبت کن ^{تا} از ملک بدست و من بر غصه شیش
 حکایت قاضی ممد از احکایت کنند که با نعلن پیری پیر شیش

بود و نعل دلش در آتش روزگاری در طلبش تلافی و پویان تر صد و
 جویان و بر حسب واقع کویان ^{در چشم من} ^{ان پیکر} ^{پرو بلند}
 بر بود و طم ز دست و در پنا آمد ^{این دیه شوخ} ^{پسر دل} ^{کند}
 خواهی که یکس از ندی دیده ^{شیدم} ^{که در کزنی} ^{شیر قاضی}
 باز آمد و بر نیجه از آن معاند سمعش رسیده بود زاید الوصف رنجه
 و شام داد و سقط کفش و سبک برداشت و پیچ از پیر پته
 فرو گذاشت قاضی پیکر که هم عیان او بود گفت ^{پیر}
 ان شاه می دشمن گرفت من ^{ان عقده} ^{برای پوی} ^{شیر شمش}
 از دست تو شد بران خرد ^{ان شکر} ^{که ز دست} ^{و شیان} ^{بان خرد}
 تا ما که از وقاحت او بوی ساحت می آید که پاوشان سخن
 را بسلامت گویند و باشد که در زمان صلح بنید ^{شیر}
 اسکو ز نو آورده درش طعم بود ^{روزی} ^{و صبر} ^{که شیر}

این بحث و بسند قضا با زاده و پشته چند از بررگان عدول که در
 مجلس حکم او بودند می زمین خدمت یوسف ^{ند که} ^{باجان} ^{نمی}
 بگویم اگر چه ترک ادبست و بزرگان ^{انما} ^{گفت} ^{ان} ^{مطاع}
 نه در سخن بحث کردن روتا ^{خطا} ^{بر بزرگان} ^{که حق} ^{خطاست}
 اما حکم که سوابق نعمت خداوندی که ملازم روزگار رسد گاست
 چون مصلحتی بیند و اعلام کنند نوعی از خیانت باشد طریقی
 انت که پیرامون صحبت این پسر کردی و طمع نیکی نباشد
 ولع در نوردی که مضرب قضا پایکاسی ^{نیست} ^{است} ^{با کجاست}
 شفیق منسوب نشوی و حریف اینست که دیدی و حدیث این شنیدی ^{ست}
 کچی کرده پی آب روپی ^{چشم} ^{دارد} ^{از آب} ^{روی} ^{کچی}
 بسا نام نیکوی چن سال ^{که یک} ^{نام} ^{رشتش} ^{کند} ^{پایمال}
 قاضی را نصیحت یاران کیدل خوشش آمد و پسند افتاد و بر سن

راسی و ثبات و فای اشیان آفرین خواند و گفت نظر غریبان در
 مصلحت حال من عین صواب است و شد پی جواب و لیکن شعر
 ملامت کن مرا چندانکه خواهی که شوان شستن از زکی سیاه
 زیاده تو غافل شوان گرد چشم پیر کوفت مادم توانم که به تخم
 این بخت و کما ز آنجس کار او بر آن بخت و نعمت پیکران
 بر بخت و گفت اندر که راز در تر از دست زور در بازو
 و اگر بروی دست رس ندارد و دنیا هیچکس ندارد
 سرگزید پس فرود آرد در تر از روی آسین و شست
 ز کد کار مردمان چون زوز و طاس غبار بر آرد
 شپش نیل و بملوئی میسر است و هم در آن شب شخت و زبانه
 مد شب شراب در پیر و شاه و بر از تخم خفتی و کشتی
 و شب مکر بوقت نیمه اند این خبر و عشاق بن مکر همنه از کبار

یکدم که چشم قشع بخواست نهیاد پیدار باش تا زود عمر خوس
 نه نشوئی رسیده آینه باک صبح یا از در سپیدی تا یک غریب
 لب بر لبی خوشم خوس ایکن برداشتن بگفتن بهود خوس
 قاضی درین حالت بود که یکی از متعلقان در آمد و گفت چه نشینی
 خیز و تاپای واری بگریز که مسودان بر تو دفع کرده اند بلکه حق
 سکه آشتی است که منور اند کست به آب تدبیر و شایم نیاید
 کیر و عالی فراگیر قاضی تبسم درو نظر کرده گفت پست
 پنجه در صید برده تبسم را چه تفاوت کند که سنگ آید
 روی بروی دست کن بکند تا عهد و پست دست میخساید
 ملک را هم در آن شب آگاسی داد که در ملک تو چنین خبر
 حادث شده است چه فرماید ملک کفاسی او را از جمله فضلای
 عصر و یکا زده میب انم باشد که معاذان در حق میب بعضی

کرده اید این سخن سبب قبول من در نیاید مگر آنکه معاینه کرد و حکما گفت اندک سلسله
بشدی سبک دست برون به تیغ **۵** بدندان پشت دست دمی در تیغ
شدیم محرکایان باشد چه از احسان باین قاضی فرائد شمع را
ایستاده و شاهنشسته و قاضی در خواب پستی نجر از ملک پستی
لطیفش گفت که پیدارشوای نجر حسنه که آفتاب برآمد قاضی در پناه
که حال صحت گفت اگر کدام جانب گفت از قبل شده گفت که
الحمد که هنوز در توبه باریست **۶** است این دو بنیزم بر گناه بکنجند
نجات ما فرجام عقل نام **۷** اگر گرفت رم کمی تسو بسم
ورسخت غنچه بتر کاشام **۸** ملک گفت توبه درین حال که کباب
نویس اطلاع یافتی سودنی کند **۹** چه سود از دزدی آنکه توبه بکردن
سرسو آنی کند انداخت بر کاخ **۱۰** ترا با وجود چنین مشکری که
ظاهر شده سپیل خلاص صورت نه بد و موکلان غدا باری

قاضی گفت مراد خدایت سلطان کنجین باقیست گفت **۱۱** **۱۲**
بهستین ملاکی که بر من افتاد **۱۳** طمع مدار که از داشت بدارم
اگر خلاص محالست ازین کج که مرا **۱۴** بدان کرم که تو داری امیدواری
ملک گفت لطیف بدیع آوردی و گفت غریب کشتی و اما محالست که
فضل و بلاغت ترا از چنگ عقوبت من رها پی **۱۵** و مصلحت
ان می بینم که ترا از قلعه بریر اندازم ما دیگران عبرت گیر
گفت ای خداوند روی زمین پرورده نعمت این خاندانم و این
مکنه نه شام من کرده ام بفرما تا دیگری بریر اندازد تا من عبرت گیرم
خنده **۱۶** و بفرما خطای او در گذشت و متعلق از گفت **۱۷** **۱۸**
که حال عیب خوش بود **۱۹** طعن بر عیب دیگران برند **۲۰** **۲۱**
جوانی پاکباز پاک رو بود **۲۲** که با پاکباز رو سپه در کرو بود
چنین خندانم که در درمای **۲۳** **۲۴** بگرداپی درافت و ندب **۲۵**

چو ملاح اندیش تا دست گیرد بباد آکا مذران حالت میرد
 همی گفت از نیان موج و شوی مرا بگذارد دست یار من گیر
 در آن گفتن جهان ربوی برآ شنیدندش که جان میداد و می گفت
 حدیث عشق از آن بطلای پیر که درختی کند یاری و شمشیر
 چنین کردند یاران رسد کاشی رکارا افتاده بشند تا به آشی
 که سعدی راه و رسم عشق آری چنان دانند که در عبدا و تاپا
 دلارایی که اری دل درو بند اگر چشم از همه عالم فرو بند
 غلام عشق شوک اندیشه نیست همه صاحب دل از آتش نیست
 اگر مجنون و سلیله زنده گشتی حدیث عشق ازین فقر تو شستی
 همیشه در این عالم با طایفه اندیش در جامع عشق بشوید و می گشتی
 در میان شما که مست که زبان فارسی اندازد اشارت بر کن

کعشم چه خبر است کشت پری صد و پنجاه ساله در نرغ است
 بزبان فارسی چندی میگوید و مارا مفهوم نمیکرد و اگر
 رنجه فرماست مزدیابی چون بالین او رسیدم به کشت
 و می چند کعشم برآرم بکام در نرغ که بگرفت راه نفس
 در نرغ که بر خوان الوان عمر و می چند خوردیم گفتند پس
 این سخن را معنی بفرمای با شامیان می کعشم تعجب می کردند
 در از و پنهان با مسف بر حیات کعشم حکایت کردیم قطعه
 ندیده که چه سختی رسد بجان کس که از دمانش بر می شنیدند آه
 قیاس کن که چه عاشق بود در آتش که از وجود و غریزش در رود جان
 کعشم این تصور مرکب از خیال خود بدگر کن و هم را بر طبیعت خود
 مستولی مکرده ان که مرض اگر چه طاییت اما دلالت کلی بر هلاک
 بکشد اگر فرما پی طبع را بخوانیم تا ترامع الجت که دیده را چنان

کرد و گفت **شهر است** بهم ز لطیف طرف چون خرق پند او فدا ^{نصف}
 خواب در بند نقش ایوانست خانه از پای بست ویرانست
 پیر مردی ز نزع می نالید پیر ز جنت دلش می نالید
 پیر مردی را حکایت کند که در شتر می لطیف خواسته بود
 و درون و پیر و نوحه بکل آراسته و با او بخت شسته و دیده
 و دل در بسته بند طهای خوب کشتی و شبهای دراز کشتی تابا
 که و شت نه پذیرد نیی الجله شپس یکت بخت بلندت یارب و که
 بصحت پیری پرورده جهان دیده کرم و پیر چشیده رسیدی که
 حق صحبت بداند و شرط و رسم مودت بجای آورد ^{محبان}
 و مشفق خوش طبع و شیر زبان تا تو انم دولت بدست آرم
 و ز پس از آیم نیا زارم و رچو طوطی شکر بود خوش
 جان شیرین فدای شت ^{نصف} گرفت رانده بدست جوا

معجب خیره رای سیره کار پس بک پیر درشت کوی که مردم ^{نصف}
 نزد مردم را پنی زنده و مرگ خط جاپی سپید و سر و زاری گیر
 و فاداری ما از اربیلان ششم که مردم ربیکه ویکر سپر اند
 خلاف پیران که بعقل و ادب زید کانی کند بمقتضای جبل و ^{نصف}
 ز خود بهتری جوئی و صفت شمس که با چون خوی کم یک روز کا
 گفت چند از ان نظم سخن بگویم که گمان بر دم که دلش قید من شد که ^{نصف}
 پیر و از دل در در و بر او دو گفت چندین سخن که تو کشتی در ترار
 عقل و زن ان نداید که شینه ام ارقا بله خویش که زن
 جوان خوروی را اگر تیریه در پهلوشیند که پیری ^{نصف}
 زن که بر مرد پی رضا بر نیزد بس فشه و جک از ان سر ^{نصف}
 پیری که ز جای خویش شواند خا ^{نصف} الا بعضا کیش عصا ^{نصف}
 امکان موافقت نیی الجله نبود بفارقت انجاسید چون ^{نصف}

براه عقد نکاح شد با جوانی شد خوی ترش روی بی دست
جنگ جوی جوهره جنایید و باری سبزه تعالی را شکرمی کرد
و می کشد الحاح که از ان عذاب الیم رسیدم و بنی نعت مقیم رسیدم شعر
باین منم جوهره شد خوبه **ما** بارت بکشم که خوبه و سپه
با تو مرا سختن اندر عذاب **ما** بکشدن با و گرمی در شبت
بونی سپاس از دشمن خو بر می **ما** خوشتراید که کل از دست شبت
در **ما** در یار بعلک همسان پری شدم که مال فراوان
داشت و فرزند خو بروی کایت می کرد که مرا در غم خویش بجز **این**
فرزند نبود و درختی درین **ما** می ست که زیارت کاست
مردم عبادت خویش انجام میدادند شبهای دراز در پای
ان درخت نالیده ام تا آن ای تعالی مرا این فرزند واداشتم
که پسر آستانه با رفیقان می کشد چه بودی که من اندر رفت را بدانی

که بجای است بر فتمی و دعا کرد می تا پدرم بر روی پدرشادی کنان
که پسرم عالم است و پسر طعنه زمان که پدرم فوت است **ما**
سالم با بر تو بگذرد که از **ما** بکشی سوای تربت پدرت
تو بجای پدر چه کردی **ما** تا همسان چشم داری از پیرت
ما بکایت و زنی بغر و زوجه این را نداده بودم و شب با نکاح
در پای می کردی و گفت پسر مردی لطیف از عقب کاروان **ما**
کشت نشینده که گفته اند و من نشستن بهتر که دویدن و پستن
ای که شاق منم پسر بشارت **ما** پند من کار بند و صبر آموز
است مازی دوکت رو بشارت **ما** شتر آهسته میرود شب و روز
ما بکایت جوانی مبت و بالاک و لطیف و خندان **ما** طلق
عشرت ما بود که در **ما** از هیچ کوی عنم نبود و لبش از خنده
فراهم نیامدی و در کاری بر آمد که اتفاق ملاقات یافت

بعد از آن ویش زنی خواسته و فرزندی آورده و پنج نشاط او بریده و کل مهر او پخته
 شده پس بدین چگونگی گفت تا که کان پا و روم و کر که دگر کردم شعر
 چون پرسیدی که کی است بدار : ایام جو ای نه بخوانان بگذار
 طرب نه جوان زیر مجوی که در نایه آب رفت به یومی
 ربع را چون سید وقت درو : نخراند چنانچه سبزه نه
 دور جوانی بش از دست من آه و در عین از من و لغز
 قوت پذیرد چنانچه شیر به رفت : نسیم اکون چنبری چو یوز
 پیر زنی سوی سیه کرده بود : کشتش ای مالک دیرین روز
 سوی تپس سیه کرده کیر : راست نخواستن این شپ تو
 و قی بجل جانی بانک بر ما و زردم : آل از رو
 بکشت نشست و گفت مگر خردی فاموش کردی که درستی می بیند
 چو دشت کشت نهاله بغز زانوش : چو دیش یک اکفن و سلق

کر از روز طفلیت یا آید : که چپاره بودی در اغوش من
 مکر دی درین روز بر من چن : چو تو شیر مردی و من پیرن
 حکایت : تو اکرمی خیل پسری رنجور بودنیک خوان گفتند
 مصلحت است که ختمی فت آن کنی یا که سفیدی قربان کنی
 گشتی بخود و رفت و لف مصحف بر سپهر بابت و میران جان
 در نیایا کردن طاعت نهان : کرش همراه بودی دست این
 دنیا به چه خود در کل نشا : و کر الحید خایه صد بخواند
 بیت پر مری را گفتند چرا زنی نیکی گفت من اگر چه
 اما بایره زمانم الفت نیست کشت جو ای نه بخوانه گفت او که
 جوانست بامن چه دوستی صورت بند و حکایت منظوم
 شنیده ام که دیرین روزها کن : خیال است به پیران پیر که گفت
 بخوات دختر که خبر کوئی نام : چو درج که سرش از چشم فرمان

چنانچه رسم عروسی به تمام باشد ولی بکمال اول عصای پخت
کمان کشید و بر هر هفت که توان ^{خفت} مکر سوزن فولاد جازه تسکفت
بدوستان بکمال آغاز کرد و بخت بخوا ^{بخت} که خان و خان من این سوخ دیده
میان سوزن جبک و فته جوان ^{بخت} که سر شنبه و قاضی کشید و بعدی گفت
پس از طواف و شربت گناه ^{بخت} تر اگر دست بلرزد که هر دو الی
کمی از علی پسر ی که درون آتش پیش یک از آتشندان
فرستاد که مرین را تر پستی کن مگر عاقل شود و رورکاری تسلیم و آتش
موش بود و ز پدش کس و ستاد که این عاقل نشود و مراد یو از کرد و آتش
چون بود اصل جوهری قابل ^{بخت} تربیت را در و اثر باشد
میچ صافیت من کوه اند کرد ^{بخت} آهنی را که بد که باشد
سک به ریاضی شکانه بشوی ^{بخت} که چو تر شد پس تر باشد
نرسیده که شش بکد بر نه ^{بخت} چون سایه هنوز خراب باشد

بخت در تالش و تالش ^{بخت} حکیمی پسر از پند
همیداد که جانان پسر آموزید که ملک و دولت دنیا عیبتما دار
شاید و سیم و زرد در محل فطرت یا زرد به یکبار بر و بخت
خواج بجز و اما شربش زاینده است و دولت پانده
اگر منمند از دولت بخت غم نباشد که سوز در پیش خود و
و منمند به جا که رو و قدر منید و بر صد شنید و پی منمندی
شمت پس از چاه تحمل کردن ^{بخت} خورده بنار و جو مردم بر
وقی افتاد فته در شام ^{بخت} مکر کس از گوشه فرار فتنه
روستار از دکان ^{بخت} بوزیری پادشاه رفتند
پادشاه از دکان با قص عقل ^{بخت} بکد پی بروتا رفتند
میراث پدر خواهی عقل ^{بخت} کین مال جهان خرج توان کرد و
کمی از فضل تعلیم ملک ^{بخت} را ده همیدادی و صر

پل مجاہدوی و جوہر پیاس کردی باری سپر از پست قیاس کایت
 پیش پذیرد و جامه را بر تن بدیرد پدر را دل بستم بر اید و اسکا
 کشت پیران رعیت را چند بن خوار و انداختی که فرزند مرا
 چیت کشت سبب اکبر سخن اندیشه باید گفت من و حرکت پذیرده
 کردن همه خلق را علی العموم و پادشاهان را علی الخصوص
 موجب اکبر بدست و زبان ایشان سرچرست شد و میراث به
 افواه گفت شود و قول و فعل ایشان از چندان اعتبار نباشد
 اگر صد جرم دارد مرد درویش رفیقانش بکے از صدند
 و اگر کینا پسند آید از سلطان ز اقلیمی باقلیمی رسانند
 پس واجب اند و در تہذیب اخلاق خداوند را و کال متباد پیشان
 کردن که در حق عوام سرکہ در خوردیش از یک کنند
 در بزرگی فلاح از بخت چوب تر اچھا کہ خواہی چ

نشود خشک خبر آتش است ملک را حسن بد پرفقیہ و فقر
 جواب او موافق را می صواب آمد خلعت و نعمت دادش
 پاکاہ وی از آنچه بود برتر کرد اندیشہ معلوم کتاب پیم
 در دیار مغرب برش روی و تلخ گفتار و بدخوی و مردم آزار
 کہ اطیع و نا پرہیزگار کہ عیش مسلمانان بدین اوتباہ شستی
 و خواندن قرآن دل مردم سیاه کردی جمع پیران باکیزہ
 و دختران دوشیزہ بدست بجای او گرفتار نہ رنیزہ خند
 و نہ یارای کشتار کہ عارض سیمین کی را طپانچہ زدوی کہ
 ساق بلورین و بکری را شکبختہ کردی القصہ شنیدم کہ طرہی
 خیانت نفس او معلوم کردند بزدند و برانند و مکتب اورا
 بصلی سپردند پاسا پی سلیم و نیک مردی حلیم کہ سخن بوقت
 ضرورت نکشتی و از ارکن زبانش زخمی کو و دکان را

استاد نخستین از پسر برفت و معلم دومین را اخلاق چنانکه
بود چون بدیدند و اغلب اوقات بیاز چاه فراموش آوردند
و لوح درست ناکرده بر سر یکدیگر شکستند و لوح
استاد و معلم چو بودی آزار دادند و فرسک بازند که دکان در بار
بعد از دو هفت ماه بدان مسجد گذردم معلم اولین دیدم بنوعی
و گوش کرده بودند و بجای خویش باز آورده بودند انصاف
برنجیدم و لا حول و لا قوه الا بالله که ایستاد معلم ملائکه دیگر را چهره دید
مردی جهان دیده گفت قیام پادشاهی پیر بکشت و او
لوح سینه من را کنایه داد بر سر لوح او نوشت
چو استاد به که معلم پیر کاهیت پارسا زاده نعمت
پیکران از رکعتان بدست افتاد فتنه و فتنه آغاز کرده
مبذلی پیش گرفت سینه ایملد نماند از سایر معاصی مسکری که

بمسکری که نخورد باری گفت شدامی فرزند و حل آب
روانت و عیش آسای کردی ان بعضی خرج فراوان
کنی باشد که داخل میدان دارد چو دولت نیت فرج آست ترکن
که می گویند ملاحان پسر و پسر اگر باران بگوشتان نبارد
بسیار دجله در خشک روی عقل و ادب پیش گیر و لعل
بکند اگر که چون نعمت پیری شود سختی بری و پشیمانی خوری
پس از لذات و نای و نوش این سخن نیاورد و در گوش و بر قول
من اعتراض بسیار کرد و گفت راحت عاجل بشویش
آجل منقض کرد و خلاف رای خود مندان است
خداوندان کام و نیک بختی چو آخرتی خورند از هم نجات
بروشادی کن ای یار و رفوز غم منم و اندیشه خور و امرو
فکینف مرا که در صدر مرو نشسته باشم و عقد فتوت بسته

و ذکر کرم و انعام در افواه خواص و عام افتاده است
سر که علم شد به حق و کرم بند نشاید که نبرد در دم
نام نکویی که برون شد بکوی در شوایی که به بندی بروی
دیدم که نصیحت نمی پذیرد و دم کرم من در آسن سپرد او
نمی کند ترک مناصفت کردم و روی از مصافحت گردانیده چنگ
کار بستم که گفته اند بلع ما علیک فان لم یقبلو ما علیک
کرچه دانی که نشنوند بکوی سرچه دانی ز نیک خوای و پند
زود باشد که خیره سپهری بدو پای او فتاده اند
دست بردست نیزه که دروغ نشنیدم حدیث و انشاید
تا پس از ندیده آنچه اندیشه من بود از کبت حاشی صورت
دیدم که پاره پاره بسم بر می دوخت و لقمه لقمه می افروخت
الم اضعف حالش بهم برآمد و دست ندیدم در چنان حال

دل ریش درویش کلامت خراشیدن و یک پاشیدن دل خود و کثمت شعر
حریف نغز در پایان پستی نپزید ز زور سکه پستی
درفت اندر بس از نشان زمستان با جرم بی برکت
حکایت پادشاه پسر را با و پی سپرد کشت این فرزند
پنهان از دیش کن که یکی از فرزندان خود مکراد و خردمند
او پستقبل شد سالی چند برویحه کرد بجای رسید پسران
در فضل و ملامت شسته شد و پسر پادشاه بحال خود ملک
و انشاید را طلب کرد و مواخذت و معاصات فرمود که و
خلاف کردی و وفا بجای نیاروی گفت برای خداوند
پوشیده نماند که تربیت یکسانست و لیکن طبایع مختلف
کرچه سیم و زرزسک اید چه در سیم سبکی نباشد زرو سیم
بر سر عالم می تابد بحسبیل جایی نماند که کذب جایی

حکایت کی را شنیدم از پیران مرپے بھی گفت مرید را کہ
پسر خدایکے تعلق خاطر آدمی زاد بروزیت اگر بروی
وہ بودی بمقام از جمیع ملایک مقرب بکشدستی تظہ
فراموش نکرد از دوران حال کہ بودی نطفہ مدفون بدوش
روانت داد عقل و طبع و ادراک جمال و نطق و رای و دانش و شوش
ہے ہشت مرکب کرد بر کف دہ بازویت مرتب کرد بر دوش
سکون نہ پاری ای بی چہرست کہ روزی خواہت کردن فراموش
حکایت اعراسی را دیدم کہ پسر را سیمے گفت یا بنی ایک
مَسْئُولُ یَوْمِ الْقِیَامَةِ مَاذَا اُکْتَسِبْتَ وَلَا یَقَالُ مِنْ اُکْتَسِبْتَ
یعنی در روز قیامت از تو خواهند پرسید عملت چہ میکند پرتکلیت
جائز کعب را سیمے بوسند ما اوزہ از کرم پلہ نامے شد
باغری نشیت روزی نہ لاجرم بچسان کرامی شد

حکایت در تصانیف حکما آورده اند کہ کرشم را ولاد
و محل اخراج معلوم نیست چنانکہ سائر سیوانز ایک
اشای مادر خود بچہ و سکشن در دوراہ صحرای کبیر گشتیم جز
چنین شاید بودن در حالت خردی مادر و مادر پسین معالہ
کنند لاجرم در بزرگی چہن مقبل است و محبوب
پسر را پر وصیت کرد ما کہ جو بخت یاد گیر این نہ
مرکہ با اصل خود وفا کنند شود دوست نہ دوستند
حکایت فقیر دانشمند حاملہ بود مدت حمل را آورد
در ویش در مد عمر پسر نہاوردہ بود گفت کہ اگر حق تعالی
مرا پسری بدہد جز این خرقہ کہ پوشیدہ ام بابتہ مرچست
ملک درویشانست و صرف راہ ایشان اٹھا قازن
درویش پسرے آورد شادمانی کرد و نہرہ میران شرط

نهاد و بعد وفا کرد پس از چهل سال بخدا ان درویش گشتم
اورا ندیدم از دو پستی عالیشان رسیدم گفت او بزدان سخن
درست گفتم بپست گفت نند پسرش خمر خورده است و
خون کس ریخته پدر را بعلت او سلسله در پایست و بندگان
برگردن گفتم این رنجت را بجات از حق تعالی خواهد قصه
زمان بار و آری مرد شیار **از** اگر وقت ولادت ما زنده
از این بستر بزرگ خروند **از** که فرزندان ما موار را
حکایت طفل بودم که بزرگ را پرسیدم از بلوغ گفت
در کتب مسطور است که پنهان شان دارد یکی مانده ساک
و دیگر اتمام و دیگر بر آمدن موی پیش اما در حقیقت یک
نشان دارد در بند رضای حق سبحانه و تعالی و تقدیر
از ان پشتر بودن که در بند رضای نفس خوشتن

بصورت آدمی شد قطره **از** که چل روزش قرار اندر گم
و کر چل سال را عقل و ادب **از** تحقیقش شاید آید می خواند
چو اندر وی و لطف و ادبیت **از** همین نقش مولا پس پند
منبر باید که صورت می تواند **از** برای او آنها پر از شکوف و ز
چو ایشان را نباشد عقل و احسان **از** چه فرق از آدمی تا شریف
بدست آوردن دنیا هست نیست **از** یکی را اگر توانی دل بدست آر
حکایت سالی را عیسی در میان پا دکان جزار افتاده
بود و را عیسی هم در ان سفر پیاده بود انصاف در سپرد
هم قشادیم و داد فوق و جدال دادیم کج او نشینی
دیدم که با عدیل خود می گفت البجب پا دکان جاز جاز
چون عرصه شطرنج بسر سپردند فرزین میشوند یعنی
از ان میشوند که بودند و پا دکان جاز عرصه با دیه بسر رفتند و شتر

از من کو بی حاجی مردم گرای را که پوستین خلق آرا میدرد
حاجی تو نیستی شرت از برای که چاره خار میخورد و بار سپرد
حکایت کی از بزرگان آید را پسری وفات یافت پرسیدند
که بر صند و قرص نویسم کف آیات کتاب مجید راعت و ستر
پیش از میت که بر پسن جایار و باشد نوشتن که زود شود
کرد و خلافت بر آن که زند اگر ضرورت چیزی می نویسد این است
و ده که مر که سبزه در تیان به بدید می خوش شدی دل من
بکنه زاید است تا بوقت بهای سبزه پیغمبر امید ار کل من
حکایت پارسا پیچری کی از خداوندان نعمت که ز کرد
که بنده است و پای است و اگر کرده و محسوبت سی که کشت
ای سپهر چون تو غلظت خدای غرور جل اسیر حکم کو کرد اند
و تراب روی فضیلت نموده شکر نعمت باری تعالی بجای آور

و چندین خا بر روی رواندار که فردا از تو به باشد و موجب شرمساریت است
بر بنده بگیر خشم بسیار ده جورش مکن و دشمن بسیار
اورا تو بدیده درم خریدی آخرت بقدرت آفریدی
این خشم و غرور و حکم تا چند است مت از تو بزرگتر خدای
ای خواجه ارسلان و اغوش فرمان ده خود مکن فراموش
حکایت مردی را چشم در خواست پیش سطراری رفت
که دو اکن سطرانچه در چشم چهار پا می کشید در چشم او کشید
گوشه داوری بداور بردند گفتند برو می سیج تاوانت
زیرا که اگر این مرد خرنودی پیش سطران ز رفتی مقصود ازین
سخن آنست که تا بدانی که سر که نا آرموده را کار بزرگتر از خود
خود بفرماید بعد از آن با یک تمامت سود ندارد و در نزد
خردمندان و سوتگشتان بخت را می منسوب شود و میت

نند و شمشاد روشن را : بفرمایید کارهای خطیر
 بوریابان اگر چه با قدرت : ببردش بکارگاه حریر
 حکایت : در خبرت از حضرت پیغمبر صلی الله علیه و سلم
 که بزرگترین حیرت و خسرانی روز قیامت آن بود که بنده
 صالح را بپشت برند و خوابه فاسق بدوزخ صدق رسول الله بیت
 بر غلامی که طوع خدمت است : چشم بچهره مران و طیش مکیه
 که قضیت بود بر زخم سار : بنده از او خوابه در زخم
 است ساسی از بلج باز و میانم اشاق سفرافت دور از
 حرمیان بر خط بود جوانی بدو برق همراه من شد سپر باز و مسلح شود
 و سل زور پیش رو که بده مردگان او را زه مکر دندی و زور او را
 پشت او بر زمین نهادندی اما چنانکه دانی شمع بود و سائیر
 نه جان دیده و سفر کرده و گرم و سپر چشیده و رعد کوس

جنگ بکوشش نرسیده و آواز میلاق و لا و ران نشنیده
 و برق شمشیر سواران ندیده : بقتاده در دست دشمن سپر
 ببردش بباریده باران : اشاق قاصد و این جوان
 هم روان شدیم مران و یوار قدیمش که پیش آمد
 بقوت باز و پیکندی و مرد زحمت عظیم که دیدی زبور
 سپر نچه از پنج بر کنده و سمواره شاهر کمان کشته پست
 پیل کوتاکف و نچه مردان : شیر کوتاکف و باز و دلی لهران
 مادرین گفت و شنید بودیم که دو سنده و از پس سکه
 سپر را آوردند و امسک جنگ کرده میل قتل مانمودند
 در کف یکی کلونی و در دست دیگری جوی جوان را
 کفتم چه پای پی نبماند : پیرانچه داری ز مردی زور
 که دشمن پای خود آمد بکوه : تیر و کمان از دست جوان

دیدم افتاده و لرزه بر آستان و اعضا افتاده مطلع
نیز که موی کافه پیر خوشن جای ^{روز} بر زحله زور آوران بدارد پای
چاره خزان ندیدم که رفت و سلاح و جامه را کردیم و جان غریز
بسلامت بدر سپا و دیدم میت بکارهای کران مرد کار دیده قر
که شیر شتره در آرد بر زخم کند جوان اگر چه توی حال و پلتن باشد
بجک دشمنش از موکل بکشد نوید ^{نبرد} پیش مصاف از نو و معلوت
چنانکه ساله شرع شست حکایت تو اگر زاده را دیدم بر
قبر پدر شسته و بادرویش که مناظره در پوسته که صندوف
پدر من سبکین است و کتابت زکین و فرش زخام است
وخت فیروزه بدان ساخته بکورد پرت چه ماند که خشتی
فراسم آورده و دوشی خاک بدو پاشیده و رویش سپر این
گفت تا پرت بر این سبکهای کران خنجره پدرم شست پیدا

خرکه کمتر هند بروی بار ^{در} دره اسوده ترکند رفت
مرد ویش که بار شرم فاقه کشید ^{بدر} مرد که سنا که سبکبار آید
و آنکه در دولت و نعمت و اسالی ^{مرد} نش زین بر یک نیت که شوار
بهمه حال اسیری که زبندی برود ^{بهر} از حال امیری که گرفتار آید
بزرگ ^{را} پریدم در معنی این حدیث اعدا عذوک
نصک التی بن چنینک گفت بکلم آنکه مران مرد که با وی احسان
کنی دوست کرد و مکر نفس که مرچند ^{را} پیش کنی مخالف زیاده کند
فرشته خوی شود آدمی بکم خورد ^و کر خور و چو بهایم نقد او چو جام
مراد مر که براری مطیع امر تو باشد ^{خلاف} نفس که فرمان چو یاف
بدال سندی در تو آگاه ^{در} و کی بر صورت درویشان ز بر
سیرت ایشان در محله دیدم شسته و شقی در پوسته
دفتر سکایت باز کرده و دم تو اگر آن آغاز کرده و سخن بجا

رسیده که در ویش را دست قدرت بسته است و تو اگر پایا
 ممت سبک پسته و نیکو کشته اند **ب** کریمانرا بدست اندر درمست
 خداوندان نعمت را کرم نیست **م** مرا که پرورده نعمت بر کرم
 این سخن ناپسند آمد گفتم ای دست تو اگر ان دخل درویشانند
 و ذخیره گوشه نشیان و مقصد زایران و کف مسافران
 و محمل بار کران از بهر راحت دکران دست شاول اکند
 بهمان برند که متعلقان وزیر دستان بخورند و مکارم
 ایشان به اراذل پیران و اقارب و حسیران رسیده است
 تو اگر از اوقفت و نذر و نهان **ب** زکوة و فطره و اعناق و بی و با
 تو کی بدولت ایشان چه کنی **ب** خزان و رکعت و انهم بعد پریشان
 اگر قدرت جودت و اگر قوت وجود و اگر حضور سجود ایشانرا
 جبهه معبر شود که مال منک و جامه پاک و عرض مصون و دل

فارغ و قوت طاعت و رلقه لطیف است و صحت عباد
 در کسوة لطیف پیدا است که از معدة خالی چه قوت آید
 و از دست تنی چه مروت آید و از پای پرینه چه سیراید و از دست
 کمر نه چه سیر خیزد **ب** شب پراکنده خندید که بدید
 بنود حیرج با دواوش **ب** مور کرد و اور و تباستان
 تا فراغت بود زمستانش **ب** فراغت باز فاقه نه پیوند
 و جمیعت در سجد پستی صورت نه بند و سپی بکر و عشا است
 و دیگری مشط عشا نشسته مکر این بیان کی ماند **ب** ملع
 خداوند مکتب بحق مشعل **ب** پراکنده روزی پراکنده دل
 پس عبادت ایشان بجل قبول اولیتر است که جمع اند حاضر
 پریشان و پراکنده خاطر اسباب معیشت ساخت و **ب**
 او را و عبادت پروا خسته چنانکه عیب گوید که اخوند باشد

من فقر المکب و مجاوره من لا یجب و در خبر است که الفقر
سواد الوجه من الدارین کفانه نعمیر صلی الله علیه وسلم
فرمود که الفقر فخری کفتم خاموشی که این حدیث خود صحاح
نیت و اگر درست شود که حدیث اشاره بطنافیه است
که مردم میدان رضا اند و تسلیم ترقضانه انیان که خردوار
پوشند و مان ارار فروشند و حرام بسیار نوشند و پیت
این طبل بلند با یک دور با طرح بی توشه چه پذیر کی وقف هیچ
روی طلع از طلق به چار مرد هیچ هزار دانه در دست هیچ
در ویش به معرفت نیار امید تا فقر شن کهر انجا امید
که کاد الفقران کیون کفر و نشاید خربو جو و نعمت بر سر
را پوشانیدن یا در اخلاص کوشیدن و انبای حسن ما
به تنه ایشان کجا رسم وید علیا خیر من بدی السطیله چه

نماند نه پنی که حق سبحانه و تعالی در محکم شریل ارعیم
خبری میدهد اولنگ طهم رزق معلوم که نماید آن
مشمول کفاف از دولت عفاف محروم است پیت
تسکانه نماید اند خواب همه عالم چشم چشمه آب
مرکبا شخی دیده تلخی چشیده پنی خود را بسرد کارها
عظیم اندازد و از عقوبت پیر خیرد و از طاعت
شیرد و حلال از حرام شناسد پیت سکی را اگر کلوخی بر سر اند
رشدای بر عهد کین است و کز نیش و کین بدوشن کینند
لیثم الطبع نندارد که خواست اما صاحب دنیا بیادند
دنیا مخلوط است و بکمال از حرام محفوظ من فقر من
سخن بکردم و پیا ن و برهان پیا و ردم انصاف
از تو توقع دارم که راست کو پی سرگز دیدی

دست دعا پی برکت بست پای پیوایی بر سپرد
زندان پاره پاره معصوبی دریده خبر به علت درویشی
شیر مردان از حکم ضرورت در قهقهه گرفته اند و کعبهها
سفته و محتمل است که درویش نفس اماره طلب کند
چون قوت احسانش نباشد و به عصیان مبتلا گردد که
بطن و فرج توام اند یعنی دو فرزند که پیکر شکم زاینده
مادام که آن بر جاست این بر پاست و درویشی
بازنی که شبده عشر حاسبی شده پیم سپهری بود
گفت ای سلسله نان کلیم که زردارم که زن کنم و قوت
ندارم که صبر کنم لاریبانیته فی الاسلام و ارجله
مواهب و سکون و تمیعت درون که صاحب کشت است
یکی که مرثیه منی در بر کمر و در روز جوانی

بگفت

سپر کمر و خالت که با حسن و طاعت او گردنهای گرد و
دلی که حور بهشتی بود و نگار ماه کی الشات کند بر زبان بجا
اغلب تنی دستان دامن عصمت معصیت آلایند و کرکمان
مان ربانید چون سبک کر سکه گوشت بید چو داند
که از شر صالح است یا خرد جال چو مایه مستوران بعلت
تنی دپستی در عین فساد افتاده و عرض باد داده
با کر سکه قوت پر میز ماند تا افلاس غنا بر کف تقوی نشا
حالی که من این گفت غنا طاقت درویش از دست تحمل
برفت و شیخ زبان بر کشید و اسب فصاحت در میدان
وقاحت جهانید و گفت چندان سالو در حق ایشان کرد
که وهم تصور کند که تر یا قند یا کلید در خزان از قند
مشکی مشکب مشجب نفور مشعل مال و نعمت و شعی جاوه و

سخن موزون بگویند و زیباست و نظر کنند بر بکراست
علم را بیکد اپی منسوب کند و قهر را به پسر و پادشاه
طعنه رند به طلت مالی که دارند و نعمت و جاهی که
پندارند بالآل از همه نشینند و خود را بهتر از همه پسند
نه ان در سپرد دارند که پسر بچه فرود آرد بچهار قول
حکما که گفته اند هر که بطاعت ارد کران گشت و به نعمت
میش بصورت تو اکرست و به معنی درویش
کر پی ستر مال کند بکر حکیم کوزرش شمارم اگر کا و غیرت
گشتم ندمت اینان روادار که خداوند کرم اند گفت غلط
گفتی که محب درمند چه فایده که بر آرد و نمی بازند و
اقتابند و نمی تابند بر مرکب استطاعت سوارند و نمی
سازند قد می بجز خدا نهند و در می به پند و پند بیست

ندمند مالی که بهشت فراهم نهند و بخت که دارند و
بجست بگذارند چاکم بزرگان گفتند سیم نخل
و قتی از خاک بر آید که او در خاک تیره فرو رود
برنج و سعی بکس نعمتی بچک فایده اگر کس آید و پی رنج و سعی برد
گشتمش بر نخل خداوندان نعمت و قوف نیافتد الا به طلت
که اپی و کر نه هر که طمع بکسوند کریم و بخلش بکس نماید
نمک داند که زر چیست و کد ا داند که بخل گشت گفت
از بخریزه ان بکویوم که متعلقان بر در بدارند و غلیظان
شدید بر کارند تا بار عزرائین ندمند و دست جفا بر
سینه صاحبان نهند و گویند کس اینجاست و راست گویند
انرا که عقل و همت و تدبیر نیست خوش گشت پرده دار کس در سپری
گشتم بهران که از دست متوقعان بجان رسیده اند و

رقعه که ایان بجان مجالت که اگر یک در یاد شود چشم که ایان بر شوی
دیده اهل طمع نعمت دنیا پز شود همچا که چاه بشنم
حاتم طایبی که پایان نشین بود اگر ششری بودی از دست
که ایان بجان رسیدی و جامه بر و پاره شدی گفت بر حال
ایشان رحمت میسر کم گفتم نه بر مال ایشان حسرت میخورم
درین گفتار مرد و بسم گرفتار رسیدی که راندی بدفع
ان بگو شدی و مرثاسی که بخو استی بفرزن پوشید
تا نقد کینه محبت در بخت و مرحت که داشت بر منداخت مطامع
بان سپهر نیکنی از حله صبح کورا خزان مایلند مستعاریت
حاقبت الامر دلش نماند و لبش کردم دست تعدیه
دراز کرد و پدید گفت تن آغاز و سنت جاهاست که چون
بلیل از خشم فرو ماند سلسله خدمت بجایان لین لم تنه

لا رجبک دشام و استغشش گفتم گریبانم در یزد رخداش گفتم
او در من و من در وقت و خلق از پی ما دوان و خندان
اکشت تعجب بها نیل ۵ ارگشت و شنید ما بدندان
القصه مرافعه این سخن پیش قاضی برویم و بکوت عدل را
شدیم تا حاکم مسلمانان بصلحتی بگوید میان تو اکران و
درویشان فرستی بگوید قاضی سخن مرد و شنید و حدیث
ما بدید سر حاکم تشکر فرو برد بعد از تامل بسیار پیر را بر
و گفت ای اکران تو اکرانرا تشاکشی و بر درویشان جفا روا داری
مرحاک که کلت خارت و با چمن خارت لذت عیشی لذت حل
در پس است و عظیم هشت را دیوار مکاره در پیش
جو دشمن چکند کرکشد طالب کج و مار و کل و خار و غم و شادی
نظری کن در بوستان که پد مسک است یا چوب خشک

پنجهان و زمره تو اکران شاگرد و کفورو در حلقه درویشان بر بند و خور مطلع
اگر ترا در قطره در شیشه **نما** چو خمر مهره بازار ما پر شد
مقربان حضرت ایزد جل و علا تو اکرانند درویش سیرت و
درویشانند تو اکرانست و پهن درویش است که کم تو اکران
کیر و مهندس تو اکرانست که غنم درویشان خورد و من
تو کل علی الله فموسیه رای اکران گشتی تو اکران مشعلند و مباح
ست ملاسی نعم طایفه چنین که گشتی پیشد قاصدست کافر
نعمت که بربند و بهند و بخورند و ندمند و کر بمل اربند باران
نیارند و اکر طوفان از جهان براید به است ما دگشت خویش
ارمخت درویش نرسند و از خدای غر و جال شر سندنند
اگر نیستی دیکدی شد باک **د** مراست گشتی ز طوفان باک
دوران چو کلیم خویش بیرون بر **د** کونیند چنم کرمه عالم مرد

قومی بدین صفت که پسان کردیم و طایفه نعمت نهاده و صلا
کرم در داده و میان بخت بسته و ابر و تبواضع کشا **د**
طالب مغفرت و صاحب دینی و آخرت اند چون ندکان
حضرت پادشاه عادل عالم موی مطفر وارث ملک سلیمان
اعدل ملوک زمان نطفه الدین بعد از الله انصاره **د**
پدر پچای پسر سر کر این کرم کند **د** که دست لطف تو با خاندان آدم کرد
خدای خواست که بر عایله بجشاید ترا بر حمت خود پادشاه عالم کرد
قاضی چون سخن بدین پایه رسانید و از حد مبالغه در گذرانید
به حکم قضا رضا دادیم و از ماضی در گذشتی بعد از مجاز راه مدارا
پیش گرفتیم و تبارک سپرد در قدم محمد بگر نهاده و سخن بر چشم شد
مکن ز گردش گشتی کایتای درویش که تیر بجنگی اگر هم بدین نسق مرد
تو اکران چو دل دوست کامرانت **د** بخور بخش که دنیا و آخرت بر **د**

باب ششم در آداب محبت مال از بهر آسایش عمرت
نه از بهر کز کردن چندی عایتی را پرسیدند که نیک بخت کیست
و بد بخت کیست گفت آنکه خور و گوشت نیک بخت اوست و
بخت آنکه مرد و دوشست چندی مکن نماز بدان چکس که هیچ نکرد
که عمر در تحصیل مال کرد و خورد چندی موسی علیه السلام قارون را
نصیحت کرد که احسن کار احسن اندک شنید و عاقبتش شنید
آنکه کین دنیا و درم شیرین نیست بهر عاقبت اندر سپردن و درم کرد
خوای که تمتع شوی از نعمت دنیا با خلق کرم کن خود ابا تو کرم کرد
عرب گوید خد و عطا و لا تمن فان العاقبة الیک عاید
درخت کرم هر کجای پنج کرد و گشت از ملک شاخ و بالائی
که امید اری که روز خور پس بهت من از بهر پاسی او
ناید و گوشت پنج پوره بودند و سیع پنهان کرد و نیک

آنکه اند و رفت و خورد و یکی آنکه آموخت و نکردت علم چنانکه پسر خواند
چون عمل در تو نیست نادانی نه محقق بودند و دانشمند
چار پاس به بروکتا پی چند و آن تیره مغرور چه علم و خبر
که برو میزیم است یا دفتر به دوستی پادشاهان اعمام
نشانید کردن و به او از خوشش که دکان غره نباید شد که آن
نجایه بیدل و آن نجوای متغیر کرد و چندی معشوق نمراد دوست داشت
وزیر آنکه دمی دل بجا پی سپید به سران سپید که داری بادوست
در میان من و دانی که وقتی دشمن کرد و دوسر چه توانی از بدی
بادشمن مکن که روزی شاید دوست کرد و روزی که خواهی نهان
ماند با کسی در میان من و اگر چه معتقد باشد که براسرار تو از تو چه
مشق تر نباشد و بزرگان کشند بهت خامشی بهر ضمیمه و احش
با کسی گفتن و گفتن که مگو به ای سلیم آب زیر چشمش به بند

که چو پر شد توان بستن جو یک پند چون در انضای کاری ماست
طریقه اختیار کن که پی از ارتزاق حاکمیت هر که بدی را بکشد
خلق را از آزار او بر ماند و او را از عذاب رستگار سازد و پند
پسندیت بخشایش و لکن منه بر ریش خلق آزار هم
ندانست که رحمت کرد بر ما که این ظلمت برفند زنده آدم
که تار یکی پسیند که عالم بی عملی ماند گفت ز بنوری غسل
ز بنور و رشت پی مروت را کوی باری چو غسل نسیه نیش من
مست مزای مروت زنت و عارف سمعفت راه زن هر که
باید ان نشیند اگر هم طبیعت درواثر کند بفعل ایشان متهم کرد و پند
تقم بر بنو انبیاء انی کشیدی که نادانرا بهجت بر کنیدی
تاریخی درون جابر اشتهار روز شمع پسیدی که چو نیت
و پسیدی که در کجاست دانستم که از ان اترا میکند که ذکر کردن

معرضی روان باشد و خردمندان گفت اندر که سخن نسیج از خود برخیزد
تندرست دروغ گفتن ضرورت لازم نیاید که جرات اگر در
شود نشانه بماند چون برادران یوسف که بدروغی موسوم شدند
و برات گفتن ایشان اعتماد ماند قال بن سولت کم انکم امرای است
کسی را که عادت بود راستی خطای رود و در کند از انداز او
اگر نامور شد بقول دروغ و در راست باورند از او
تندرست اصل کانیات از زونی طامه اویست و از اول مخلوقا
که به اتفاق خردمندان یک حق شامق از او نمی پاس است
سکی را القمه که فراموش و بگرد و گردنی صد و توش شک
و گرد صد ره نوازی سفله را که بکتر حسیه اید یا تو در حکمت
پند از نفس برور منتر نیاید و پی هنر سپوری را نشاید
که ای نیک انجام از پادشاه بد فرجام بت غمی که پیش شاهمانی بر

باز شاد پی کرش غم خوری چو تبه پیر بکنند که از نابکار سپ
توبه بکنند و شکر مغرول از مردم آزار **فایده** جوانی سخت می باید که ارشوت
پرسیزد که پست رغبت را خودالت بر نمی خیزد و ...
حکیمی را پرسیدند که چندین درخت نامور که خدای غرور جل افزیده
هیچ یکی را آزاد نخوانده مگر سپر و را که ثمر نمیدهد درین چه حکمت
گفت هر یک را داخلی مقررت بوقی معین کنی تازه اند و تر و گستا
پژمرده اند و پی مرو سپر و را هیچ نیست و نیمه وقتی خوش نیست
صفت مردان و آزادگان **بیت** برانچه بکنند و دل منه که دجله پس
پس از طیفه بخوابد که شت و نعدا **منا** کثرت زودست براید و نخل باش کریم
ورت زودست نیاید چو سپر و شو از **منا** خردمندی که در میان او باشد
باشد سگشت مدار که در سخن منید که آواز بر ربط با غلبه دهل
نیاید و بوی سپر از کند سپر فرو ماند **بیت** بلند آواز نادان و گریز از غایت

که دانا را بدین شرمی نپیدا **منا** نمیدانی که آواز جانی
فرو ماند ز با یک طبل غازی **منا** در دانا چون طبله عطار است
خاموش و منرغای فوادان چون طبل غازی بلند آوازیان تهی بیت
عالم اندر میان جهان **مثلی** گفتند صدیقان شاهای در میان کور
مصحفی در سپر ای ندیقان **بیت** دو پستی که به عمری فرا چیک آرند
شاید که یکدم سپارزند **بیت** سسکی بچند سال شود لعل یار
زهار تا یک نفس سسکی سبک **منا** رای پی قوت مکر و فریبست
و قوت پی رای چهل و جنون **بیت** تمیز ماید و تدبیر و عقل و اکمل
که ملک دولت نادان سلاح **بیت** جوانمردی که بخورد و بدید باز
عابدی بستر که بخورد و بند حکم **منا** هر که ترک شهوت از برا
قبول خلق داده است ارشوت حلال بحرام افتاده است **بیت**
عابد که نه از بهر خد اکوشت نشیند **منا** چهاره در آینه مار یک چه منید

آنکه اندک اندک خفته شود و قطر قطره سیلی گردد و بپوشد
آنان که دست قوت ندارند سگی که خورده اند نگاه میدارند
همه کام فرصت و مار از روزگار نظام برآوردند
و قطر الی قطر اذا انقضت ^{بها} و نهالی هراوا اجتماعت
آنکه اندک هم شو و بسیار ^{دانه دانه} است غله در آب
عالم را نشاید که سفاست از عایه و کردار که
هر دو طرف را باین در چاک پیست این کم کرد و جوبل
او استحکام تمام ندید و معصیت از سر که صادر شود
ناپسندیده است و از علم ناپسندیده تر که علم سلاح
چنگ شیطانست و صاحب سلاح را چون به اسیر
پزند شرمساری پشتر بود ^{عالم} نامان پریشان رگ
بزدلشنه با پیر کار ^{کان} ناپایا پی از ره او قضا

وین دو چشمش بود و دره او قضا ^{وین} بدینا فروشان
خرند یوسف فروشد تا چه خرنده الم اعهده الیکم ما بین
آدم الا تعبد و الشیطان بیت بقول و شمر جان و دست بکست
پسین که اگر که بریدی و با که پستی ^{سلطان} با مخلصان
بر نیاید و شیطان با مخلصان ^{جان} در حیات
یکدم است و تن وجودی میان و عدم است ^{ذلت}
اکموز زن پوه داند نه خداوند میوه یوسف علیه السلام
وزنک سال مصر سیر نخورد و تیا اگر سکان فراموش کند
اکم در راحت و شغم است ^{اوچه} اند که حال کر نه حیت
حال در ماکان کیسه داند ^{که} به احوال خویش در نا
مکت ^{در ویش} ضعیف حال را در شک خک سال
میسر که چونی مکر بشرط اکم مرهم ریش نهی و معلوم پیش

بدی پست خری که پنی و باری بکل در افتاده ^{بدان} بر و شفق مکر و بسیر
چون تیشین سر و کفیش که در افتاده ^{بکمر بند} و جوالم و کیر دست درش
کسته دو خیر محال عقل است خوردن پیش از رزق مقسوم
مردن پیش از وقت معلوم ^{تقضا} و کز نشو و کز نه از مال و اه
بشکریا بشکایت بر آید از ^{فروشه} که و کمال است بر خزان با
چون غم خورد که پیر و چراغ پوه ^{پست} ای طالب روزی نشین که
بخوری و ای مظلوم اجل مر و که جان نرسید ^{شهر}
جهد رزق ار کنی و کز نشی ^{برساند} خدای غر و حبل
و رشوی در دمان شیر و یک ^{مخورند} دست مکر و زاجل
حکمت بنا نهاده دست نرسد و نهاده ^{مکر} کجا که مست برسد
شینه و که کند رفت در ظلمات ^{پنجه} مش و خور و اکو خور و آب حیات
است مسیاد پی روزی در و جلد ماسیت کیر و ماسیت

پی اجل در حرکت نیر و پست مسکین جریص در همه عالم میرود
او در قهای رزق و اجل در قهای حکمت ^{تو} اکمر فاسق کلون و زراد
و در ویش صلاح شاهد خاک آلود این ^{تو} مویست است مرقع
ان ریش و غنوت مر صحت شدت نیکان روی و فرج
دارد و دولت بدان سر و نشپ ^{مکر} که راجاه و دولت بدان
خاطر خسته در کخاها یافت ^{بدر} شده که صبح دولت و
بدرایش و کز کخاها یافت ^{مکت} حسودا رنعت حق بخلیت
و مردم پے کناه را دشمن ^{پست} مروت کی حکم معزادیدم
ز قه در پستین صاحب جاد ^{بدر} کفتم ای خواج که تو بد بخجی
مردم نیک بخت راجه کناه مکت ^{تلمیذ} پے اراده عاشق پے
ز دست و رنده سمعفت مرغ پی پر و عالم پے عمل درخت
پی پروزاها پے علم خانه پی در نمایه ^{مرا} و از نزول قرآن

سیرت خوبت نه ترتیل سوره مکتوب حکمت دو کس را حشر
از دل نرو و پای تعان ار کل تا جگر کشتی سکت و وارث با قلندران
نشته پش رویشان بود خوش مباح کر نباشد در میان بت پس
یا مرو با یار ازرق پر سن یا یکیش در خان بکشت نیل
یا مکن با یل مان دوستی یا نیا کن خانه در خور و پس
حکمت خلعت سلطان اگر چه عزیزست جامه طلقان از ان عزیز
و مان بزرگان اگر چه لذت خورده مان درویشان از این بدترست
پس که از دست رنج خویش و تره بهتر از مان که خند او بره
حکمت خلاف رای صوابست و عکس رای او لالالباب
و اروی بجان خردن و راه نادیده پی کار و ان رستن امام
غالی رتبه علی را پر نیاید که این حال و منزلت که یا نیست
و نیست معلوم چگونه نیستی کشت آنچه دانستم از پرسیدن عازنه اشم

رسید عاقبت آمد بود موافق عقل با که نفس را به طبیعت شناس نباشد
پرس چه ندانی که فل پرسید با دلیل راه تو باشد بغر و اما پس
و هر چه دانی که معلوم تو شده پرسیدن از غیر تحمل مکن که سبقت
زبان پس کران دارد حکمت دوم چو لغت این کانه روست و او
همی آسن به محب موم کرد و پرسیدی میسازنی چو دانست
که پی پرسیدنش معلوم کرد حکمت لوازم صحت است که خانه
نبردازی تا با خانه خدای دسارنی است حکایت بر فراج مستمع کوی
اگر دانی که دارد با تو پس به مران عاقل که مجنون شنید
مگوید خردیست روی لیل به مر که با بزرگان سیر و چون
خود نبرد و گفت هر اند به خوشیستن را بزرگ می پس
راست گویند یک دو پند لوج به زود پنی سکت پشانی
بزرگ بازی به سپر کند با غوج به پنجه باشد و شش بشیر کار

فرماندهان نیست **پت** جگر و زور او را می بکن است **پت** پیش سر نیز در غل است
حکمت ضعیفی که با قوی و لاوری کند یار و شمت در هلاک خویش **قطعه**
سایه پرورده را چه طاق آن **پت** که رود با مبارزان **پت** سال
ست باز و بهل می کند **پت** پنج بام و آهسین چکال
حکمت هر که نصیحت نشنود سپر ملامت کشیدن **پت** ارد **مطلع**
چون نیاید نصیحت در گوش **پت** اگر تپیز نش کم فروش
حکمت اگر جو شکم نبودی هیچ مرغ بدام صیاد و عیال
بلکه صیاد خود دام نهادی **حکمت** چکمان ویر ویر خورند و عابدان
نیم سیر و زاهدان سدرتق و پیران تا عرق و جودانان با طعام
بود در طبق اما قلندران چندان بخورند که در معده جای نفس نباشد
و بر سفره روزی کس نماند **پت** اسیر نبسکم را دوش بگیر و جوا
شبی زگر سکی و شبی زگر سکم **پت** مشوره بازمان تباه است

و سخاوت با مفسدان کنه **پت** سرگردان دشمن چیست و کشد
دشمن خویش و کروسی به عکس این مصلحت دیده اند که در شتن
تا مل اولیتر حکیم آنکه اختیار باقیست توان شستن توان بخشیدن **پت**
نخت سهل است زنده پی جان **پت** مرده رازنده باز شود
شرط عقل است سیرتیر اند **پت** که چو رفت از گمان نباید باز
حکمت کوه را کرد در خلا افتد همچنان نفیس است و غنای اگر
ملک رود همچنان خفیس **حکمت** استعداد پی تربیت در بیج است
و تربیت پی استعداد ضایع خاکستر نسبت عالی دارد که
آتش جوهر علویت چون نفس خود منبری ندارد با خاک برابرت **پت**
چو کف از طبیعت پی منر بود **پت** پیمیز او یک قدر شن منفرود
منر بجای کرداری نه کوه **پت** کل از حارست و ابراسیم از
حکمت حکم شرخا که معلوم است اگر طفله مهار شن بگیرد

و صد فرسنگ بر و کردن از متابعت وی نه چید اما اگر
مولای پیش آید که موجب هلاک باشد و طفل را نخواهد شد
بنادانی زمام از گفتش بکسلاند و دیگر متابعت وی بکند **پیت**
کسی که با تو تملط کند تو خاکش باش **ما** و اگر تنبیز بر جاک در خوشن باش
حکمت هر که در میان سخن مردم افتد یا مایه فعلش بداند
یا مایه چالش معلوم کنند **پیت** نه بد مردم و شوشت بد جواب
مگر آنکه گزینش سوال کنند **ما** اگر چه بر حق بود مجال سخن
اجل و عویش بر محال کنند **حکمت** در انجیل آمده است
که ای پسر آدم تو امیری یابی اگر بعبادت من شمای **حکمت**
که اندر نعمتی مغرور و غافل **ما** که اندر بکدستی خسته و ریش
چو در سپهر اضر حال نیست **ما** ندانم کی تجی پروازی از خوش
حکمت ارادت چون سکه از شخت فرو دارد و **ما**

در سکم پست که دارد **حکمت** اگر تیغ قهر بر کشد پست
دولی را در سپهر کشد و اگر سلسله لطف بجنباند به بدان
و نیکان در رسد **پیت** که بخشه خطاب و قهر کند
انپاراه جای مغز است **ما** پرده از روی لطف کو برد
کاشف را امید مغز است **حکمت** هر که بتادیب دنیا راه
صواب بگیرد بتعذیب عقبی گرفتار آید و **لقد قسم**
من العذاب الا و فی دون العذاب الا کبر **پیت**
بندست خطاب مختار آنکه نپند **ما** چون بندش نوی بندند
حکمت بکینستان بجای پشیمان نپند که نذر آنش
که پشیمان بواقع مثل زند **ما** زود مرغ سوی دانه فراز
چون دگر مرغ پسند اند **ما** پند گیر از مصایب و گران
تا بگیرد دیگران تبویب **حکمت** آنکه را کوشش ارادت

کران آفریده است چون کند که بشنود واکه اورا بکند
سعادت گشای من پسند چکند که نزد **حکمت** حق جل و علا
می بیند و می پوشد و همسایه نمی بیند و سیه خروشد **پیت**
نمود باید اگر خلق غیب دان بود **چ** کیسه بجال خود از دست کنایه
حکمت رز از معدن بجان گذن براید و از دست
چرخ بجان گذن **پیت** و زمان نخورد و کوشش دارد
گویند امید به که خورده **حکمت** سر که بر زیر دستان
بخشاید بجور زیر دستان قرار **پیت** نه سر باز که در وی قوتی هست
بمردی عاجز از اشکند **پیت** ضعیف از افزون بر دل گزند
که در ماست بجور زور زنی **حکمت** عاقل چون خلاف
دید در میان بجو و چون **پیت** دید لکر نهید که از انجا سلامت
برگراشت و انجا خلافت در میان مقام سه شش است

ولیکن پس یک میدارد و سیه یک **پیت**
نزد بار چو آگاه خوشتر از **پیت** و یک اسب ندارد بدست خویش
حکایت در و سیه در مناجات می گفت یا رب بر بدن
رحمت کن که بزبیکان رحمت کرده که ایشان را نیک
آفریده **پیت** فریدون گفت شاشان **پیت** که پیرامون کاشمش روز
بدانرا نیک و دارای مرد شیار **پیت** که نیکان خود بزرگ و نیک روز
حکمت نصیحت پادشاهان کیسه را مسلم است که هم چه
ندارد و یا امید **پیت** ز **پیت** مود چه در پای زیری ریش
چشم شیر مندی نهی بر **پیت** امید و مرشد نشاند کس
برانیت پناه تو میدو **حکمت** دو کس مردند و
مست بودند اکه داشت و نخورد واکه دانت و مکر **پیت**
کشت پند بخیل فاضل **پیت** که نزد عیب کشتش کوشد

و کریمی و صدکنه دارد **تا** که مش عیسیا پوشانند
خاتمت الکتاب برین جمله چنانکه رسم مولفانست
از شعر مستعدان بطریق استعاره تمکذ رفت **پت**
کهن خجسته خویش پر استن **تا** باز جائه عاریت خواستن
غالب کشتار سعدی طرب آمیزست و طیب اکمیز و کوته
نظر از ادبین علت زبان طعن دراز کردن که مغرور مانع پیوده
برون و دو چراغ مفایده خوردن کار خردمندان نیست و لیکن بران
روشن صاحب دلان که روی سخن در ایشان است پوشیده
نماند که مو غلطهای شایسته در سبک عبارت کشیده است
دارومی تلخ نصیحت باشاه ظرافت آمیزه تا طبع ملول
بکمره دو از دولت قبول بوشمندان محسوسم نماید **پت**
مانصیحت بجای خود کردیم **تا** روز کاری درین سیر بر دیم

که نیا بد بکوشش رغبت کس **تا** بر رسولان پیام باشد و بس
یا ناظر افیض سل با در محرمه **تا** علی المصنف و استغفر لصاحبه
و اطلب لنفسک من غیر ترید بها **تا** من بعد الک غفرنا لک
تمت الکتاب بعون الله و حسن توفیق فی غره شهر
رجب للمرجب **پت** نه احد و

سبعین و تسعما

الهجر النبویه

۴۴۴۴
۴۴۴
۴۴۴